

Na osnovu odredbi člana 28. stav 3. tačka 14) Statuta Agroindustrijsko komercijalne banke „AIK banke“ akcionarsko društvo, Beograd, člana 155. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS", broj 129/2021), Izvršni odbor je na sednici održanoj dana 04.02.2025. godine usvojio :

PRAVILA POSLOVANJA

Agroindustrijsko komercijalne banke „AIK banke“ akcionarsko društvo, Beograd za pružanje investicionih i dodatnih usluga i obavljanje investicionih aktivnosti

PREDMET PRAVILA

Član 1

Ovim Pravilima poslovanja Agroindustrijsko komercijalne banke „AIK banke“ akcionarsko društvo Beograd, Beograd (daljem tekstu: „**Pravila poslovanja**“) uređuju se pravila postupanja Agroindustrijske komercijalne banke „AIK banke“ akcionarsko društvo, Beograd (u daljem tekstu: „**Banka**“), prilikom pružanja investicionih i dodatnih usluga, odnosno obavljanja investicionih aktivnosti (u daljem tekstu: „**Usluge**“).

Banka ima poseban organizacioni deo namenjen za obavljanje Usluga: Odeljenje za investicione usluge (u daljem tekstu: „**Odeljenje**“).

Pravilima poslovanja uređuju se naročito:

- 1) vrste poslova koje Banka obavlja i uslovi i način njihovog obavljanja;
- 2) kategorizacija klijenata;
- 3) određeni profesionalni investitori;
- 4) informacije koje Banka upućuje klijentima i potencijalnim klijentima;
- 5) ocena podobnosti finansijskih instrumenata, odnosno usluga koje Banka pruža klijentima;
- 6) izveštavanje klijenata;
- 7) postupanje s nalogom klijenta;
- 8) vrste naloga klijenata, način i uslovi prijema naloga;
- 9) politika izvršenja naloga i poveravanje izvršenja naloga;
- 10) objave informacija o izvršenim nalogima;
- 11) vođenje evidencija;
- 12) zaštita finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenata;
- 13) zahtevi za upravljanje proizvodima;
- 14) dodatni podsticaji;
- 15) unakrsna prodaja;
- 16) procena znanja i stručnosti lica koja daju investicione savete ili pružaju informacije o investicionim proizvodima, investicionim uslugama ili dodatnim uslugama;
- 17) čuvanje poslovne tajne;
- 18) sadržina ugovora sa klijentima;
- 19) međusobna prava i obaveze Banke i klijenata;
- 20) pravila poslovnog ponašanja prilikom pružanja investicionih usluga;
- 21) postupanje po pritužbama klijenata;
- 22) zabrana manipulacije na tržištu;
- 23) druga pitanja od značaja za rad Banke.

ZNAČENJE POJMOVA

Član 2

Pojmovi i izrazi koji se koriste u ovim pravilima poslovanja imaju sledeća značenja:

- **Zakon** je Zakon o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS“ broj 129/2021 i sve kasnije izmene i dopune);
- **Centralni depozitar hartija od vrednosti** je pravno lice koje upravlja sistemom za saldiranje hartija od vrednosti, a na koji se primenjuju propisi EU kojima se uređuju centralni depozitari hartija od vrednosti;
- **Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti** (u daljem tekstu: „**Centralni registar**“) je pravno lice koje na osnovu dozvole Komisije za hartije od vrednosti obavlja poslove vođenja registra finansijskih instrumenata, kliringa i saldiranja transakcija sa finansijskim instrumentima i druge poslove u skladu sa Zakonom;
- **Komisija za hartije od vrednosti** (u daljem tekstu: „**Komisija**“) je nezavisna i samostalna regulatorna i nadzorna institucija Republike Srbije koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom;
- **Kreditna institucija** je lice koje je dobilo dozvolu u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju prudencijalna pravila za kreditne institucije, odnosno u Republici Srbiji kreditna institucija je lice koje je dobilo dozvolu u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju kreditne institucije;
- **Investiciono društvo** je pravno lice u čije redovne aktivnosti ili poslovanje spada pružanje jedne ili više investicionih usluga trećim licima, odnosno profesionalno obavljanje jedne ili više investicionih aktivnosti;
- **Organ uprave** je organ, odnosno organi društva imenovani u skladu sa Zakonom ili zakonom kojim se uređuju privredna društva, koji je ovlašćen da utvrđuje strategije, ciljeve i opšte usmerenje poslovanja tog subjekta, a koji nadzire i prati odluke rukovodilaca, uključujući i lica koja stvarno upravljaju poslovanjem subjekta. Kod društava sa jednodomnim upravljanjem, organi uprave su jedan ili više direktora, odnosno odbor direktora, gde izvršni direktori imaju rukovodeću funkciju, a neizvršni direktori imaju nadzornu funkciju. Kod društava sa dvodomnim upravljanjem, organi uprave su izvršni direktori, odnosno izvršni odbor i nadzorni odbor, gde izvršni direktori imaju rukovodeću funkciju, a nadzorni odbor ima nadzornu funkciju;
- **Više rukovodstvo** su fizička lica koja u investicionom društvu, organizatoru tržišta, centralnom depozitaru hartija od vrednosti ili društvu za pružanje usluga dostave podataka obavljaju izvršne funkcije i koja su odgovorna organu uprave za svakodnevno upravljanje tim subjektom, uključujući i sprovođenje politika u vezi sa distribucijom usluga i proizvoda klijentima od strane društva i zaposlenih;
- **Račun hartija od vrednosti, odnosno račun finansijskih instrumenata** je račun na koji se hartije od vrednosti, odnosno finansijski instrumenti mogu knjižiti u korist ili na teret;
- **Pokrovitelj** je investiciono društvo ili Banka koje vrši usluge pokroviteljstva u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata uz obavezu otkupa;
- **Agent** je investiciono društvo ili Banka koje vrši usluge u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa;
- **Centralni depozitar hartija od vrednosti** je pravno lice koje upravlja sistemom za saldiranje hartija od vrednosti, a na koji se primenjuju propisi EU kojima se uređuju centralni depozitari hartija od vrednosti;
- **Depozitar** u skladu sa ovim Pravilima poslovanja, predstavlja kreditnu instituciju, poslovnu banku, investiciono društvo ili klirinšku kuću u inostranstvu koja pruža usluge administriranja i vođenja računa finansijskih instrumenata i novčanih sredstava;
- **Izvršavanje naloga za račun klijenta** je delovanje u cilju zaključenja ugovora o kupovini ili prodaji jednog ili više finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući zaključenje

ugovora o prodaji finansijskih instrumenata koje izdaje investiciono društvo ili Banka u trenutku njihovog izdavanja;

- **Trgovanje za sopstveni račun**, odnosno dilerski posao je trgovanje korišćenjem sopstvenog kapitala, odnosno u svoje ime i za svoj račun, a čiji je rezultat zaključenje transakcija sa jednim ili više finansijskih instrumenata;
- **Brokerski posao** je izvršavanje naloga za račun klijenta;
- **Market mejker** je lice koje stalno nastupa na finansijskim tržištima kao lice koje je voljno da trguje za sopstveni račun, tako što kupuje i prodaje finansijske instrumente koristeći sopstveni vlasnički kapital, po cenama koje sam odredi, u okvirima koje svojim aktima utvrdi organizator tržišta;
- **Klijent** je svako pravno ili fizičko lice kome Banka pruža Usluge;
- **Finansijski instrumenti** su:
 1. Prenosive hartije od vrednosti;
 2. Instrumenti tržišta novca;
 3. Jedinice institucija kolektivnog investiranja;
 4. Opcije, fjučersi (terminski ugovori), svopovi, kamatni forvardi (nestandardizovani kamatni terminski ugovori) i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na hartije od vrednosti, valute, kamatne stope, ili prinose, emisije jedinice kao i svi drugi izvedeni finansijski instrumenti, finansijski indeksi ili finansijske mere koje je moguće namiriti fizički ili u novcu;
 5. Opcije, fjučersi, svopovi, forvardi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na robu i koji:
 - a) Moraju biti namireni u novcu, ili
 - b) Mogu biti namireni u novcu po izboru jedne od ugovornih strana, osim u slučaju neizvršenja obaveza ili drugog razloga za raskid ugovora;
 6. Opcije, fjučersi, svopovi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na robu i mogu se namiriti fizički, pod uslovom da su predmet trgovanja na regulisanom tržištu, MTP-u ili OTP-u, izuzev veleprodajnih energetske proizvoda kojima se trguje na OTP-u i koji se moraju fizički namiriti;
 7. Opcije, fjučersi, svopovi, forvardi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na robu i mogu se namiriti fizički, ako nisu navedeni u podtački (6) ove tačke i nemaju poslovnu namenu, a imaju obeležja drugih izvedenih finansijskih instrumenata;
 8. Izvedeni finansijski instrumenti za prenos kreditnog rizika;
 9. Finansijski ugovori za razlike;
 10. Opcije, fjučersi, svopovi, kamatni forvardi i svi drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na klimatske varijable, troškove prevoza, stope inflacije ili druge službene, ekonomske i statističke podatke, a koji moraju biti namireni u novcu ili mogu biti namireni u novcu po izboru jedne od ugovornih strana, osim u slučaju neizvršenja obaveza ili drugog razloga za raskid ugovora, kao i drugi ugovori o izvedenim finansijskim instrumentima koji se odnose na imovinu, prava, obaveze, indekse i merne jedinice koje nisu navedene u ovoj tački, a koji imaju odlike drugih izvedenih finansijskih instrumenata, imajući u vidu, između ostalog, da li se njima trguje na regulisanom tržištu, OTP-u ili MTP-u;
 11. Emisije jedinice koje se sastoje od bilo kojih jedinica za koje je utvrđeno da su u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje sistem trgovanja emisijama gasova sa efektom staklene bašte;
- **Instrumenti tržišta novca** su one vrste finansijskih instrumenata kojima se obično trguje na tržištu novca, kao što su trezorski, blagajnički i komercijalni zapisi i sertifikati o depozitu, izuzev instrumenata plaćanja;
- **Organizator tržišta**, odnosno berza su lica koja upravljaju, odnosno vode poslovanje regulisanog tržišta, a koja mogu biti i samo regulisano tržište;

- **Regulisano tržište** je višestrani sistem kojim upravlja, odnosno čije poslovanje vodi organizator tržišta koji unutar sistema spaja ili olakšava spajanje ponuda za kupovinu i ponuda za prodaju finansijskih instrumenata više zainteresovanih trećih lica u skladu sa svojim obavezujućim pravilima, na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje prema njegovim pravilima, odnosno sistemu, a koji ima dozvolu i redovno posluje u skladu sa Zakonom;
- **Multilateralna trgovačka platforma**, odnosno **MTP** je višestrani sistem kojim upravlja investiciono društvo ili organizator tržišta i koji unutar sistema i u skladu sa obavezujućim pravilima povezuje ponude za kupovinu i ponude za prodaju finansijskih instrumenata više zainteresovanih trećih lica na način koji dovodi do zaključenja ugovora u skladu sa Zakonom;
- **Organizovana trgovačka platforma**, odnosno **OTP** je višestrani sistem koji nije regulisano tržište ili MTP, u okviru kog se povezuju ponude za kupovinu i ponude za prodaju obveznica, strukturiranih finansijskih proizvoda, emisijih jedinica ili izvedenih finansijskih instrumenata više zainteresovanih trećih lica, na način koji dovodi do zaključenja ugovora u skladu sa Zakonom;
- **Mesto trgovanja** je regulisano tržište, MTP ili OTP;
- **Vanberzansko tržište** (u daljem tekstu: **OTC**) je decentralizovani sistem sekundarnog trgovanja izvan regulisanog tržišta, MTP-a i OTP-a koji nema organizatora tržišta i koji podrazumeva direktno pregovaranje između prodavca i kupca finansijskih instrumenata u cilju zaključenja transakcije posredstvom investicionog društva ili Banke sa dozvolom u skladu sa Zakonom;
- **OTC vanberzanski ugovor**, odnosno OTC izvedeni finansijski instrument je izvedeni ugovor o finansijskom instrumentu koji se ne izvršava na regulisanom tržištu;
- **Bliska povezanost**, u smislu Zakona, je odnos u kojem su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana:
 - 1) Učešćem u vidu posedovanja, neposredno ili putem kontrole, najmanje 20% prava glasa ili kapitala društva;
 - 2) Kontrolom, koja označava odnos moći matičnog nad zavisnim društvom u svim slučajevima iz zakona kojim se uređuje računovodstvo ili sličan odnos između fizičkog ili pravnog lica i nekog društva, s tim da se svako zavisno društvo zavisnog društva takođe smatra zavisnim društvom matičnog društva koje se nalazi na čelu tih društava;
 - 3) Stalno, putem odnosa kontrole;
 - 4) Članovima porodice;
- **Članovi porodice**, u smislu Zakona, su:
 - 1) Supružnici, odnosno lica koja žive u vanbračnoj zajednici;
 - 2) Potomci i preci u pravoj liniji neograničeno;
 - 3) Srodnici do trećeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini;
 - 4) Usvojilac i usvojenici i potomci usvojenika;
 - 5) Staralac i štićenici i potomci štićenika;
- **Relevantno lice**, u smislu Pravilnika o organizacionim uslovima za pružanje investicionih usluga, obavljanje investicionih aktivnosti i dodatnih usluga i upravljanje rizicima („Službeni glasnik RS“ broj 77/2022), u odnosu na Banku je:
 - (1) lice sa vlasničkim učešćem u Banci ili vezanom zastupniku,
 - (2) rukovodioci ili vezani zastupnik;
 - (3) zaposleno lice u Odeljenju ili vezani zastupnik;
 - (4) svako drugo fizičko lice koje je angažovano od strane Banke ili vezanog zastupnika za pružanje usluga iz njegove nadležnosti,
 - (5) fizičko lice koje je direktno uključeno u pružanje usluga Banci ili njegovom vezanom zastupniku na temelju ugovora o poveravanju poslovnih procesa, a u svrhu pružanja Usluga Banke;

- **Vezani zastupnik** je fizičko ili pravno lice koje, pod punom i безусловnom odgovornošću jedinog investicionog društva ili kreditne institucije za čiji račun nastupa, obavlja sledeće poslove:
 - promoviše, odnosno nudi investicione i/ili dodatne usluge klijentima ili potencijalnim klijentima;
 - prima i prenosi naloge klijenata u pogledu investicionih usluga ili finansijskih instrumenata;
 - plasira finansijske instrumente; ili
 - pruža savete klijentima ili potencijalnim klijentima u vezi tih finansijskih instrumenata ili usluga;
- **Lice sa kojim je relevantno lice u odnosima bliske povezanosti**, u smislu Pravilnika o organizacionim uslovima, je:
 - (1) bračni, odnosno vanbračni drug relevantnog lica,
 - (2) potomci i preci u pravoj liniji neograničeno,
 - (3) srodnik do trećeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini,
 - (4) usvojilac i usvojenici i potomci usvojenika,
 - (5) staralac i štićenici i potomci štićenika,
 - (6) svako drugo lice koje je sa relevantnim licem provelo u zajedničkom domaćinstvu najmanje godinu dana od datuma predmetne lične transakcije;
- **Trgovanje za sopstveni račun uparivanjem naloga** je transakcija kod koje se posrednik postavlja između kupca i prodavca na način da prilikom izvršenja transakcije nikada nije izložen tržišnom riziku, pri čemu se izvršenje posla za obe strane dešava istovremeno, a transakcija zaključuje po ceni po kojoj posrednik ne ostvaruje ni dobit ni gubitak, izuzev ranije ugovorene provizije ili naknade za transakciju;
- **Unakrsna prodaja** je ponuda investicione usluge zajedno sa drugom uslugom ili proizvodom u sklopu paketa ili kao uslov za taj isti ugovor ili paket;
- **Strukturirani depozit** je depozit u smislu zakona kojim se uređuje osiguranje depozita, kod kojeg se glavnica u celosti plaća po dospeću, a kamata ili premija se isplaćuje ili podleže riziku u zavisnosti od formule koja uzima u obzir faktore kao što su:
 - 1) Indeks ili kombinacija indeksa, isključujući depozite sa promenljivom kamatnom stopom čiji je povrat neposredno povezan sa indeksom kamatne stope poput Euribora;
 - 2) Finansijski instrument ili kombinacija finansijskih instrumenata;
 - 3) Roba ili kombinacija robe ili druga materijalna ili nematerijalna imovina nezamenljivog karaktera; ili
 - 4) Devizni kurs ili kombinacija deviznih kurseva;
- **Hartije od vrednosti** su:
 - 1) U smislu Glave XII Zakona:
 - Akcije i druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama;
 - Obveznice i drugi oblici sekjuritizovanog duga; ili
 - Sekjuritizovani dug koji je moguće zameniti za akcije ili druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama;
 - 2) U smislu Glave IV Zakona: prenosive hartije od vrednosti, uz izuzetak instrumenata tržišta novca, čiji je rok dospeća kraći od 12 meseci;
 - 3) U smislu Glave XIII Zakona i sistema za saldiranje hartija od vrednosti: finansijski instrumenti iz tačke 19) člana 2 Zakona;
- **Prenosive hartije od vrednosti** su sve vrste hartija od vrednosti kojima može da se trguje na tržištu kapitala, izuzev instrumenata plaćanja, kao što su naročito:
 - 1) Akcije društava i druge hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama društava ili drugih subjekata, kao i depozitne potvrde koje se odnose na akcije;
 - 2) Obveznice i drugi oblici sekjuritizovanog duga, uključujući i depozitne potvrde koje se odnose na te hartije od vrednosti;

- 3) Sve druge hartije od vrednosti koje daju pravo na sticanje i prodaju takvih prenosivih hartija od vrednosti, koje se namiruju u novcu, a čiji se iznos utvrđuje na osnovu prenosivih hartija od vrednosti, valuta, kamatnih stopa ili prinosa, robe, indeksa ili drugih odredivih vrednosti;
- **Vlasničke hartije od vrednosti** su akcije i druge prenosive hartije od vrednosti istovetne akcijama društava koje predstavljaju učešće u kapitalu, kao i druge vrste prenosivih hartija od vrednosti koje daju pravo na sticanje navedenih hartija od vrednosti kao posledica njihove konverzije ili ostvarivanja prava ih tih hartija od vrednosti, pod uslovom da hartije od vrednosti izdaje izdavalac osnovnih akcija ili lice koje pripada grupi tog izdavaoca;
 - **Nevlasničke hartije od vrednosti** su sve hartije od vrednosti koje nisu vlasničke hartije od vrednosti;
 - **Dužničke hartije od vrednosti** su obveznice i drugi prenosivi sekjuritizovani instrumenti duga, izuzimajući hartije od vrednosti koje su ekvivalenti akcijama društava ili koje, ukoliko se konvertuju ili ukoliko se ostvaruju prava koja iz njih proizilaze, daju pravo sticanja akcija ili hartija od vrednosti ekvivalentnim akcijama;
 - **Depozitne potvrde** su hartije od vrednosti kojima može da se trguje na tržištu kapitala i koje predstavljaju vlasništvo nad hartijama od vrednosti inostranog izdavaoca, a koje mogu da se uključe u trgovanje na regulisanom tržištu i kojima može da se trguje nezavisno od hartija od vrednosti inostranog izdavaoca;
 - **Povezani instrumenti** su sledeći finansijski instrumenti, uključujući one koji nisu uključeni u trgovanje, kojima se ne trguje na mestu trgovanja ili za koje nije podnet zahtev za uključenje u trgovanje na mesto trgovanja:
 - 1) Ugovori ili prava na upis, sticanje ili otuđenje hartija od vrednosti;
 - 2) Izvedeni finansijski instrumenti iz hartija od vrednosti, odnosno finansijski derivati;
 - 3) Kada su hartije od vrednosti konvertibilni ili zamenjivi dužnički instrumenti, hartije od vrednosti u kojima se ti konvertibilni ili zamenjivi dužnički instrumenti mogu pretvoriti ili zameniti;
 - 4) Instrumenti koje izdaje ili za koje jemči izdavalac ili garant hartija od vrednosti čija će tržišna cena verovatno imati značajan uticaj na cenu hartija od vrednosti, ili obrnuto;
 - 5) Kada su hartije od vrednosti ekvivalentne akcijama, akcije koje predstavljaju te hartije od vrednosti i sve druge hartije od vrednosti ekvivalentne tim akcijama;
 - **Investicioni fond kojim se trguje na berzi** (u daljem tekstu: ETF) je fond čijom se najmanje jednom investicionom jedinicom ili klasom akcija u toku dana organizuje trgovanje na najmanje jednom mestu trgovanja i sa najmanje jednim market mejerom koji preduzima mere kako bi obezbedio da se cena investicionih jedinica ili akcija na tom mestu trgovanja ne razlikuje značajno od neto vrednosti imovine i, kada je primenjivo, od indikativne neto vrednosti imovine;
 - **Certifikati** su hartije od vrednosti kojima može da se trguje na tržištu kapitala i koji se u slučaju isplate od strane izdavaoca rangiraju iznad akcija, ali ispod neosiguranih obveznica i drugih sličnih instrumenata;
 - **Strukturirani finansijski proizvodi** su hartije od vrednosti koje su namenjene za sekjuritizaciju i prenos kreditnog rizika povezanog sa fondom finansijskih sredstava koji zakonitom imao hartija od vrednosti daju pravo da redovno prima uplate koji zavise od toka novca iz finansijskih instrumenata u osnovi;
 - **Izvedeni finansijski instrument kojim se trguje na berzi** je finansijski instrument kojim se trguje na regulisanom tržištu ili na tržištu treće države koji se u skladu sa ovim zakonom smatra ekvivalentnim regulisanom tržištu;
 - **Finansijski leveridž** je stopa zaduženosti koja pokazuje međuzavisnost između toga koliko određeno lice duguje u odnosu na to koliko poseduje iz ulaganja u finansijska sredstva;
 - **Trajni nosač podataka** je sredstvo koje:

- 1) Omogućava klijentu čuvanje podataka koji su njemu lično upućeni tako da mu budu lako dostupni za buduću upotrebu u periodu koji odgovara svrsi čuvanja tih podataka;
 - i
 - 2) Omogućava neizmenjenu reprodukciju tako sačuvanih podataka;
- **Paketni nalog** je nalog za koji je cena formulisana kao jedna jedinica:
 - 1) Za namene izvršavanja zamene za fizičko sredstvo; ili
 - 2) Za dva ili više finansijskih instrumenata radi izvršavanja paketne transakcije;
 - **Izdavalac** je domaće ili strano pravno lice privatnog ili javnog prava, koje izdaje ili predlaže izdavanje finansijskih instrumenata, a ukoliko se radi o depozitnim potvrdama, izdavaocem se smatra lice koje izdaje hartije od vrednosti koje predstavljaju te depozitne potvrde;
 - **Evidencije o prenosu podataka** su evidencije definisane zakonom kojim se uređuje obrada podataka o ličnosti i zaštita privatnosti u sektoru elektronskih komunikacija;
 - **Informacije kojima se preporučuje ili predlaže strategija ulaganja** su informacije koje je pripremio:
 - 1) Nezavisni analitičar, investiciono društvo, Banka, druga kreditna institucija, svako drugo lice čija se poslovna delatnost sastoji od pripreme preporuka ili fizičko lice koje za njih radi na osnovu ugovora o radu ili na neki drugi način, koje direktno ili indirektno daje određene preporuke za ulaganje u vezi sa finansijskim instrumentom, odnosno izdavaocem;
 - 2) Lice koje nije lice iz prethodne tačke i koje direktno preporučuje određenu investicionu odluku o ulaganju u vezi sa finansijskim instrumentom;
 - **Investiciona preporuka** je istraživanje ili druga informacija namenjena javnosti kojom se izričito ili prećutno preporučuje ili predlaže strategija ulaganja u vezi sa jednim ili više finansijskih instrumenata, odnosno izdavalaca, uključujući svako mišljenje o trenutnoj ili budućoj vrednosti i ceni tih instrumenata namenjenih za distribuiranje ili javnosti;
 - **Lična preporuka** je preporuka data licu u njegovom svojstvu investitora ili potencijalnog investitora ili u svojstvu zastupnika investitora ili potencijalnog investitora. Lična preporuka se predstavlja kao odgovarajuća preporuka za to lice ili se zasniva na razmatranju okolnosti u kojima se to lice nalazi, te se njome preporučuje preduzimanje jedne od sledećih mera:
 - 1) kupovina, prodaja, upis, zamena, otkup, držanje ili finansiranje određenog finansijskog instrumenta;
 - 2) izvršavanje ili neizvršavanje bilo kog prava koje proizlazi iz određenog finansijskog instrumenta na kupovinu, prodaju, upis, zamenu ili otkup finansijskog instrumenta.
- Preporuka se ne smatra ličnom preporukom ako je izdata isključivo javnosti;
- **Nalog za prenos** je:
 - 1) Svaki nalog učesnika da se primaocu stavi na raspolaganje određen iznos novčanih sredstava knjiženjem na obračunskim računima CRHOV-a ili svaki nalog koji dovodi do preuzimanja ili ispunjavanja obaveze plaćanja prema pravilima sistema za saldiranje;
 - 2) Nalog učesnika za prenos finansijskih instrumenata ili prava na finansijskim instrumentima knjiženjem u odgovarajućem registru;
 - **Poveravanje poslovnih procesa** je ugovor sklopljen u bilo kojem obliku između investicionog društva odnosno Banke i pružaoca usluge na temelju kojeg taj pružalac usluge obavlja postupak, uslugu ili aktivnost koju bi inače obavljalo samo investiciono društvo odnosno Banka.

POSLOVI BANKE

Vrste poslova koje Banka obavlja

Član 3

U skladu sa odredbama člana 2. tačka 2) Zakona, Banka obavlja sledeće investicione usluge i aktivnosti:

- 1) prijem i prenos naloga koji se odnose na jedan ili više finansijskih instrumenata;
- 2) izvršenje naloga za račun klijenata;
- 3) trgovanje za sopstveni račun;
- 4) sprovođenje postupka ponude finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa.

U skladu sa odredbama člana 2. tačka 3) Zakona, Banka obavlja sledeće dodatne usluge:

- 1) čuvanje i upravljanje finansijskim instrumentima za račun klijenata (kastodi usluge) i sa tim povezane usluge, kao što je administriranje novčanim sredstvima i sredstvima obezbeđenja, izuzev održavanja i vođenja računa hartija od vrednosti iz Glave XIV Zakona;
- 2) investicione usluge i aktivnosti, kao i dodatne usluge, koje se odnose na osnov izvedenih finansijskih instrumenata iz tačke 19) podtačke (5), (6), (7) i (10) ovog stava, kada su povezani sa pružanjem investicionih ili dodatnih usluga.

Uslovi i način obavljanja poslova

Član 4

Banka pruža Usluge klijentima, na osnovu dozvole za rad izdate od strane Komisije.

Poslovni odnos u pružanju Usluga iz stava 1. ovog člana između Banke i klijenata uspostavlja se na osnovu zaključenog pisanog ugovora, u skladu sa Zakonom, aktima Komisije i ovim Pravilima poslovanja.

Član 5

Banka je dužna da klijentima omogućiti uvid u ova pravila i Pravilnik o tarifi i njihove izmene:

- 1) u poslovnim prostorijama u kojima obavlja rad sa klijentima;
- 2) objavljivanjem na internet stranici Banke na adresi: www.aikbanka.rs.

Banka je dužna da klijentima omogućiti uvid u izmene akata iz stava 1. ovog člana u roku od sedam dana pre početka primene tih izmena.

Podaci o klijentu

Član 6

Klijent je dužan da, pre uspostavljanja poslovnog odnosa sa Bankom, preda Banci sledeću dokumentaciju u fotokopiji, a original da pruži Banci na uvid i to:

1) fizičko lice – rezident:

- (1) ličnu kartu, pasoš ili drugu ispravu na osnovu koje se može izvršiti identifikacija klijenta;
- (2) ugovor ili karticu o otvorenom novčanom računu kod banke - člana Centralnog registra i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren preko drugog depozitara);
- (3) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona - fiksnog i mobilnog, e-mail adresa);

2) fizičko lice – nerezident:

- (1) pasoš ili drugi identifikacioni dokumenat;
- (2) potvrdu o poreskom identifikacionom broju (PIB);
- (3) ugovor o otvorenom nerezidentnom dinarskom računu i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren kod drugog depozitara);
- (4) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona, telefaksa i mobilnog telefona, e-mail adresa).

3) pravno lice – rezident:

- (1) rešenje ili izvod iz registra privrednih društava ne stariji od tri meseca;
- (2) potvrdu o poreskom identifikacionom broju (PIB);
- (3) OP obrazac (potpisi lica ovlašćenih za zastupanje);
- (4) ličnu kartu, pasoš ili drugu ispravu na osnovu koje se može izvršiti identifikacija ovlašćenog zastupnika;
- (5) izjavu o stvarnom vlasniku pravnog lica potpisanu od strane člana/članova uprave;
- (6) ugovor o otvorenom novčanom računu kod banke člana Centralnog registra i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren kod drugog depozitara);
- (7) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona, telefaksa i mobilnog telefona, e-mail adresa).

4) pravno lice – nerezident:

- (1) izvod iz odgovarajućeg registra zemlje sedišta pravnog lica ne stariji od tri meseca sa prevodom na srpski jezik od strane ovlašćenog sudskog prevodioca;
- (2) potvrdu o poreskom identifikacionom broju (PIB);
- (3) listu ovlašćenih zastupnika sa spesimenom potpisa;
- (4) izjavu o stvarnom vlasniku stranog pravnog lica potpisanu od strane ovlašćenog zastupnika;
- (5) ugovor o otvorenom nerezidentnom dinarskom računu kod banke - člana Centralnog registra i dokaz o otvorenom računu finansijskih instrumenata (ukoliko je račun otvoren kod drugog depozitara);
- (6) podatke za kontakt sa klijentom (adresa, brojevi telefona, telefaksa i mobilnog telefona, e-mail adresa).

Klijent je dužan da pre uspostavljanja poslovnog odnosa sa Bankom, na zahtev Banke dostavi i dokumentaciju u skladu sa propisima koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i drugu neophodnu dokumentaciju za izvršenje posla.

Ukoliko klijent ne dostavi Banci zahtevanu dokumentaciju, Banka nije dužna da uspostavi poslovni odnos sa klijentom.

Član 7

Ovlašćeni zastupnik rezidentnog i nerezidentnog pravnog lica daje izjavu, pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću, o stvarnom vlasniku pravnog lica. U slučaju promene ovlašćenog zastupnika, pravno lice je dužno da dostavi novu izjavu u roku od 30 dana od dana registrovane promene.

Ukoliko klijenta zastupa punomoćnik, isti je dužan priložiti specijalnu punomoć overenu u skladu sa propisom koji uređuje poslove overe.

Način komunikacije Banke i klijenta

Član 8

Klijent i Banka mogu komunicirati usmeno i pisanim putem na srpskom jeziku.

Banka sa klijentima – stranim pravnim ili fizičkim licima može komunicirati na engleskom ili drugom stranom jeziku koji je predviđen ugovorom, pod uslovom da se ugovor, nalozi i druga neophodna dokumentacija koju klijent razmenjuje sa Bankom sastavljaju dvojezično.

Pisana komunikacija se odvija putem pošte, faksa, elektronske pošte, internet aplikacije ili u nekom drugom odgovarajućem elektronskom obliku.

Klijent i Banka dužni su da se međusobno obaveštavaju o svakoj promeni adrese i drugih podataka za kontakt.

Član 9

Kada je potrebno da Banka, u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima Komisije, dostavlja informacije na trajnom nosaču podataka, Banka ima pravo da dostavlja te informacije na trajnom nosaču podataka koji nije papir samo ako je:

- 1) Dostavljanje informacija na tom nosaču podataka primereno s obzirom na kontekst u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između Banke i klijenta; i
- 2) Lice kojem informacije treba da se dostave, kada mu se ponudi izbor između informacija na papiru ili na nekom drugom trajnom nosaču podataka, izričito odabere da se informacije dostavljaju na tom drugom nosaču podataka.

Kada, Banka pruža informacije klijentima na internet stranici, a te informacije nisu upućene klijentu lično, Banka garantuje da su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) Dostavljanje informacija na tom nosaču podataka primereno je s obzirom na kontekst u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između Banke i klijenta;
- 2) Klijent mora izričito da pristane na pružanje informacija u tom obliku;
- 3) Klijent mora da se elektronskim putem obavesti o adresi internet stranice i lokaciji na internet stranici na kojoj može da pristupi informacijama;
- 4) Informacije moraju da budu ažurirane;
- 5) Informacije moraju da budu trajno dostupne na toj internet stranici u toku vremenskog perioda koji klijentu može opravdano da bude potreban da ih pretraži.

U smislu odredbi ovog člana, pružanje informacija pomoću elektronskih komunikacija smatra se primerenim s obzirom na kontekst u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između Banke i klijenta ako postoji dokaz da klijent ima redovni pristup internetu, što klijent potvrđuje i dokazuje dostavljanjem e-adrese radi obavljanja poslovanja.

KATEGORIZACIJA KLIJENTA

Procedure za kategorizaciju klijenata

Član 10

Banka je dužna da, pre pružanja usluge, klijenta razvrsta u kategoriju profesionalnih ili određenih profesionalnih ili malih investitora (klijenata). Banka sprovodi kategorizaciju, u skladu sa ovim Pravilima poslovanja, a na osnovu informacija koje su dostupne u vezi sa klijentovim investicionim ciljevima, znanjem i iskustvom i finansijskom pozicijom.

Informacije iz stava 1. ovog člana Banka pribavlja putem standardizovanog upitnika za klijenta na trajnom nosaču podataka, kao i na osnovu odgovarajuće dokumentacije koju joj dostavi klijent.

Član 11

Profesionalni investitor je klijent koji poseduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima i koji ispunjava uslove propisane Zakonom.

Profesionalnim investitorom u vezi sa svim Uslugama, kao i finansijskim instrumentima, u skladu sa Zakonom, smatraju se:

- 1) Lica koja podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora kako bi poslovala na finansijskom tržištu, uključujući:
 - Kreditne institucije (banke);
 - Investiciona društva;
 - Druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora;
 - Društva za osiguranje;
 - Institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje;
 - Dobrovoljni penzijski fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima;
 - Dileri robe i robnih derivata;
 - Drugi institucionalni investitori;
 - Drugi investitori koji se smatraju profesionalnim u skladu sa propisima EU;
- 2) Pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih uslova:
 - Ukupna imovina iznosi najmanje 20.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
 - Godišnji poslovni prihod iznosi najmanje 40.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
 - Sopstveni kapital u iznosu od najmanje 2.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
- 3) Republika, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država, međunarodne i nadsacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i druge, slične, međunarodne organizacije;
- 4) Drugi institucionalni investitori čija je glavna delatnost ulaganje u finansijske instrumente, uključujući lica koji se bave sekjuritizacijom sredstava, ili drugim transakcijama finansiranja.

Banka je dužna da lice iz stava 1, pre pružanja usluge, a na osnovu informacija o takvom licu koje su Banci dostupne, obavesti da se smatra profesionalnim investitorom i da će biti tretiran kao takav, ukoliko se Banka i investitor ne sporazumeju drugačije i dužna je da obavesti profesionalnog investitora o mogućnosti izmene dogovorenih uslova kako bi obezbedio viši nivo zaštite svojih interesa, s tim što je odgovornost na ovom klijentu da zatraži viši nivo zaštite svojih interesa kada smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima svojstvenim nekoj investiciji.

Profesionalni investitori su dužni da blagovremeno obaveste Banku o svim činjenicama koje bi mogle da utiču na promenu utvrđene kategorije.

Mali investitor je svaki klijent Banke koji nije razvrstan u kategoriju profesionalnih investitora.

Banka sve klijente koji nisu razvrstani u kategoriju profesionalnih investitora tretira kao male investitore, kao i sve klijente, fizička lica.

Mali investitor ima viši stepen zaštite od profesionalnog investitora, što se odnosi na sledeće:

- 1) Banka procenjuje podobnost ulaganja malog investitora u određeni finansijski instrument na osnovu njegovog znanja i iskustva u oblasti investiranja i po potrebi ga upozorava na mogućnost da ne razume sve rizike koje bi preuzeo tim ulaganjem i da finansijski instrument ili usluga nisu podobni za njega;
- 2) Banka drži finansijske instrumente ili novčana sredstva malog investitora, dužna je da klijentu pruži informacije u vezi zaštite finansijskih instrumenata i novčanih sredstava, što se odnosi na pravo na obeštećenje od strane Fonda za zaštitu investitora u propisanim slučajevima;
- 3) Kada Banka izvršava nalog malog investitora, postizanje najpovoljnijeg ishoda utvrđuje se i u odnosu na ukupne troškove same transakcije.

Član 12

Banka je dužna da svakog klijenta, putem trajnog nosača podataka, obavesti o:

- 1) Kategoriji klijenata u koju je razvrstan;
- 2) Nivou zaštite interesa koji će mu biti pružen;

- 3) Mogućnosti da zatraži razvrstavanje u drugu kategoriju klijenata, kao i o svim promenama nivoa zaštite koje proizilaze iz takve odluke.

Promena kategorije klijenta

Član 13

Kada Banka utvrdi da neki klijent više ne pripada početno utvrđenoj kategoriji klijenata, Banka je dužna da preduzme odgovarajuće mere radi promene kategorije klijenta.

Profesionalni investitori su dužni da blagovremeno obaveste Banku o svim činjenicama koje bi mogle da utiču na promenu utvrđene kategorije.

Zahtev profesionalnog investitora za promenu kategorije

Banka može klijentu, profesionalnom investitoru, na njegov zahtev, omogućiti tretman sa višim nivoom zaštite, odnosno tretman koji imaju mali investitori.

Profesionalni investitor koji smatra da nije u stanju da pravilno proceni, odnosno upravlja rizicima koji karakterišu određenu investiciju, može pisanim putem da zatraži od Banke viši nivo zaštite svojih interesa u odnosu na sve ili pojedinačnu uslugu, vrstu transakcije, odnosno finansijski instrument.

Prilikom promene kategorije, Banka i klijent zaključuju ugovor ili aneks ugovora kojim će biti precizirane usluge, transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent ne želi da bude tretiran kao profesionalni investitor.

Zahtev malog investitora za promenu kategorije

Član 14

Mali investitor koji želi da bude tretiran kao profesionalni investitor može pisanim putem da zatraži od Banke niži nivo zaštite svojih interesa u odnosu na sve ili pojedinačnu uslugu, vrstu transakcije, odnosno finansijski instrument.

Prilikom promene kategorije malog investitora u profesionalnog investitora Banka je dužna da:

- 1) Nedvosmisleno i pisanim putem upozori klijenta o smanjenju zaštite njegovih interesa i gubitku prava na obeštećenje iz Fonda za zaštitu investitora,
- 2) Proceni da li klijent poseduje dovoljno znanja i iskustva za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj proceni rizika u vezi sa ulaganjima,
- 3) Zaključi ugovor sa klijentom u pisanoj formi, odnosno aneks ugovora kojim će biti precizirane usluge, odnosno transakcije, odnosno finansijski instrumenti u vezi sa kojima klijent želi da bude tretiran kao profesionalni klijent ili da odbije da klijentu prizna status profesionalnog investitora.

Klijent je dužan da u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjavi da je svestan posledica gubitka nivoa zaštite.

Član 15

Procena Banke da mali investitor ispunjava uslove za razvrstavanje u profesionalnog investitora podrazumeva da klijent ispunjava najmanje dva od sledećih uslova:

- 1) investitor je izvršio transakcije značajnog obima na relevantnim tržištima, uz prosečnu učestalost od najmanje deset transakcija po kvartalu u toku poslednja četiri kvartala;
- 2) veličina finansijskog portfolija klijenta, koji obuhvata i gotovinske depozite i finansijske instrumente, prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
- 3) investitor radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje predviđenih finansijskih transakcija ili usluga.

ODREĐENI PROFESIONALNI INVESTITORI

Član 16

Određeni profesionalni investitori, u svrhu ovog člana, a u skladu sa Zakonom, su investiciona društva, kreditne institucije, društva za osiguranje, UCITS fondovi i njihova društva za upravljanje, druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora u skladu sa zakonima Republike, nacionalne vlade i njihove kancelarije, uključujući javne organe koji se bave javnim dugom na nacionalnom nivou, centralne banke i nadnacionalne organizacije.

Banka može da inicira transakcije ili da stupa u transakcije sa određenim profesionalnim investitorima, a da pri tome nije obavezna da ispunjava uslove iz člana 177, člana 179. stav 1. i st. 5-17, člana 180, člana 181. st. 1. i 6, člana 186. i člana 187. st. 3-5. Zakona u pogledu ovih transakcija ili dodatnih usluga direktno povezanih sa ovim transakcijama.

Banka može tretirati klijenta kao određenog profesionalnog investitora samo ukoliko klijent da svoju saglasnost, odnosno ako se klijent saglasi ili zahteva da se prema njemu postupa kao prema određenom profesionalnom investitoru, i pri tome se primenjuje sledeći postupak:

- 1) Banka klijentu dostavlja jasno pisano upozorenje o posledicama koje takav zahtev može imati za klijenta, uključujući zaštite koje može izgubiti;
- 2) Klijent u pisanom obliku potvrđuje zahtev da se prema njemu postupa kao prema određenom profesionalnom investitoru uopšteno ili u odnosu na jednu ili više investicionih usluga ili transakcija, odnosno vrstu transakcija ili proizvoda, kao i da je upoznat s posledicama zaštite koju može izgubiti zbog tog zahteva.

Banka u odnosu sa određenim profesionalnim klijentima postupa pošteno, pravično i profesionalno, i komunicira na pošten, jasan i neobmanjujući način, uzimajući u obzir prirodu određenog profesionalnog investitora i njegove delatnosti.

Određeni profesionalni investitor može na osnovu člana 194. st. 4. i 5. Zakona da zahteva da prema njemu Banka postupa kao prema klijentu čije poslovanje podleže odredbama članova 177, 179, 180, 181, 182, 186. i 187. Zakona, i u tom slučaju Određeni profesionalni investitor podnosi Banci zahtev u pisanoj formi i u njemu mora navesti da li traži postupanje kao prema malom investitoru ili profesionalnom investitoru za jednu ili više investicionih usluga ili transakcija, odnosno jednu ili više vrsta transakcija ili proizvoda, a ukoliko određeni profesionalni investitor ne zahteva izričito da se prema njemu postupa kao prema malom investitoru, a Banka je saglasna sa tim zahtevom, Banka prema tom određenom profesionalnom investitoru postupa kao prema profesionalnom investitoru.

Određeni profesionalni investitor može da izričito zahteva da se prema njemu postupa kao prema malom investitoru i u tom slučaju Banka postupa prema tom određenom profesionalnom investitoru kao prema malom investitoru primenjujući odredbe u vezi sa zahtevima za postupanje sa malim/neprofesionalnim investitorima propisanim u Zakonu.

INFORMACIJE KOJE BANKA UPUĆUJE KLIJENTIMA I POTENCIJALNIM KLIJENTIMA

Informacije opšteg karaktera koje Banka upućuje klijentima

Član 17

Sve informacije, uključujući i marketinške, koje Banka upućuje malim ili profesionalnim ili određenim profesionalnim investitorima - klijentima, kao i potencijalnim klijentima, ili koje distribuiraju na način da je izvesno da će ih primiti postojeći ili potencijalni mali ili profesionalni investitori, kao i određeni profesionalni investitori moraju biti istinite, jasne i da ne dovode u zabludu, a marketinški materijal mora biti jasno označen kao takav.

Neophodno je da informacije iz ovog člana (u daljem tekstu: „Informacije“):

- 1) Sadrže poslovno ime i sedište Banke;
- 2) Veličina slova pri navođenju relevantnih rizika u informacijama mora biti barem jednaka veličini slova koja se pretežno upotrebljava za pružene informacije, a izgledom stranice osigurava se da je takvo navođenje istaknuto;
- 3) Moraju biti dovoljne i prikazane tako da će ih verovatno razumeti prosečan klijent ili potencijalni klijent kome su one upućene ili koji će ih verovatno primiti;
- 4) Ne smeju sakrivati, umanjivati niti prikrivati važne pojedinosti, navode ili upozorenja;
- 5) Dosledno su predstavljene na istom jeziku u svim oblicima informacija i marketinških materijala koji se dostavljaju svakom klijentu, osim ako klijent pristane na to da informacije prima na više od jednog jezika;
- 6) Ažurirane su i relevantne za korišćena sredstva komunikacije;
- 7) Ne smeju da sadrže naziv nekog nadležnog organa na način koji bi navodio ili sugerisao odobravanje instrumenta ili usluge Banke od strane tog organa.

Banka je dužna da obezbedi da je marketinški materijal usaglašen sa svim drugim informacijama koje Banka upućuje klijentima tokom pružanja Usluga.

Informacije koje Banka upućuje klijentima moraju ispunjavati, pored uslova iz stava 1. ovog člana, i druge uslove propisane aktom Komisije, zavisno od vrste i prirode tih informacija.

Član 18

Upućivanje informacija kojima se porede Usluge, lica koja pružaju takve usluge ili finansijski instrumenti, je dozvoljeno samo ukoliko:

- 1) je poređenje smisleno i prikazano na nepristrasan i uravnotežen način;
- 2) su navedeni izvori informacija koji su korišćeni za poređenje;
- 3) su navedene sve ključne činjenice i pretpostavke koje su korišćene za poređenje.

Informacije koje se moraju pružiti pre zaključenja ugovora, odnosno pružanja usluge

Pravila poslovanja i Pravilnik o tarifi

Član 19

Banka je dužna da klijentima i potencijalnim klijentima omogući uvid u Pravila poslovanja, Tarifnik i njihove izmene:

- 1) u poslovnim prostorijama u kojima obavlja rad sa klijentima;
- 2) objavljivanjem na internet stranici Banke.

Banka je dužna da klijentima omogući uvid u izmene ovih akata u roku od sedam dana pre početka primene tih izmena.

Informacije koje se posebno pružaju malim investitorima

Član 20

Banka je dužna, da pre zaključenja ugovora, odnosno pružanja Usluga klijentu malom investitoru ili potencijalnom klijentu malom investitoru, putem internet stranice, odnosno trajnog nosača podataka, pruži informacije o:

- 1) Banci i uslugama koje pruža;
- 2) finansijskim instrumentima;
- 3) zaštiti finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenta;
- 4) troškovima i naknadama.

Informacije iz stava 1. ovog člana Banka pruža u formi standardizovanog dokumenta pod nazivom: "Informacije koje se pružaju malom klijentu".

Banka je dužna da klijenta i potencijalnog klijenta blagovremeno obavesti o svakoj značajnoj promeni informacija.

Informacije o Banci i njenim uslugama za klijente i potencijalne klijente

Član 21

Informacije o Banci i uslugama su sastavni deo ovih Pravila poslovanja i po pravilu, uključuju sledeće:

- 1) poslovno ime i sedište Banke, kao i sve druge podatke koji obezbeđuju efikasnu komunikaciju;
- 2) broj i datum rešenja o davanju dozvole za rad Banci, kao i naziv i kontakt adresu nadležnog organa koji je izdao tu dozvolu;
- 3) moguće načine i jezike komunikacije između Banke i klijenta, uključujući i načine davanja i prijema naloga, kao i davanja dokumenata i drugih informacija od strane Banke;
- 4) kada Banka deluje preko vezanog zastupnika, izjavu o toj činjenici;
- 5) obim, učestalost i periode izveštavanja klijenta o uslugama koje je Banka pružila klijentu u skladu s članom 181. stav 2. Zakona;
- 6) kratak opis načina zaštite instrumenata, odnosno sredstava, uključujući i opšte podatke o Fondu za zaštitu investitora čiji je Banka član u slučaju kada to Banka drži finansijske instrumente, odnosno novčana sredstva klijenta;
- 7) kratak opis politike upravljanja sukobom interesa;
- 8) na zahtev klijenta, detaljnije informacije o navedenoj politici upravljanja sukobom interesa na trajnom nosaču podataka ili putem internet stranice (ako to ne predstavlja trajni nosač podataka), pod uslovom da je klijent saglasan sa takvim načinom dostave podataka.

Informacije o finansijskim instrumentima

Član 22

Banka svojim klijentima ili potencijalnim klijentima dostavlja blagovremeno pre pružanja Usluga, uopšteni opis prirode finansijskih instrumenata i njihovih rizika uzimajući u obzir, posebno kategorizaciju klijenta kao malog investitora, profesionalnog investitora ili određenog profesionalnog investitora. Taj opis objašnjava prirodu specifične vrste predmetnog instrumenta, funkcionisanje i uspešnost finansijskog instrumenta u različitim tržišnim uslovima, uključujući i pozitivne i negativne uslove, kao i rizike koji su posebni za tu specifičnu vrstu instrumenta, sa dovoljno pojedinosti kako bi se klijentu omogućilo da donese informisane odluke o ulaganju.

Opis rizika iz stava 1. ovog člana uključuje, uzimajući u obzir pojedinačnu vrstu finansijskog instrumenta, status i nivo znanja klijenta, koji po pravilu, sadrži:

- 1) rizike povezane sa određenom vrstom finansijskog instrumenta, uključujući pojašnjenje finansijskog leveridža i njegovih efekata, kao i rizika gubitka cele investicije uključujući

rizike povezane s insolventnošću izdavaoca ili povezanim događajima, na primer rizikom solventnosti;

- 2) volatilnost cene finansijskog instrumenta, kao i svako ograničenje na postojećim tržištima za takve instrumente;
- 3) objašnjenje da bi transakcija takvim instrumentom, pored troškova sticanja samog instrumenta, mogla da uključuje i dodatne finansijske i druge obaveze, uključujući i potencijalne obaveze;
- 4) svaki uslov koji proizlazi iz zajma na osnovu kojeg je instrument kupljen ili slične obaveze primenljive na pojedinu vrstu instrumenta (sve marginske zahteve ili slične obaveze koje se primenjuju na instrumente navedene vrste).

Banka je dužna da, prilikom pružanja informacija o finansijskom instrumentu:

- 1) koji je predmet javne ponude koja je u toku i za koji je izdat prospekt – klijenta malog investitora i potencijalnog malog investitora upozna sa načinom na koji je prospekt dostupan blagovremeno pre pružanja investicionih ili dodatnih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima;
- 2) koji uključuje jemstvo trećeg lica ili kapitalnu zaštitu – klijentu i potencijalnom klijentu pruži dovoljno podataka o oblasti primene i vrsti takvog jemstva ili kapitalne zaštite. Kada jemstvo pruža treće lice, informacije o jemstvu moraju obuhvatati dovoljno podataka o jemcu i jemstvu kako bi se omogućilo klijentu ili potencijalnom klijentu da izvrši objektivnu procenu jemstva;
- 3) koji se sastoji od dva ili više različitih instrumenata ili usluga – klijentu i potencijalnom klijentu pruži odgovarajući opis pravne prirode finansijskog instrumenta, pojedinačnih komponenti takvog instrumenta i načina na koji međusobni uticaj komponenti utiče na rizike ulaganja.

Informacije u vezi sa zaštitom finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenta

Član 23

Banka je ovlašćena da pruža dodatne usluge i aktivnosti u vezi držanja i čuvanja finansijskih instrumenata i novčanih sredstva klijenta, a po tom osnovu u obavezi je da postupa i klijentu pruži sledeće informacije:

- 1) da se novčana sredstva ili finansijski instrumenti mogu držati kod trećeg lica u ime Banke, kao i o obavezama Banke u vezi sa postupanjem ili propustima trećeg lica, kao i o posledicama po klijenta u slučaju nesolventnosti trećeg lica;
- 2) kada treće lice vodi finansijske instrumente na zbirnom računu, kao i upozorenje o rizicima koji iz toga proizlaze;
- 3) da finansijske instrumente klijenta koje drži treće lice nije moguće razlikovati od vlastitih finansijskih instrumenata navedenog trećeg lica ili Banke, kada je to slučaj, uz isticanje upozorenja o rizicima koji iz toga proizlaze;
- 4) obaveštenje u slučaju kada računi koji sadrže finansijske instrumente ili novčana sredstva klijenta ili potencijalnog klijenta, jesu ili će biti u nadležnosti zakonodavstva strane države, te naznačiti da se prava klijenta ili potencijalnog klijenta u vezi sa navedenim finansijskim instrumentima ili sredstvima mogu shodno tome razlikovati;
- 5) obaveštenje o postojanju i uslovima eventualnog prava na otkup, založnog prava ili prava prebijanja koje Banka ili Depozitar ima ili bi mogao da ima na finansijskim instrumentima ili sredstvima klijenta;
- 6) pre zaključivanja transakcija kojima se finansiraju hartije od vrednosti, a koje se odnose na finansijske instrumente koje Banka drži za račun malog investitora ili pre nego što se na drugi način koriste takvi finansijski instrumenti, Banka je dužna da blagovremeno, pre korišćenja navedenih instrumenata, malom investitoru pisanim putem dostavi jasne, potpune i tačne podatke o obavezama i odgovornostima Banke u pogledu korišćenja navedenih finansijskih

instrumenata, uključujući uslove za njihovo vraćanje klijentu, kao i o rizicima koje oni uključuju.

Banka je dužna da, pre pružanja usluge, profesionalnom investitoru pruži informacije propisane stavom 1. tač. 5) i 6) ovog člana.

Podaci o troškovima i naknadama

Član 24

Banka klijentima pruža informacije o svim troškovima i naknadama i pri tome je dužna da ispuni zahteve iz člana 179. stavovi 2. i 3. Zakona i iz stavova 2-10 ovog člana.

Banka prilikom pružanja Usluga profesionalnim investitorima ima pravo da sa tim klijentima dogovori ograničenu primenu detaljnih zahteva o troškovima i naknadama, osim kada se pružaju usluge u vezi sa ugrađenim izvedenim finansijskim instrumentima kada se iskazuju svi troškovi i naknade.

Za prethodnu i naknadnu objavu informacija o troškovima i naknadama klijentima, Banke moraju dodati sledeće:

- 1) sve troškove i povezane naknade koje Banka ili druge strane, ako je klijent upućen takvim drugim stranama, uračunavaju za investicionu uslugu ili investicione usluge i/ili dodatne usluge koje pružaju klijentu; i
- 2) sve troškove i povezane naknade koji su povezani s proizvodnjom finansijskih instrumenata i njihovim upravljanjem.

Kada je bilo koji deo ukupnih troškova i naknada potrebno platiti ili kad on predstavlja iznos u stranoj valuti, Banka dostavlja naznaku takve valute, kao i važeće kurseve za konverziju i troškove. Banka obaveštava i o načinima plaćanja ili drugim načinima ispunjavanja obaveza.

Banka ima obavezu blagovremenog pružanja potpune *ex ante* objave informacija o agregiranim troškovima i naknadama povezanim s finansijskim instrumentom i pruženom investicionom uslugom i aktivnosti ili dodatnom uslugom u sledećim situacijama:

- 1) ako klijentima preporučuje ili prodaje finansijske instrumente; ili
- 2) ako se za bilo koju investicionu uslugu zahteva da klijentima dostavi dokument s ključnim informacijama za investitore u otvorenom investicionom fondu s javnom ponudom ili dokument s ključnim informacijama za pakete investicionih proizvoda za male investitore.

Kada Banka klijentu ne preporučuje i ne prodaje finansijski instrument ili nije obavezna da klijentu dostavi dokument s ključnim informacijama u skladu s relevantnim zakonodavstvom, svoje klijente obaveštava o svim troškovima i naknadama koji se odnose na pruženu Uslugu, uključujući i informacije o troškovima i naknadama koje pruža drugo investiciono društvo ili kreditna institucija i sve povezane naknade trećih strana nastale prilikom pružanja Usluge.

Banke pri izračunavanju troškova i naknada na *ex ante* osnovi upotrebljavaju stvarno nastale troškove kao zamenu za očekivane troškove i naknade. Ako stvarni troškovi nisu dostupni, Banka izrađuje razumnu procenu tih troškova i u obavezi je da preispituje ranije pretpostavke na osnovu kasnijih iskustva, te ih prema potrebi prilagođavaju.

Banka naknadno dostavlja godišnje informacije o svim troškovima i naknadama povezanim s finansijskim instrumentima i sa Uslugama ako je preporučila ili prodavala finansijske instrumente ili ako je klijentu dostavila dokument s ključnim informacijama i ako ima ili je imala kontinuirani odnos s klijentom tokom godine. Takve informacije temelje se na nastalim troškovima i dostavljaju se na personalizovanoj osnovi. Banka će agregirane informacije o troškovima i naknadama investicionih usluga i finansijskih instrumenata dostavljati zajedno sa postojećim redovnim izveštajima upućenim klijentu.

Pri pružanju investicionih usluga, Banka svojim klijentima dostavlja prikaz kumulativnog efekta troškova na prinos, koji ispunjava sledeće zahteve:

- 1) iz prikaza je vidljiv efekat ukupnih troškova i naknada na povraćaj ulaganja;
- 2) prikaz pokazuje sva očekivana povećanja ili fluktuacije troškova; i

- 3) u prikazu je priložen opis stavki.

Informacije o pokazateljima, prinosima i porezima

Član 25

Dozvoljeno je da Banka upućuje informacije koje sadrže pokazatelje ranijih rezultata finansijskog instrumenta, finansijskog indeksa ili usluge, samo u slučajevima:

- 1) pokazatelji ranijih rezultata finansijskog instrumenta, finansijskog indeksa ili usluge nisu najznačajniji elemenat takve komunikacije;
- 2) informacije uključuju rezultate za prethodnih pet godina ili za ceo period u kojem je finansijski instrument bio dostupan, podatke o tome kada je počelo objavljivanje finansijskog indeksa, a investiciona usluga bila pružana (u slučaju da instrument, indeks ili usluga postoje kraće vreme). Podaci mogu da uključuju i duži period, ali u svim navedenim slučajevima rezultat mora biti zasnovan na periodu od 12 meseci;
- 3) kada su jasno naznačeni referentni period i izvor informacija;
- 4) informacije sadrže jasno upozorenje da raniji rezultati nisu pouzdani pokazatelji budućih rezultata;
- 5) u situaciji kada se rezultat oslanja na podatke denominovane u stranoj valuti, valuta je jasno iskazana, zajedno sa upozorenjem da rezultat može biti drugačiji usled promena deviznog kursa;
- 6) kada je objavljen uticaj provizija, naknada ili drugih troškova, kada je rezultat zasnovan na bruto principu.

Član 26

Kada Banka upućuje informacije o budućem rezultatu, u obavezi je da vodi računa da:

- 1) informacije su zasnovane na opravdanim pretpostavkama i činjenicama;
- 2) u slučaju da je rezultat zasnovan na bruto principu, iskazan je uticaj provizija, naknada ili drugih troškova;
- 3) informacije se temelje na scenarijima o prinosima u različitim tržišnim uslovima (negativni i pozitivni scenariji) i odražavaju prirodu i rizike specifičnih vrsta instrumenata uključenih u analizu;
- 4) sadrže jasno upozorenje da informacija o budućem rezultatu nije pouzdani pokazatelj budućeg rezultata.

Član 27

Kada se informacije koje se upućuju klijentima i potencijalnim klijentima odnose na poseban poreski tretman, u smislu propisa kojima se uređuju porezi, Banka je dužna da jasno istakne da isti zavisi od pojedinačnog slučaja svakog klijenta, kao i da postoji mogućnost budućih promena.

Član 28

Banka obaveštava nove i postojeće klijente da je, prema uslovima propisanim Zakonom, izvršila ponovnu kategorizaciju klijenata na male investitore, profesionalne investitore ili određene profesionalne investitore u skladu s Zakonom.

Banka takođe obaveštava klijente na trajnom nosaču podataka o svakom pravu klijenta da zatraži drugačiju kategorizaciju i o svim ograničenjima u vezi s nivoom zaštite klijenta koje bi drugačija kategorizacija podrazumevala.

Banka može, na vlastitu inicijativu ili na zahtev klijenta, postupati sa tim klijentom kao s profesionalnim ili malim investitorom ako bi se taj klijent mogao inače klasifikovati kao određeni

profesionalni investitor na osnovu člana 194. Zakona, odnosno kao s malim investitorom ako se taj klijent smatra profesionalnim investitorom na osnovu člana 192. Zakona.

Opšti zahtevi u vezi s informisanjem klijenata

Član 29

Banka blagovremeno dostavlja klijentu ili potencijalnom klijentu, pre nego što se takav klijent obaveže bilo kakvim ugovorom o pružanju Usluga ili pre pružanja takvih Usluga, sledeće informacije:

- 1) uslove bilo kog takvog ugovora;
- 2) relevantne informacije koje se odnose na taj ugovor ili na te Usluge.

Banka, blagovremeno pre pružanja Usluga klijentima ili potencijalnim klijentima, dostavlja informacije koje se u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima Komisije i ovim Pravilima poslovanja dostavljaju klijentu na trajnom nosaču podataka ili putem internet stranice.

Banka blagovremeno obaveštava klijenta o bilo kojoj bitnoj promeni informacija dostavljenih klijentu, a koje su relevantne za Uslugu koju Banka pruža tom klijentu na način koji je ugovoren sa klijentom.

Banka obezbeđuje da su informacije sadržane u marketinškim sadržajima dosledne sa svim informacijama koje Banka dostavlja klijentima tokom pružanja Usluga.

Marketinški sadržaj koji sadrži ponudu ili poziv i navodi način odgovora ili uključuje obrazac na kojem se može dati odgovor, uvek uključuje informacije u skladu sa podzakonskim aktima Komisije, a koje su relevantne za navedenu ponudu ili poziv:

- 1) ponuda za zaključenje ugovora u vezi finansijskog instrumenta ili u vezi Usluga, s bilo kojim licem koje odgovori na marketinški sadržaj;
- 2) poziv bilo kom licu koje odgovara na marketinški sadržaj da dâ ponudu za zaključenje ugovora u vezi finansijskog instrumenta ili Usluga.

Obaveza Banke iz stava 1. ovog člana ne primenjuje se ako se za odgovor na ponudu ili poziv iz marketinškog sadržaja, potencijalni klijent mora uputiti na neki drugi dokument ili dokumente koji sami ili u kombinaciji sadrže te informacije.

OCENA PODOBNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA, ODNOSNO USLUGA KOJE BANKA PRUŽA KLIJENTIMA

Zajedničke odredbe za procenu primerenosti i podobnosti

Član 30

Pre početka i tokom pružanja investicionih usluga Banka je dužna da od klijenta zahteva informacije o njegovim investicionim ciljevima, znanju i iskustvu u investicionoj oblasti koja je od značaja za finansijski instrument ili uslugu koja se nudi ili koju klijent sam traži.

Banka osigurava da informacija u vezi sa znanjem i iskustvom klijenta ili potencijalnog klijenta u oblasti ulaganja, u meri u kojoj je to primereno s obzirom na prirodu klijenta, prirodu i obim usluge koja će se pružati, vrstu predviđenog proizvoda ili transakcije, uključujući njihovu složenost i povezane rizike, mora da sadrži:

- 1) vrstu usluga, transakcija i finansijskih instrumenata koji su poznati klijentu, odnosno potencijalnom klijentu;
- 2) prirodu, obim i učestalost transakcija klijenta, odnosno potencijalnog klijenta sa finansijskim instrumentima i period u kojem su one izvršene;
- 3) zvanje i trenutno zanimanje ili relevantnu prethodnu profesiju klijenta ili potencijalnog klijenta.

Banka ne sme odvrćati klijenta ili potencijalnog klijenta od dostavljanja informacija. Banka ima pravo da se osloni na informacije koje su joj dostavili klijenti ili potencijalni klijenti, osim ako je svesna ili treba da bude svesna da su te informacije očigledno zastarele, netačne ili nepotpune.

Banka je dužna da upozori klijenta ukoliko:

- 1) ne može da utvrdi da li su određeni finansijski instrument ili usluga odgovarajući za klijenta, usled njegove odluke da ne pruži informacije ili dovoljno informacija iz stava 1. ovog člana;
- 2) finansijski instrument ili usluga nisu podobni za klijenta, ako to oceni na osnovu dobijenih informacija.

Upozorenje iz stava 4. ovog člana, Banka može dostaviti u standardizovanoj formi.

Procena podobnosti i povezane obaveze vođenja evidencije

Član 31

Banka utvrđuje da li klijent ima potrebno iskustvo i znanje kako bi razumeo rizike povezane sa ponuđenim ili zatraženim proizvodom ili investicionom uslugom kada procenjuje da li je investiciona usluga podobna za klijenta.

Banka može pretpostaviti da profesionalni investitor ima iskustvo i znanje potrebno za razumevanje rizika koji su povezani sa onom investicionom uslugom ili transakcijom ili vrstom transakcija ili proizvoda, za koje je klijent klasifikovan kao profesionalni investitor.

Banka vodi evidenciju o sprovedenim procenama podobnosti koja uključuje sledeće:

- 1) rezultat procene podobnosti;
- 2) sva upozorenja koja su data klijentu, ako su investiciona usluga ili proizvod procenjeni kao potencijalno nepodobni za klijenta, da li je klijent zatražio izvršenje transakcije uprkos upozorenju i kada je primenjivo, da li je Banka prihvatila zahtev klijenta da se transakcija izvrši;
- 3) sva upozorenja koja su data klijentu ako klijent nije dostavio dovoljno informacija kako bi Banka mogla da izvrši procenu podobnosti, kao i da li je klijent zatražio izvršenje transakcije uprkos upozorenju, odnosno da li je Banka prihvatila zahtev klijenta da se transakcija izvrši.

Slučajevi u kojima Banka ne vrši ocenu podobnosti Usluga odnosno finansijskih instrumenata

Član 32

Kada Banka pruža klijentima one investicione usluge koje se sastoje samo od izvršenja ili prijema i prenosa naloga klijenata sa ili bez dodatnih usluga, izuzev odobravanja kredita ili zajmova iz člana 2. stav 1. tačka 3) Zakona koji se ne sastoje od postojećih kreditnih limita zajmova, tekućih računa i prekoračenja po računima klijenata, nije dužna da zatraži od klijenta ili potencijalnog klijenta, podatke o njegovom znanju i iskustvu u investicionoj oblasti, u pogledu određenog finansijskog instrumenta ili usluge koja se nudi ili traži, kako bi mogla da proceni u kojoj meri su predviđena investiciona usluga ili finansijski instrument primereni za klijenta, ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:

- 1) navedene usluge se odnose na jedan od sledećih finansijskih instrumenata:

- (1) akcije uključene u trgovanje na regulisanom tržištu ili ekvivalentnom tržištu u trećoj državi ili MTP-u, ako se radi o akcijama društava, koje nisu ni akcije u alternativnim investicionim fondovima, ni akcije u koje je ugrađen izveden finansijski instrument;
- (2) obveznice ili drugi oblici sekjuritizovanog duga uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu ili na ekvivalentnom tržištu treće države ili na MTP-u, izuzev onih u koje je ugrađen izveden finansijski instrument ili koji su strukturirani na način da klijentu otežava razumevanje rizika;
- (3) instrumente tržišta novca, izuzev onih u koje je ugrađen izveden finansijski instrument ili koji su strukturirani na način da klijentu otežava razumevanje rizika;

- (4) akcije ili jedinice u UCITS fondu, isključujući strukturirane UCITS fondove, u skladu sa zakonom koji uređuje otvorene investicione fondove sa javnom ponudom;
- (5) strukturirani depoziti, isključujući one koji su strukturirani na način koji klijentu otežava razumevanje rizika prinosa ili troškova prevremenog izlaska iz proizvoda;
- (6) druge nekompleksne finansijske instrumente, u svrhe ovog stava.

- 2) usluga je pružena na inicijativu klijenta ili potencijalnog klijenta;
- 3) klijent ili potencijalni klijent je bio jasno obavešten da, tokom pružanja određene usluge, Banka nema obavezu da procenjuje podobnost pruženog ili ponuđenog finansijskog instrumenta ili usluge, te da stoga klijent ne uživa pravo zaštite iz relevantnih pravila poslovanja. Ovo upozorenje se može davati u standardizovanoj formi;
- 4) Banka ispunjava obaveze iz člana 176. Zakona.

Za svrhe stava 1. ovog člana, tržište treće države smatra se ekvivalentnim regulisanom tržištu ukoliko Komisija usvoji odluku o ekvivalentnosti kada pravni okvir te treće države ispunjava najmanje sledeće uslove:

- 1) tržišta su predmet dobijanja dozvole i stalnog delotvornog nadzora i primene zakona;
- 2) tržišta imaju jasna i transparenta pravila u vezi sa uključenjem hartija od vrednosti u trgovanje, te se njima trguje na pošten, pravilan i efikasan način, i mogu se slobodno prenositi;
- 3) od izdavalaca hartija od vrednosti se periodično i stalno zahtevaju informacije čime se osigurava visok nivo zaštite investitora; i
- 4) transparentnost i integritet tržišta su obezbeđeni sprečavanjem zloupotreba na tržištu, kao što su insajdersko trgovanje i manipulacije.

Prilikom pružanja usluga profesionalnom klijentu, Banka može pretpostaviti da taj klijent ima dovoljno znanja i iskustva na području investiranja u određene vrste finansijskih instrumenata ili usluga, odnosno znanja i iskustva potrebnih za razumevanje rizika povezanih sa transakcijom, odnosno onim uslugama, transakcijama, vrstama transakcija ili instrumentima za koje je razvrstan kao profesionalni klijent.

Pružanje usluga u slučaju nekompleksnih instrumenata

Član 33

Finansijski instrument koji nije izričito naveden u članu 180. stav 7. tačka 1) Zakona smatra se nekompleksnim instrumentom i ispunjava sledeće kriterijume:

- 1) nije obuhvaćen članom 2. stav 1. tačka 55) podtačka (3) Zakona ili članom 2. stav 1. tačka 19) podtačke (4)–(11) Zakona;
- 2) postoje učestale mogućnosti da se taj finansijski instrument proda, otkupi ili na drugi način realizuje po cenama koje su javno dostupne učesnicima na tržištu i koje su ili tržišne cene ili cene dostupne ili potvrđene putem sistema vrednovanja koji je nezavisan od izdavaoca;
- 3) ne uključuju nikakvu stvarnu ili potencijalnu obavezu za klijenta koja premašuje trošak sticanja instrumenta;
- 4) ne sadrži klauzulu, uslov ili mehanizam za aktivaciju koji bi mogli da temeljno izmene prirodu ili rizik ulaganja ili profila isplate, kao što su ulaganja koja sadrže pravo da se instrument pretvori u drugo ulaganje;

- 5) ne uključuje eksplicitne ili implicitne izlazne naknade čiji je efekat takav da ulaganje postaje nelikvidno iako tehnički postoje učestale mogućnosti da se on proda, otkupi ili na drugi način realizuje;
- 6) primereno celovite informacije o njegovim karakteristikama javno su dostupne i verovatno je da će biti odmah shvaćene i takve su da omogućuju prosečnom malom investitoru da donese informisanu odluku o tome hoće li sklopiti transakciju sa navedenim instrumentom ili ne.

Složeni dužnički instrumenti

Član 34

Prilikom procene podobnosti i primerenosti pružanja usluge u vezi finansijskih instrumenata složenih dužničkih instrumenata iz člana 180. stav 7. tačka 1) podtač. (2) i (3) Zakona, ugrađen izvedeni finansijski instrument se tumači kao deo dužničkog instrumenta koji uzrokuje da se deo novčanog toka ili ukupni novčani tok koji bi inače rezultirao iz instrumenta menja u skladu sa jednom ili više utvrđenih varijabli.

Dužnički instrumenti koji su takve strukture da je klijentu otežano razumevanje rizika, između ostalog, treba da obuhvate bilo koji od sledećih instrumenata:

- 1) dužnički instrument čiji povraćaj zavisi od rezultata utvrđenog skupa imovine. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente čiji povraćaj ili rezultati zavise od potraživanja na fiksnoj ili revolving principu nastalih od imovine u osnovnom skupu.
- 2) dužnički instrument čiji je povraćaj podređen povraćaju duga prema drugim licima. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente koji su strukturirani na takav način da u slučaju neispunjenja ugovornih obaveza izdavaoca, prioritet u pogledu pristupa njegovoj imovini imaju imaoči nadređenog duga u odnosu na imaoce podređenog duga.
- 3) dužnički instrument u slučaju kojeg izdavalac ima diskreciono pravo da izmeni novčani tok instrumenta. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente koji su strukturirani na takav način da očekivani tok prihoda ili otplata glavnice zavisi od varijabli koje utvrđuje izdavalac po vlastitoj diskreciji.
- 4) dužnički instrument koji nema tačan datum otkupa ili dospeća. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente koji su strukturirani na takav način da ne postoji tačan datum dospeća i stoga najčešće ni otplata uložene glavnice.
- 5) dužnički instrument s neobičnom ili nepoznatom osnovom. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente koji su strukturirani na takav način da očekivani tok prihoda ili otplata glavnice zavisi od varijabli koje su prosečnom malom investitoru neobične ili nepoznate.
- 6) dužnički instrument sa složenim mehanizmima za utvrđivanje ili obračun povraćaja. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente koji su strukturirani na takav način da očekivani tok prihoda može često i/ili značajno varirati u različitim periodima trajanja instrumenta zbog ispunjenja određenih unapred utvrđenih graničnih uslova ili zbog isteka određenih vremenskih rokova.
- 7) dužnički instrument koji je strukturiran na način da ne osigurava otplatu glavnice u celosti. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente koji su strukturirani na takav način ili koji podležu mehanizmu koji, u određenim okolnostima, služi kao okidač delimične otplate (ili izostanka otplate) glavnice.
- 8) dužnički instrument koji izdaje subjekt posebne namene (SPN) u okolnostima u kojima naziv dužničkog instrumenta ili pravni naziv SPN-a mogu navesti investitore na pogrešan zaključak u pogledu identiteta izdavaoca ili jemca.
- 9) dužnički instrument sa složenim sastavom jemstva. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente za koje jemstvo daje treća strana i koji su strukturirani na takav način da je investitoru teško tačno proceniti kako sastav jemstva utiče na izloženost ulaganja rizicima.

- 10) dužnički instrument sa karakteristikama finansijskog leveridža. Ova kategorija uključuje dužničke instrumente koji su strukturirani na takav način da povraćaj ili gubici za investitore mogu višestruko prelaziti početno ulaganje.

IZVEŠTAVANJE KLIJENATA

Obaveza izveštavanja klijenata u vezi sa izvršenjem naloga

Član 35

Banka koja je sprovela nalog za račun klijenta, u vezi s tim nalogom, bez odlaganja klijentu dostavlja na trajnom nosaču podataka bitne informacije u vezi sa izvršavanjem tog naloga, **odnosno** obaveštenje kojim se potvrđuje izvršenje naloga, a najkasnije prvog radnog dana od izvršenja, ili ako Banka prima potvrdu od treće strane, najkasnije prvog radnog dana od prijema potvrde od treće strane.

Banka klijentu na zahtev dostavlja informacije o statusu njegovog naloga.

U slučaju naloga klijenta koji se odnose na udele ili akcije u subjektu za zajednička ulaganja, a koji se izvršavaju povremeno, Banka preduzima mere is tava 1. tačka 2) ovog člana ili Banka klijentu dostavlja propisane informacije što je pre moguće, a najmanje jedanput u šest meseci u vezi s navedenim transakcijama.

Član 36

Obaveštenje iz prethodnog člana stav 1. tačka 2) ovih Pravila poslovanja po pravilu sadrži sledeće informacije ako su primenjive u skladu sa odredbama Pravilnika o transparentnosti za mesta trgovanja, sistematske internalizatore i investiciona društva kada trguju na OTC tržištu, koje se odnose na obaveze izveštavanja o transakcijama:

- 1) poslovno ime i sedište Banke;
- 2) ime i prezime/poslovno ime ili drugu oznaku klijenta;
- 3) dan, vreme i mesto trgovanja;
- 4) identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
- 5) količinu finansijskih instrumenata;
- 6) pojedinačnu i ukupnu cenu i oznaku valute u kojoj je izražena cena i kurs koji je korišćen ako transakcija uključuje konverziju valute;
- 7) kupovnu, odnosno prodajnu oznaku;
- 8) prirodu naloga, ukoliko se ne radi o kupovnom ili prodajnom nalogu;
- 9) vrstu naloga;
- 10) ukupni iznos obračunatih provizija i naknada i ako klijent to zahteva, razlaganje po stavkama koja, zavisno od slučaja, uključuje iznos svakog njihovog povećanja ili smanjenja vrednosti kada je Banka izvršila transakciju pri trgovanju za sopstveni račun, a Banka ima obavezu najpovoljnijeg izvršenja prema klijentu;
- 11) obaveze klijenta u vezi sa izmirenjem transakcije, uključujući i vremenski rok za plaćanje ili isporuku, kao i odgovarajuće podatke o računu, ako klijent nije prethodno obavešten o tim pojedinostima i odgovornostima;
- 12) obaveštenje o drugoj ugovornoj strani u transakciji, ukoliko je ta druga ugovorna strana sama Banka ili drugo lice povezano sa Bankom ili drugi klijent Banke, osim ako je nalog izvršen u sistemu trgovanja koji omogućava anonimno trgovanje.

U cilju navođenja pojedinačne cene iz stava 1. tačka 6. ovog člana, a u slučaju kada se nalozi izvršavaju u tranšama, Banka je dužna da klijentu pruži informacije o ceni svake pojedinačne tranše.

Kada Banka informacije iz stava 1. ovog člana pruža putem standardnih oznaka, dužna je da u potvrdi pojasni značenje tih oznaka.

Obaveze izveštavanja u vezi s određenim profesionalnim investitorima

Član 37

Obaveštenje koje banka dostavlja malim i profesionalnim investitorima se primenjuje i na određene profesionalne investitore, osim u slučajevima kada je Banka sa određenim profesionalnim investitorom zaključila ugovor kojima se utvrđuje sadržaj i rokovi izveštavanja.

Dodatne obaveze izveštavanja o transakcijama sa potencijalnim obavezama

Član 38

Banka koja drži račun malog investitora koji uključuje pozicije u finansijskim instrumentima sa finansijskim leveridžom ili transakcije potencijalnim obavezama, izveštavaju klijenta kada se početna vrednost svakog instrumenta smanji za 10% i nakon toga za svakih daljih 10%. Izveštavanje u skladu sa ovim stavom sprovodi se za svaki pojedinačni instrument posebno, osim ukoliko je drugačije ugovoreno sa klijentom, te se sprovodi najkasnije na kraju radnog dana kada je prag prekoračen ili u slučaju kad se prag prekorači na neradni dan, na kraju sledećeg radnog dana.

Izveštaji o finansijskim instrumentima ili sredstvima klijenata

Član 39

Svakom pojedinačnom klijentu za kojeg Banka drži finansijske instrumente ili novčana sredstva dostavlja najmanje na kvartalnoj osnovi izveštaje na trajnom nosaču podataka o navedenim finansijskim instrumentima ili novčanim sredstvima, osim ako je taj izveštaj dostavljen u nekom drugom periodičnom izveštaju.

Banka, po komercijalnoj ceni izveštaj može dostavljati i češće na zahtev klijenta.

Banka ne primenjuje stav 1. ovog člana u vezi sa depozitima koje drži.

Član 40

Izveštaj o imovini klijenta sadrži:

- 1) pojedinosti o svim finansijskim instrumentima ili novčanim sredstvima koje Banka drži za klijenta, na kraju perioda na koji se izveštaj odnosi;
- 2) način korišćenja, odnosno raspolaganja finansijskim instrumentima i novčanim sredstvima u toku izveštajnog perioda;
- 3) koristi, odnosno prinose na osnovu takvog korišćenja, odnosno raspolaganja;
- 4) jasno navođenje imovine ili novčanih sredstava koji podležu odredbama Zakona i drugih relevantnih propisa i onih koji tome ne podležu, na primer onih koji podležu ugovoru o kolateralu s prenosom prava vlasništva;
- 5) jasno navođenje imovine na koju utiču određene karakteristike njenog statusa vlasništva, na primer pravo zaloge;
- 6) tržišnu vrednost finansijskih instrumenta uključenih u izveštaj ili, kada tržišna vrednost nije dostupna, njihovu procenjenu vrednost uz jasno navođenje činjenice da nedostatak tržišne cene verovatno upućuje na nedostatak likvidnosti. Ocenu procenjene vrednosti Banka mora sprovesti u okviru svojih mogućnosti.

Informacije iz stava 1. tačke 1. ovog člana, se moraju zasnivati na datumu saldiranja uz obavezu posebnog navođenja transakcija koje na kraju perioda na koji se izveštaj odnosi još uvek nisu saldirane.

Periodični Izveštaj o finansijskim instrumentima ili sredstvima clijenata (imovini) ne dostavlja se kada Banka svojim klijentima osigurava pristup elektronskom sistemu koji se smatra trajnim nosačem podataka i u kojem klijent može jednostavno pristupiti ažuriranim izveštajima o finansijskim instrumentima ili novčanim sredstvima klijenta, a Banka ima dokaz da je klijent najmanje jedanput tokom relevantnog tromesečja pristupio tom izveštaju.

Izveštavanje o odlukama izdavaoca koje mogu uticati na upis prava trećih lica

Član 41

Banka kao član Centralnog registra za izdavaoca, sa kojim ima zaključen ugovor o obavljanju korporativnih usluga, obezbeđuje jedinstvenu evidenciju akcionara, na osnovu koje se dostavlja dnevni red i poziv za skupštinu akcionara saglasno zakonu kojim se uređuju privredna društva.

Jedinstvena evidencija akcionara, saglasno pravilima poslovanja Centralnog registra, između ostalog, sadrži i podatke o akcijama na kojima je upisano pravo trećih lica, ukoliko su ih zakoniti imaozi založili, i u tom slučaju, i podatke o zalogoprimcu (licu u čiju je korist to pravo upisano).

Kada se na dnevnom redu skupštine nalazi odluka koja za posledicu ima poništenje svih ili određenog broja akcija zbog promene nominalne vrednosti (kada se menja broj izdatih akcija), smanjenja osnovnog kapitala poništenjem akcija u posedu akcionara, statusne promene i drugim slučajevima kada će biti poništene prethodno izdate akcije, Banka je dužna da zalogoprimcu dostavi obaveštenje o:

- datumu održavanja skupštine izdavaoca na kojoj je dnevnim redom predviđeno donošenje odluke kojom će biti poništene akcije na kojima je konstituisano pravo zaloge i rokovima za sprovođenja te odluke,
- ukoliko se predmetnom odlukom vrši istovremeno izdavanje novih akcija, podatke o odnosu zamene postojećih akcija i akcija koje se izdaju (sa preciziranjem broja akcija koje se izdaju, a koji odgovara broju akcija na kojima je upisano određeno pravo).

Kada se na dnevnom redu skupštine nalazi odluka o prinudnom otkupu svih akcija preostalih akcionara društva, Banka kao korporativni agent izdavaoca, je dužna da zalogoprimcu dostavi obaveštenje o:

- datumu održavanja skupštine izdavaoca, na kojoj je dnevnim redom predviđeno donošenje odluke o prinudnom otkupu na osnovu koje će većinski akcionar od preostalih akcionara otkupiti sve preostale akcije tog izdavaoca na način i po postupku predviđenim pravilima poslovanja Centralnog registra,
- rokovima za sprovođenje te odluke.

Banka, kao korporativni agent izdavaoca, uz zahtev za upis promena u Centralnom registru, podnosi i dokaz da je obavestila zajmoprimca o očekivanim promenama na akcijama.

Banka kao korporativni agent shodno primenjuje odredbe ovog člana i kada izdavalac donosi odluku o promeni pravne forme, odnosno kada se pokreće stečajni, odnosno likvidacioni postupak nad izdavaocem.

NALOZI KLIJENATA

Bitni elementi naloga

Član 42

Banka prima samo one naloge clijenata koji sadrže podatke o bitnim elementima posla koji bi se prihvatom naloga trebao izvršiti i za koje se ne dovodi u sumnju da su upućeni od klijenta.

Bitnim elementima naloga u Republici Srbiji smatraju se:

1) lični podaci kojima se identifikuje klijent i njegov ovlašćeni zastupnik, a koji su istovetni sa podacima iz ugovora sa klijentom;

2) vrsta naloga prema prirodi transakcije (kupovina ili prodaja) odnosno priroda transakcije koju Banka treba da izvrši;

3) vrsta i oznaka finansijskog instrumenta koji su predmet naloga (jedinствена identifikaciona oznaka finansijskog instrumenta, odnosno karakteristike ugovora u slučaju izvedenog finansijskog instrumenta);

4) količina finansijskog instrumenta;

5) cena finansijskog instrumenta i oznaka valute izražena jedinično kao cena po jednom finansijskom instrumentu ili izvedenom ugovoru bez provizije i obračunatih kamata:

– za akcije i izvedene ugovore u dinarima celom u broju, osim ukoliko nije drugačije utvrđeno rešenjem organizatora tržišta o uključivanju akcija na tržište;

– za obveznice i druge oblike sekjuritizovanoga duga u procentu od njihove nominalne vrednosti sa dva decimalna mesta, ili u apsolutnom odnosno indeksiranom apsolutnom iznosu;

7) dan, mesto i vreme prijema naloga;

8) rok do kojeg nalog važi;

9) proviziju Banke, organizatora tržišta, Centralnog registra i druge troškove transakcije;

10) potpis klijenta (za nalog ispostavljen u pisanom obliku), odnosno druga identifikacija klijenta kada je nalog ispostavljen telefonom ili elektronskim putem.

Ukoliko Banka primi nejasan ili nepotpun nalog, ima pravo da traži izmenu ili dopunu naloga od klijenta, odnosno može odgoditi postupanje po primljenom nalogu klijenta sve dok se ne reše nejasnoće.

Za sve podatke koji nisu navedeni u nalogu, a nisu određeni kao obavezni elementi naloga ili za podatke za koje je određeno da vrede podaci na tržištu, Banka se rukovodi interesima klijenta, pri čemu Banka ne garantuje da će izvršenjem takvog naloga postići najveću moguću zaštitu interesa ili korist za klijenta.

VRSTE NALOGA, NAČIN I USLOVI PRIJEMA NALOGA

Vrste naloga

Član 43

Klijenti mogu ispostavljati Banci sledeće vrste naloga za kupovinu/prodaju finansijskih instrumenata i to prema:

1) Vrsti transakcije: nalog za kupovinu ili nalog za prodaju finansijskih instrumenata;

2) Ceni:

(1) nalog sa limitiranom cenom (limit nalog) - nalog koji se izvršava po ceni navedenoj u nalogu ili po ceni koja je za klijenta povoljnija;

(2) tržišni nalog - nalog koji se izvršava po najpovoljnijoj mogućoj ceni u trenutku unosa naloga u informacioni sistem organizatora tržišta i po vremenu trajanja može biti samo dnevni nalog;

3) Vremenu trajanja:

(1) dnevni nalog (prestaje da važi na kraju trgovačkog dana na tržištu na kojem je nalog ispostavljen),

(2) nalog do dana (sa rokom trajanja od najduže 90 dana),

(3) nalog do opoziva (mogućnost opoziva za celu ili za neizvršenu količinu koja je predmet kupovine/prodaje finansijskih instrumenata u periodu od 90 dana od dana ispostavljanja naloga).

Paketni nalog je nalog za koji je cena formulisana kao jedna jedinica: (1) za namene izvršavanja zamene za fizičko sredstvo; ili (2) za dva ili više finansijskih instrumenata radi izvršavanja paketne transakcije. Paketna transakcija je: (1) zamena za fizičko sredstvo; ili (2) transakcija koja uključuje izvršenje dve ili više složenih transakcija finansijskim instrumentima i ispunjava sve navedene kriterijume: (i) transakcija se izvršava između dve ili više ugovornih strana;

(ii) svaki element transakcije povlači za sobom značajan ekonomski ili finansijski rizik povezan sa svim ostalim elementima; (iii) sprovođenje svakog elementa je istovremeno sa implementacijom svih ostalih elemenata i njima je takođe uslovljena.

Pored osnovnih vrsta naloga iz stava 1. ovog člana, klijenti mogu Banci ispostavljati i druge vrste naloga sa posebnim uslovima izvršenja predviđene aktima organizatora tržišta kao što su nalozi: sve ili ništa trenutno (fill or kill – FOK), sve ili delimično trenutno (immediate or cancel - IOC), nalog sa skrivenom ukupnom količinom (Iceberg), stop nalog, nalog za blok trgovanje, na otvaranju (at the open – ATO) na zatvaranju (at the close – ATC) i druge vrste naloga.

Svaka izmena naloga u pogledu količine i cene finansijskih instrumenata od strane klijenta smatra se ispostavljanjem novog naloga Banci.

Pokriće naloga

Član 44

Radi izvršenja naloga za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata, klijent je dužan da Banci stavi na raspolaganje:

- 1) kod kupovnog naloga - novčana sredstva potrebna za izvršenje naloga;
- 2) kod prodajnog naloga - finansijske instrumente koji su predmet naloga.

Ukoliko Banka ne vodi za klijenta novčani račun odnosno račun finansijskih instrumenata, pod raspolaganjem novčanim sredstvima odnosno finansijskim instrumentima iz stava 1. ovog člana podrazumeva se potvrda investicionog društva/kreditne institucije koje/a za klijenta obavlja poslove depozitara novca odnosno finansijskih instrumenata.

U skladu sa ugovorom zaključenim između klijenta i Banke, obaveze se mogu izvršiti i naknadno, ali najkasnije do datuma predviđenog za izvršenje naloga klijenta.

Mesto prijema naloga klijenata

Član 45

Banka može da prima naloge klijenata u:

- 1) sedištu Banke,
- 2) organizacionom delu ili filijali Banke, ukoliko je Banka organizovala delove ili filijale za prijem naloga,
- 3) poslovnim prostorijama ovlašćenog investicionog društva, ukoliko je Banka zaključila ugovor sa drugim investicionim društvom za prijem naloga (ovlašćeno investiciono društvo).

U slučaju iz stava 1. tačke 2. i 3. ovog člana nalog klijenta se smatra primljenim kada je primljen u sedištu Banke ili u njenoj filijali odnosno organizacionom delu.

Način prijema naloga klijenata

Član 46

Banka može da prima naloge klijenata:

- 1) neposredno,
- 2) telefonom,
- 3) telefaksom ili
- 4) elektronskim putem.

Banka vrši prijem naloga telefonom, telefaksom ili elektronskim putem, ukoliko je to predviđeno ugovorom sa klijentom.

U slučaju prijema naloga telefonom, Banka primenjuje odgovarajuće mehanizme zaštite, kao što su uređaji za snimanje, radi obezbeđenja tačnosti i pouzdanosti evidencije naloga Banke.

Banka može da vrši prijem naloga elektronskim putem preko zaštićenog internet servisa na način da obezbedi tačnost i pouzdanost evidencije naloga Banke.

Pri pružanju usluge prijema i prenosa naloga, Banka ispunjava obavezu da postupa u najboljem interesu svojih klijenata pri prenosu naloga klijenta drugim subjektima na izvršenje.

Banka preduzima sve neophodne mere kako bi postigla najpovoljniji mogući ishod za svoje klijente, uzimajući u obzir faktore i kriterijume propisane Zakonom i podzakonskim aktima (član 186. stav 1., kao i člana 43. stav 1. Zakona.)

Banka je dužna da ispuni svoje obaveze izuzev kada postupa po posebnom uputstvu svog klijenta, pri predaji ili prenosu naloga nekom drugom subjektu na izvršenje.

Banka internim aktima uspostavlja i sprovodi postupke i mere radi ispunjavanja ovih obaveza.

POLITIKA IZVRŠENJA NALOGA I POVERAVANJE IZVRŠENJA NALOGA

Kriterijumi najpovoljnijeg izvršenja naloga

Član 47

Pri izvršenju naloga klijenta Banka uzima u obzir sledeće kriterijume za određivanje relativne važnosti faktora iz člana 186. stav 1. Zakona:

- 1) karakteristike klijenta, uključujući kategorizaciju klijenta kao malog ili profesionalnog investitora ili određenog profesionalnog investitora;
- 2) karakteristike naloga klijenta;
- 3) karakteristike finansijskih instrumenata koji su predmet tog naloga;
- 4) karakteristike mesta izvršenja na koja se navedeni nalog može usmeriti.

Mesto izvršenja uključuje uređeno tržište, multilateralnu trgovačku platformu, organizovanu trgovačku platformu, sistematskog internalizatora, organizatora tržišta ili neke druge osiguravače likvidnosti ili subjekt koji u stranoj zemlji obavlja sličnu funkciju kao bilo koji od prethodno navedenih subjekata.

Banka ispunjava svoju obavezu u skladu sa članom 186. stav 1. Zakona i preduzima sve neophodne mere za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za klijenta u meri u kojoj izvršava nalog ili posebno obeležje naloga poštujući posebna uputstva klijenta koja se odnose na nalog ili na posebno obeležje naloga.

Banka ne strukturira i ne uračunava svoje provizije na način koji bi doveo do nekorektne diskriminacije među mestima izvršenja.

Pri izvršavanju naloga ili donošenju odluke o trgovanju OTC proizvodima uključujući nestandardizovane proizvode, Banka proverava fer vrednost cene predložene klijentu tako što prikuplja tržišne podatke korišćene za procenu cene takvog proizvoda i, prema potrebi, poredi ga sa sličnim ili uporedivim proizvodima.

Dužnost postupanja u najboljem interesu klijenata pri prijemu i prenosu naloga

Član 48

Banka pružanju usluge prijema i prenosa naloga ispunjava obavezu iz člana 177. stav 1. Zakona da postupa u najboljem interesu svojih klijenata pri prenosu naloga klijentima drugim subjektima na izvršenje.

Banka preduzima sve neophodne mere kako bi postigla najpovoljniji mogući ishod za svoje klijente, uzimajući u obzir faktore iz člana 186. stav 1. Zakona. Relativna važnost tih faktora određuje

se upućivanjem na kriterijume iz člana 43. stav 1. Zakona, a za male investitore na zahtev iz člana 186. stava 1. Zakona.

Banka je dužna da ispuní svoje obaveze iz stava 1. ovog člana izuzev kada postupa po posebnom uputstvu svog klijenta pri predaji ili prenosu naloga nekom drugom subjektu na izvršenje.

Banka internim aktima uspostavlja i sprovodi postupke i mere radi ispunjavanja obaveze iz stava 2. ovog člana. Politikom se za svaki razred instrumenata utvrđuju subjekti kojima Banka predaje ili prenosi naloge na izvršenje. Utvrđeni subjekti raspolažu merama izvršavanja naloga koje Banci omogućavaju ispunjenje njenih obaveza u skladu sa ovim članom kada prenosi ili predaje nalog navedenom subjektu na izvršenje.

Banka na zahtev klijenta dostavlja svojim klijentima ili potencijalnim klijentima informacije o subjektima kojima su nalozi preneti ili predati na izvršenje.

Banka redovno prati efikasnost uspostavljenih pravila, a posebno prati kvalitet izvršenja od strane subjekata utvrđenih u pravilima i kada je potrebno ispravlja nedostatke.

Banka najmanje jedanput godišnje preispituje uspostavljena pravila i mere. Provera i preispitivanje se sprovode svaki put kada nastupi bitna promena koja utiče na sposobnost Banke da nastavi da postiže najpovoljniji mogući ishod za svoje klijente.

Politika izvršavanja naloga

Član 49

Banka najmanje jedanput godišnje preispituje politiku izvršavanja naloga uspostavljenu u skladu sa članom 186. stavovi 9. i 10. Zakona i svoje mere izvršavanja naloga.

Provera i preispitivanje se sprovodi i svaki put kada nastupi bitna promena, koja utiče na sposobnost Banke da nastavi da trajno postiže najpovoljniji mogući ishod pri izvršenju naloga svojih klijenata korišćenjem mesta izvršenja uključenih u njenu politiku izvršavanja naloga. Banka procenjuje da li je nastala bitna promena i razmatra uvođenje izmena u pogledu relativne važnosti faktora najpovoljnijeg izvršenja u okviru ispunjenja opšteg zahteva o najpovoljnijem izvršenju.

Informacije o politici izvršavanja naloga prilagođavaju se zavisno od razreda finansijskog instrumenta i vrsti pružene usluge.

Banka je detaljno regulisala pitanja izvršavanja naloga u Pravilniku o politikama izvršavanja naloga Odeljenja koji se nalazi u prilogu ovih Pravila poslovanja i čini njihov sastavni deo.

Pružanje usluga posredstvom drugog investicionog društva

Član 50

Banka može da zaključi ugovor o obavljanju investicionih usluga ili o pružanju dodatnih usluga sa drugim investicionim društvom u ime klijenta i u tom slučaju može da koristi informacije o klijentu koje prosleđuje Banka.

Banka kada prosleđuje uputstvo o nalogu klijenta ostaje odgovorna za potpunost i tačnost datih podataka.

Investiciono društvo koje prima uputstvo o izvršenju usluge u ime klijenta može da prihvati i svaku preporuku u pogledu usluge ili transakcije koju je klijentu pružila Banka.

Banka je odgovorna za preporuku ili savet koje je pružila klijentu.

Banka ostaje odgovorna za:

- 1) celovitost i tačnost prenesenih informacija;
- 2) primerenost/prikladnost preporuke ili saveta datih klijentu.

Zaključivanje ugovora iz stava 1. ovog člana dozvoljeno je ukoliko angažovanje drugog investicionog društva:

- 1) ne uslovljava naplatu naknada ili drugih troškova od klijenta Banke u iznosu koji je viši od naknada koje bi klijent platio da je Banka pružila usluge;
- 2) ne može uzrokovati nepotrebne poslovne rizike Banci, značajno ugroziti kvalitet unutrašnje kontrole, niti onemogućiti nadzor Komisije nad ispunjavanjem svih obaveza Banke.

Banka će o zaključenju ugovora o obavljanju investicionih usluga ili o pružanju dodatnih usluga sa drugim investicionim društvom u ime klijenta, obavestiti Narodnu banku Srbije najkasnije u roku od sedam dana od dana zaključenja tog ugovora, pod uslovima i na način koji utvrdi Narodna banka Srbije.

Rizici ulaganja klijenta u finansijske instrumente

Član 51

Poslovi s finansijskim instrumentima nose u sebi određene rizike koje nije moguće u celosti predvideti.

Rizici se u pravilu sastoje u neočekivanim promenama cena finansijskih instrumenata, nemogućnosti izdavaoca finansijskih instrumenata da izvršava obaveze koje je preuzeo po tim instrumentima, nametanju dodatnih obaveza i ograničenja vlasnicima finansijskih instrumenata od strane finansijske ili poreske regulative u zemlji i/ili inostranstvu, promenama u tržišnoj likvidnosti pojedinih finansijskih instrumenata i drugo.

Sklapanjem ugovora o pružanju investicionih usluga, klijent potvrđuje da je svestan rizika povezanih s tržištima kapitala, te da mu je Banka stavila na raspolaganje podatke i informacije koje je zatražio i da mu je na zadovoljavajući način odgovorilo na sva pitanja koja je postavio u vezi tržišnih okolnosti i finansijskih instrumenata na koje se odnosi ugovor sklopljen s Bankom.

Član 52

Rizici ulaganja u finansijske instrumente mogu se razvrstati na opšte i posebne odnosno specifične rizike u odnosu na pojedini finansijski instrument.

Klijent, prilikom donošenja odluka o ulaganju na tržište kapitala, stalno treba da vodi računa o sledećim rizicima:

Opšti rizici u poslovanju sa finansijskim instrumentima:

- (1) rizik smanjenja vrednosti finansijskog instrumenta usled globalnih i/ili regionalnih recesija;
- (2) kursni rizik, odnosno rizik promene kursa;
- (3) rizik koji zavisi od promene kreditnog rejtinga određene zemlje, i to kao:
 - rizik izostanka plaćanja duga određene zemlje;
 - politički rizik, uključujući i rizik neočekivanih regulatornih promena koje utiču na tržište kapitala i položaj investitora;
- (4) rizik smanjenja vrednosti finansijskog instrumenta usled opšteg rasta cena (rizik inflacije);
- (5) rizik nemogućnosti prodaje finansijskog instrumenta na sekundarnom tržištu kapitala zbog smanjene potražnje ili neefikasnosti tržišta (rizik likvidnosti);
- (6) rizik smanjenja vrednosti finansijskog instrumenta zbog pada kreditnog rejtinga izdavaoca (rizik izdavaoca);
- (7) rizik finansijskog leveridža: finansijski leveridž je stopa zaduženosti koja pokazuje međuzavisnost između toga koliko određeno lice duguje u odnosu na to koliko poseduje od ulaganja u finansijska sredstva. Uticaj finansijskog leveridža može biti pozitivan i negativan, zavisno od stope prinosa na sopstvena sredstva uložena u finansijske instrumente, kamata ili drugih obaveza koje se plaćaju na pozajmljena sredstva;

- (8) rizik smanjenja ili potpunog gubitka vrednosti finansijskog instrumenta zbog otvaranja stečajnog postupka nad izdavaocem finansijskog instrumenta (rizik stečaja) ili uvođenja prinudne uprave kada je izdavalac banka;
- (9) rizik promene vrednosti finansijskog instrumenta zbog špekulativnih aktivnosti velikih investitora, odnosno, zbog velikih korporativnih akcija na berzi (rizik psihologije tržišta);
- (10) operativni rizik - rizik kvara na informacionim sistemima i/ili rizik prekida komunikacionih veza između banaka, Centralnog registra ili drugog depozitara finansijskih instrumenata, regulisanih tržišta ili MTP, te drugih regulisanih tržišta finansijskih instrumenata.

Posebni (specifični) rizici u poslovanju sa finansijskim instrumentima:

- (1) u poslovanju sa akcijama: rizik pada vrednosti akcija usled uobičajenih periodičnih kretanja cena na tržištu, rizik volatilnosti – rizik promene cene akcija u određenom periodu, rizik neisplate dividende;
- (2) u poslovanju s obveznicama: rizik promene kredibiliteta izdavaoca kao poverioca (rizik boniteta), rizik promene kamatnih stopa; rizik otkaza odnosno prestanka plaćanja dugova od strane izdavaoca; rizik likvidnosti; rizik promene kursa; rizik reinvestiranja; rizik krive prinosa.
- (3) u poslovanju sa derivatima: pozicioni rizik koji nastaje usled promene njihove vrednosti prema promeni utvrđene kamatne stope, cene finansijskog instrumenta, cene robe, kursa valuta, indeksa ili slične varijable;
- (4) u poslovanju sa instrumentima tržišta novca:
 - rizik promene kreditnog rejtinga izdavaoca, odnosno rizik da izdavalac neće biti u mogućnosti da podmiri svoje dospele obaveze na osnovu izdatih finansijskih instrumenata;
 - rizik likvidnosti, obzirom da se instrumenti tržišta novca ne kotiraju na sekundarnim tržištima, te postoji verovatnoća da investitor neće moći da proda instrument, nego ga mora držati do dospeća;
 - rizik kursa, odnosno rizik da će se smanjiti vrednost instrumenta koji je denominovan u jednoj valuti ili uz valutnu klauzulu, a izražen u drugoj valuti usled promene kursa tih dveju valuta;
- (5) u poslovanju sa jedinicama kolektivnog investiranja (investicionim jedinicama):
 - valutni rizik, odnosno rizik koji može da proistekne iz činjenice da imovinu fonda može da čini imovina denominovana u različitim valutama, pa se može dogoditi depresijacija (rast kursa) ili apresijacija (pad kursa) tih valuta, što može da utiče na rast ili pad vrednosti udela u fondu;
 - tržišni rizik, odnosno rizik da imovina fonda koja je uložena u finansijske instrumente kojima se trguje na tržištima izgubi na vrednosti usled pada cena na tržištu;
 - kreditni rizik, odnosno rizik da izdavalac u čiju imovinu je uložena imovina fonda ne može da ispuni svoje finansijske obaveze, što dovodi do pada vrednosti imovine fonda;
 - rizik likvidnosti, odnosno rizik da fond neće moći da brzo proda finansijske instrumente po ceni koja je približna fer ceni, ili neće moći da proda željenu količinu finansijskih instrumenata.

Banka u svom poslovanju ograničava svoju odgovornost isključivo na stvarno nastalu novčanu štetu klijentu kao posledicu propuštanja ili radnji Banke odnosno zaposlenih lica u Banci.

Banka ne odgovara za gubitke klijenta koji su nastali usled nastupanja bilo kojeg od navedenih rizika ili drugih rizika koji nisu posebno navedeni, a odnose se na višu silu (politički nemiri, prirodne katastrofe, ograničenja ili zabrane nastalih odlukama Vlade, pravilima tržišta, štrajkovima, usled radnji i/ili propuštanja trećih lica, ili radnji samog klijenta, promena poreskih obaveza, a bez uticaja Banke na nastanak gubitka za klijenta i dr. rizici na koje Banka ne može da utiče).

Banka takođe ne odgovara za štetu ili gubitke koji su nastali za klijenta iz razloga što blagovremeno nije obavestio Banku o promeni svojih kontakt podataka, o promeni lica ovlašćenih za zastupanje, odnosno opozivu i/ili promeni punomoćnika, za radnje klijentovog punomoćnika i njegove odluke da kupi i/ili proda finansijske instrumente u ime i za račun klijenta.

Postupanje sa nalogom klijenta

Član 53

Pri sprovođenju naloga klijenta Banka ispunjava sledeće uslove:

- 1) obezbeđuje da se nalozi izvršeni za račun klijenata bez odlaganja i ispravno evidentiraju i alociraju;
- 2) izvršava inače uporedive naloge klijenta prema sledu prihvatanja naloga i bez odlaganja, osim ako to onemogućuju karakteristike naloga ili preovlađujući tržišni uslovi ili ako interesi klijenta zahtevaju drugačije postupanje;
- 3) bez odlaganja izveštava malog investitora o svim bitnim poteškoćama koje su relevantne za uredno izvršavanje naloga čim za njih Banka sazna.

Kada je Banka odgovorna za nadgledanje ili organizaciju namirenja izvršenog naloga, preduzima sve razumne mere kako bi obezbedilo da se svi finansijski instrumenti ili novčana sredstva klijenta, primljeni za namirenje toga izvršenog naloga, blagovremeno i uredno isporuče na račun odgovarajućeg klijenta.

Banka ne sme zloupotребiti informacije u vezi s neizvršenim nalogima klijenata i preduzima sve opravdane mere kako bi sprečilo da njegova relevantna lica zloupotrebe takve informacije.

Pridruživanje i alokacija naloga

Član 54

Banka neće izvršavati nalog klijenta ili transakciju za vlastiti račun pridruživanjem nalogu nekog drugog klijenta, osim ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) nije verovatno da će pridruživanje naloga i transakcija štetiti bilo kojem klijentu čiji se nalog pridružuje;
- 2) svaki klijent čiji se nalog pridružuje izveštava se da mu efekat pridruživanja može štetiti u odnosu na pojedinačni nalog;
- 3) uspostavlja se i efikasno sprovodi politika alokacije naloga kojom se dovoljno precizno predviđa korektna alokacija pridruženih naloga i transakcija, uključujući i način na koji obim i cena navedena u nalogu određuju alokaciju i postupanje s delimičnim izvršenjima.

Ako pridružuje nalog jednom ili više naloga drugih klijenata i taj pridruženi nalog je delimično izvršen, Banka alocira povezane transakcije u skladu sa svojom politikom alokacije naloga.

Pridruživanje i alokacija transakcija za vlastiti račun

Član 55

Banka koja je naloge za vlastiti račun pridružila jednom ili više naloga klijenta, oni se ne smeju alocirati na način koji bi bio štetan za klijenta.

Ako pridružuje nalog klijenta nalogu za vlastiti račun i taj pridruženi nalog je delimično izvršen, Banka izvršene transakcije alocira klijentu koji ima prednost u odnosu na Banku.

Ako Banka može utemeljeno dokazati da bez kombinovanja ne bi mogla da izvrši nalog po tako povoljnim uslovima ili uopšte ne bi mogla da ga izvrši, Banka može srazmerno alocirati transakciju za vlastiti račun u skladu sa svojom politikom alokacije naloga.

Član 56

Nalog sa limitom klijenta za akcije koje su uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili kojima se trguje na mestu trgovanja, koji nije odmah izvršen po preovladavajućim tržišnim uslovima u skladu sa članom 187. stav 3. Zakona, smatra se javno dostupnim kada je Banka podnela nalog na izvršenje na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovačkoj platformi ili je nalog objavio pružalac usluga dostave podataka koji se nalazi u nekoj državi članici te se taj nalog može jednostavno izvršiti čim to bude moguće na osnovu tržišnih uslova.

Prednost pojedinih uređenih tržišta i multilateralnih trgovačkih platformi utvrđuje se u skladu s politikom izvršavanja naloga Banke, kako bi se osiguralo izvršenje na osnovu tržišnih uslova čim to bude moguće.

OBJAVA INFORMACIJA O IZVRŠENIM NALOZIMA

Član 57

Banka jednom godišnje objavljuje informacije u vezi s nalogima klijenata koji se izvršavaju na mestima trgovanja ili putem sistematskih internalizatora, organizatora tržišta ili nekih drugih osiguravača likvidnosti ili subjekata koji u stranoj zemlji obavljaju funkciju sličnu funkciji koju obavlja bilo koji od prethodno navedenih subjekata.

Član 58

Banka objavljuje pet najboljih mesta izvršenja u smislu obima trgovanja za sve izvršene naloge klijenata po razredu finansijskih instrumenata. Informacije koje se odnose na male investitore i profesionalne investitore objavljuju se, a u objavu nisu uključeni nalozi koji se odnose na transakcije finansiranja hartija od vrednosti i ona sadrži sledeće informacije:

- 1) razred finansijskih instrumenata;
- 2) naziv i identifikator mesta izvršenja;
- 3) obim naloga klijenata koji su izvršeni na tom mestu izvršenja izražen kao procenat ukupnog izvršenog obima;
- 4) broj naloga klijenata koji su izvršeni na tom mestu izvršenja izražen kao procenat ukupnih izvršenih naloga;
- 5) procenat izvršenih naloga iz tačke 4) ovog stava, koji su bili pasivni i agresivni nalozi;
- 6) procenat naloga iz tačke 4) ovog stava, koji su bili usmereni nalozi;
- 7) potvrdu o tome da li je u proseku izvršeno manje od jedne transakcije po radnom danu u prethodnoj godini u toj vrsti finansijskih instrumenata.

Banka objavljuje pet najboljih mesta izvršenja u smislu obima trgovanja za sve izvršene naloge klijenata koji se odnose na transakcije finansiranja hartija od vrednosti po vrsti finansijskih instrumenata. Objava sadrži sledeće informacije:

- 1) obim naloga klijenata koji su izvršeni na tom mestu izvršenja izražen kao procenat ukupnog izvršenog obima;
- 2) broj naloga klijenata koji su izvršeni na tom mestu izvršenja izražen kao procenat ukupnih izvršenih naloga;
- 3) potvrdu o tome da li je Banka u proseku izvršila manje od jedne transakcije po radnom danu u prethodnoj godini u toj vrsti finansijskih instrumenata.

Banka objavljuje za svaku vrstu finansijskih instrumenata sažetak analize i zaključke do kojih je došla detaljnim praćenjem kvaliteta izvršenja ostvarenog na mestima izvršenja na kojima su prethodne godine izvršila sve naloge klijenata. Informacije uključuju sledeće:

- 1) objašnjenje relativne važnosti koje je Banka pri proceni kvaliteta izvršenja dalo faktorima izvršenja kao što su cena, troškovi, brzina, verovatnost izvršenja ili bilo kojim drugim elementima, među ostalim kvalitativnim faktorima;
- 2) opis svake uske povezanosti, sukoba interesa i zajedničkog vlasništva u odnosu na bilo koje mesto izvršenja na kojem su izvršeni nalozi;

- 3) opis svih posebnih dogovora s bilo kojim mestom izvršenja u vezi s isplaćenim ili primljenim plaćanjima i primljenim rabatima, popustima ili nenovčanom koristi;
- 4) objašnjenje faktora koji su doveli do izmene popisa mesta izvršenja uvrštenog u politiku izvršenja Banke, ako je do takve promene došlo;
- 5) objašnjenje načina na koji se izvršenje naloga razlikuje s obzirom na kategorizaciju klijenata, ako Banka različito tretira kategorije klijenata i ako to može uticati na dogovore o izvršenju naloga;
- 6) naznaka o tome da li je drugim kriterijumima data prednost u odnosu na razmatranje neposredne cene i troška pri izvršavanju naloga malih investitora i zašto su ti drugi kriterijumi bili nužni za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za malog investitora u pogledu ukupne vrednosti;
- 7) objašnjenje načina na koji je Banka upotrebila podatke ili alate koji se odnose na kvalitet izvršenja, uključujući sve podatke objavljene na osnovu pravilnika koji uređuje davanje dozvole za rad i uslove za obavljanje delatnosti organizatora tržišta;
- 8) prema potrebi, objašnjenje načina na koji je Banka iskoristila podatke koje dostavljaju pružaoci konsolidovanih podataka o trgovanju uspostavljeni na osnovu Zakona.

Banka objavljuje informacije u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana na svojoj internet stranici, u elektronskom formatu koji je javno dostupan za preuzimanje, kao i informacije koje se propisuju stavom 3. ovog člana i objavljuju na internet stranici u elektronskom formatu koji je javno dostupan za preuzimanje.

VOĐENJE EVIDENCIJE

Čuvanje evidencije

Član 59

Banka vodi evidencije o klijentima, pruženim uslugama i naplaćenim naknadama/troškovima, a naročito:

- 1) Evidenciju o zaključenim ugovorima sa klijentima,
- 2) Evidenciju o pruženim informacijama klijentima, a naročito o troškovima i naknadama,
- 3) Evidenciju o primerenosti i podobnosti,
- 4) Evidenciju o naložima klijenata – Knjiga naloga,
- 5) Evidenciju o komunikaciji sa klijentima,
- 6) Evidenciju o vođenju novčanih računa klijenata,
- 7) Evidenciju o poverenim poslovima,
- 8) Evidenciju o marketinškim sadržajima,
- 9) Evidenciju ličnih transakcija,
- 10) Evidenciju o uočenim aktivnostima koje mogu predstavljati zloupotrebe na tržištu,
- 11) Evidenciju pritužbi klijenata i rešavanja po pritužbama.

Banka može uspostaviti i druge evidencije u skladu sa internim aktima.

Evidencija o zaključenim ugovorima sa klijentima

Član 60

Evidencija o zaključenim ugovorima sa klijentima sadrži: podatke za identifikaciju klijenta; identifikacioni broj i datum zaključenog ugovora; oznaku usluga koje se mogu pružiti klijentu i druge podatke u skladu sa aktima Komisije i koji su od značaja za izvršenje ugovornih obaveza Banke.

Evidencija o pruženim informacijama klijentima, a naročito o troškovima i naknadama

Član 61

Banka vodi evidenciju o tome koje je informacije pružila klijentima ili potencijalnim klijentima u formi evidencije, zapisnika ili na drugi način, iz koje se tačno može utvrditi vreme i obim informacija koje su pružene klijentu ili potencijalnom klijentu u skladu sa Zakonom.

Evidencija o nalogima klijenata – Knjiga naloga

Član 62

Banka je dužna da vodi Knjigu naloga u koju se, odmah po prijemu, upisuju nalozi klijenata za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata, uključujući i naloge koji se prenose na izvršenje drugoj kreditnoj instituciji ili investicionom društvu, izmene i opozivi naloga.

Banka je dužna da knjigu naloga vodi u elektronskom obliku, na način koji sprečava naknadnu izmenu unetih podataka.

Knjiga naloga investicionog društva, naročito, sadrži sledeće podatke:

- 1) ime i prezime/poslovno ime ili druga oznaka klijenta;
- 2) ime i prezime/poslovno ime ili oznaka lica koja zastupaju klijenta;
- 3) redni broj naloga;
- 4) datum i tačno vreme prijema naloga, izmene i opoziva naloga;
- 5) identifikacionu oznaku finansijskog instrumenta;
- 6) cenu finansijskog instrumenta i oznaku valute u kojoj je izražena cena;
- 7) količinu finansijskog instrumenta;
- 8) kupovnu, odnosno prodajnu oznaku;
- 9) prirodu naloga ukoliko se ne radi o prodajnom ili kupovnom nalogu;
- 10) vrstu naloga;
- 11) status naloga;
- 12) sve ostale pojedinosti, uslovi i uputstva u vezi sa izvršenjem naloga.

Kada Banka prenosi naloge na izvršenje drugom investicionom društvu, knjiga naloga sadrži i:

- 1) ime i prezime/poslovno ime ili drugu oznaku klijenta;
- 2) poslovno ime ili drugu oznaku investicionog društva kojem je nalog prenet;
- 3) datum i tačno vreme prenosa naloga, odnosno izmene naloga;
- 4) uslove prenosa naloga.

Potvrda o prihvatanju, odnosno odbijanju izvršenja naloga klijenta

Član 63

Banka je dužna da klijentu odmah, a najkasnije sledećeg radnog dana od dana prijema naloga, putem trajnog nosača podataka, dostavi obaveštenje o:

- 1) Vremenu i mestu prijema naloga, izmene ili opoziva naloga;
- 2) Prihvatanju ili odbijanju izvršenja naloga, uz navođenje razloga odbijanja izvršenja.

Obaveštenje o prijemu naloga može biti uručeno klijentu istovremeno sa ispostavljanjem naloga, putem trajnog nosača podataka.

Razlozi za odbijanje izvršenja naloga klijenta

Član 64

Banka je dužna da odbije izvršenje naloga za kupovinu, odnosno prodaju finansijskih instrumenata i da o tome, bez odlaganja, obavesti Komisiju i nadležnu organizacionu jedinicu Banke, ukoliko ima razloga za osnovanu sumnju da bi izvršenjem takvog naloga:

- 1) bile prekršene odredbe Zakona ili zakona i podzakonskih akata kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma;

- 2) bilo učinjeno delo kažnjivo po zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj.

U slučaju odbijanja izvršenja naloga klijenta usled osnovane sumnje u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, Banka je dužna da obavesti i organizacionu jedinicu Banke koja je nadležna za poslove sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Prilikom utvrđivanja okolnosti za odbijanje naloga Banka može koristiti sopstvene informacije, odnosno informacije koje dobije od svojih klijenata ili potencijalnih klijenata, osim ukoliko ima saznanja ili bi trebalo da ima saznanja da su takve informacije očigledno zastarele, netačne ili nepotpune.

Član 65

Banka može odbiti izvršenje:

- 1) naloga za kupovinu, ukoliko utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava potrebnih za izmirenje obaveza nastalih po osnovu izvršenja tog naloga;
- 2) naloga za prodaju, ukoliko utvrdi da klijent na računu finansijskih instrumenata nema dovoljno instrumenata potrebnih za izmirenje obaveza nastalih po osnovu izvršenja naloga.

Banka nije dužna da odbije izvršenje naloga, ukoliko se nalog klijenta, odnosno saldiranje transakcije, može izvršiti:

- 1) od realizovanih, a nesaldiranih transakcija;
- 2) davanjem zajma klijentu od strane Banke, a na osnovu važećih propisa;
- 3) pozajmljivanjem finansijskih instrumenata u skladu sa pravilima koja uređuju pozajmljivanje finansijskih instrumenata.

Način čuvanja evidencije

Član 66

Banka je dužna da evidencije o klijentima, pruženim uslugama i naplaćenim naknadama ili troškovima, čuva najmanje sedam godina nakon prestanka ugovornog odnosa s klijentom, na taj način da podaci ovih evidencija po zahtevu Komisije budu dostupni, čitljivi i po hronološkom redosledu.

Evidencija komunikacija o svim uslugama, aktivnostima i transakcijama koje je Banka izvršila (člana 169. stav 1. Zakona), čuva se na mediju koji omogućuje skladištenje informacija, i dostupan je Komisiji za buduće korišćenje u obliku i na način koji ispunjavaju sledeće uslove:

- 1) Komisija može brzo pristupiti informacijama i rekonstruisati svaku ključnu fazu obrade svake transakcije;
- 2) moguće je jednostavno utvrditi sve ispravke ili druge izmene, kao i sadržaj evidencije pre tih ispravaka ili izmena;
- 3) nije moguća manipulacija ili preinačenje evidencije na bilo koji drugi način;
- 4) dopušteno je informatičko ili bilo koje drugo efikasno korišćenje kada zbog obima i prirode podataka nije moguće jednostavno sprovesti analizu podataka; i
- 5) mere Banke su u skladu sa zahtevima za vođenje evidencije nezavisno o tehnologiji koja se koristi.

Banka čuva u pisanom obliku evidenciju i svih politika i postupaka koje je obavezna da uspostavi u skladu sa odredbama Zakona i drugim relevantnim propisima.

Vođenje evidencije o transakcijama i odlukama o trgovanju

Član 67

Banka vodi i čuva i daje na zahtev Komisiji barem evidenciju o pojedinostima, odmah nakon što primi nalog klijenta ili donese odluku o trgovanju, u meri u kojoj se pojedinosti primenjuju na predmetni nalog ili odluku o trgovanju.

Vođenje evidencije o pravilima i obavezama Banke i klijenta

Član 68

Evidencija kojom su utvrđena odgovarajuća prava i obaveze Banke i klijenta na osnovu ugovora o pružanju usluga, ili uslovi po kojima Banka pruža usluge klijentu, čuvaju se najmanje sedam godina nakon prestanka ugovornog odnosa s klijentom.

Vođenje evidencije o nalogima klijenta i odlukama o trgovanju

Član 69

U odnosu na svaki nalog koji primi od klijenta i u odnosu na svaku donetu početnu odluku o trgovanju, Banka vodi, čuva i po zahtevu daje Komisiji barem evidenciju o pojedinostima u skladu sa Uputstvom Komisije, u onoj meri u kojoj se te pojedinosti primenjuju na predmetni nalog ili odluku o trgovanju.

ZAŠTITA IMOVINE KLIJENATA

Član 70

Finansijski instrumenti i novčana sredstva klijenata ne ulaze u imovinu, stečajnu ili likvidacionu masu Banke, niti mogu biti predmet izvršenja ili prinudne naplate koji se sprovede nad Bankom.

Član 71

Radi zaštite prava svojih klijenata, kada Banka drži finansijske instrumente i novčana sredstva klijenata je dužna da:

- 1) vodi evidencije i račune koji omogućavaju da u svakom trenutku i bez odlaganja može razlikovati imovinu koju drži za jednog klijenta od imovine koju drži za bilo kojeg drugog klijenta i od svoje vlastite imovine;
- 2) održava svoje evidencije i račune tako da se obezbedi njihova tačnost, a posebno one koje se odnose na finansijske instrumente i novčana sredstva koja drži za klijente, na način da se evidencije i računi mogu upotrebiti za potrebe revizije;
- 3) redovno sprovodi usklađivanja između svojih internih računa i evidencija, kao i računa i evidencija bilo kojih trećih lica koja drže tu imovinu;
- 4) preduzima potrebne mere kojima se obezbeđuje da se svi finansijski instrumenti klijenata koji su u skladu sa ovim Pravilima poslovanja deponovani kod trećeg lica, odnosno kod Centralnog registra, jasno razlikuju od finansijskih instrumenata koji pripadaju Banci i od finansijskih instrumenata koji pripadaju tom trećem licu, tako da se vode na odvojenim računima u knjigama;
- 5) preduzima potrebne mere kako bi obezbedila da se sva novčana sredstva klijenata deponovana u Banci ili drugoj kreditnoj instituciji koja je član Centralnog registra, drže na računu ili računima koji se razlikuju od računa koji se koriste za držanje sredstava Banke;
- 6) primenjuje mere kojima se operativni rizik od gubitka ili smanjenja imovine klijenata, odnosno prava u vezi sa tom imovinom, svodi na najmanju moguću meru, a koji mogu nastati kao posledica zloupotrebe, prevare, loše administracije, neprimerenog vođenja evidencije ili nemara.

Stav 1. ovog člana se primenjuje i u slučajevima kada Banka sredstva klijenata vodi na zbirnom računu finansijskih instrumenata ili novčanih sredstava.

Banka uspostavlja mehanizme zaštite imovine klijenata u svrhu ispunjavanja ciljeva iz stava 1. ovog člana, posebno kada zbog merodavnog zakonodavstva, uključujući posebno zakonodavstvo koje se odnosi na imovinu ili nesolventnost, Banka ne može poštovati stav 1. ovog člana radi zaštite prava klijenata u svrhu ispunjavanja zakonskog zahteva u pogledu zaštite vlasničkih prava i

sprečavanja upotrebe finansijskih instrumenata klijenata za sopstveni račun, osim uz izričitu saglasnost klijenta.

Banka uspostavlja mehanizme zaštite imovine klijenata u svrhu ispunjavanja obaveza iz stava 1. tačke 4) i 5) ukoliko zbog merodavnog zakonodavstva u nadležnosti države u kojoj se drže novčana sredstva ili finansijski instrumenti klijenata, Banka ne može ispuniti te obaveze.

Banka će obavestiti klijente da se oslanjanja na te mehanizme i da nije moguća primena odredbi Zakona i podzakonskih akata.

Pravo na otkup finansijskih instrumenata ili novčanih sredstava klijenta ili založno pravo ili pravo prebijanja nad navedenim instrumentima ili novčanim sredstvima klijenta kojima se omogućuje da treće lice raspolaže finansijskim instrumentima ili novčanim sredstvima klijenta kako bi se naplatili dugovi koji se ne odnose na klijenta ili pružanje usluga klijentu nisu dozvoljeni, osim ako se to zahteva merodavnim zakonodavstvom u nadležnosti strane zemlje u kojoj se drže novčana sredstva ili finansijski instrumenti klijenta i u slučaju da je Banka u obavezi da sklopi ugovor kojim se stvara pravo na otkup, založno pravo ili pravo prebijanja, obavestiće klijenta o istom i navesti rizike u vezi sa tim ugovorom. Ova prava se evidentiraju u ugovorima klijenta i vlastitim računima Banke, kako bi status vlasništva imovine klijenta bio jasan.

Banka će staviti na raspolaganje Komisiji, imenovanim stečajnim upravicima i licima odgovornim za sanaciju institucija u teškoćama, sledeće informacije koje se odnose na finansijske instrumente i novčana sredstva klijenata:

- 1) povezane interne račune i evidencije pomoću kojih se lako utvrđuju stanja novčanih sredstava i finansijskih instrumenata koje drži za svakog klijenta;
- 2) pojedinosti o računima na kojima se drže novčana sredstva klijenta i o relevantnim ugovorima s tim kreditnim institucijama, ako novčana sredstva klijenta drži u skladu sa ovim Pravilima poslovanja;
- 3) pojedinosti o računima na kojima su deponovani finansijski instrumenti klijenata kod trećih lica i o relevantnim ugovorima s tim trećim licima, kao i pojedinosti o relevantnim ugovorima s tim licima;
- 4) podatke o trećim licima koja obavljaju sve povezane (izdvojene) zadatke i pojedinosti uz izdvojene zadatke;
- 5) podatke o ključnim licima koja učestvuju u povezanim postupcima, uključujući lica odgovorna za nadzor zahteva u pogledu zaštite imovine klijenta; i
- 6) relevantne ugovore za utvrđivanje vlasništva klijenta nad imovinom.

Postupanje sa finansijskim instrumentima klijenata

Član 72

Banka je dužna da finansijske instrumente sa računa klijenta koristi samo na osnovu naloga klijenta. Banka ne sme da:

- (1) zalaže ili otuđuje finansijske instrumente u vlasništvu klijenta bez njegovog prethodnog pisanog ovlašćenja;
- (2) kupuje, prodaje finansijske instrumente isključivo radi naplate provizije ili druge naknade;
- (3) koristi finansijske instrumente klijenta za plaćanje svojih obaveza, kao i obaveza drugih klijenata.

Deponovanje finansijskih instrumenata klijenata u inostranstvu

Član 73

Banka deponuje finansijske instrumente svojih klijenata na račun ili račune otvorene kod trećeg lica („depozitar“), postupajući sa pažnjom dobrog stručnjaka prilikom izbora, imenovanja i periodičnih provera trećeg lica.

Pri izboru depozitara Banka će posebno voditi računa o stručnosti i tržišnom ugledu depozitara, kao i o svim Zakonom propisanim uslovima koji se odnose na držanje navedenih finansijskih instrumenata, a koji bi mogli imati negativne efekte na prava klijenata.

Kada Banka namerava da deponuje finansijske instrumente klijenta kod depozitara, države obezbeđuju da ih Banka deponuje samo kod depozitara u nadležnosti države u kojoj čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica podleže posebnom propisu i nadzoru, odnosno da depozitar podleže nadzoru i propisima koji u toj državi regulišu čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica;

Izuzetno od stava 3. ovog člana, Banka može da deponuje finansijske instrumente klijenta kod depozitara u zemlji u kojoj držanje i čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica nisu posebno regulisani, samo ukoliko je ispunjen jedan od sledećih uslova:

- (1) vrsta (priroda) finansijskog instrumenta ili investicione usluge povezane sa navedenim instrumentom je takva da se mora deponovati kod Depozitara u navedenoj stranoj zemlji;
- (2) profesionalni investitor pisanim putem zahteva od Banke deponovanje svojih finansijskih instrumenata kod Depozitara u navedenoj stranoj zemlji.

Zahtevi iz stava 3. i 4. ovog člana primenjuju se i kad treće lice (depozitar) delegira bilo koju od svojih funkcija u vezi držanja i čuvanja finansijskih instrumenata trećem licu.

Banka je dužna da periodično preispituje izbor depozitara i dogovorene aranžmane za držanje i čuvanje finansijskih instrumenata klijenta.

Deponovanje novčanih sredstava klijenata

Član 74

U postupanju sa novčanim sredstvima klijenata Banka je dužna da kod kreditne institucije - člana Centralnog registra otvori novčani račun klijenata koji je odvojen od novčanog računa Banke.

Banka je dužna da obezbedi da se sredstva sa novčanog računa klijenta:

- 1) koriste samo za plaćanje obaveza u vezi sa uslugama koje obavlja za klijenta;
- 2) ne koriste za plaćanje obaveza drugog klijenta;
- 3) ne koriste za plaćanje obaveza Banke.

Banka koje novac klijenata deponuje kod banke u inostranstvu dužna je da shodno primenjuje odredbe ovih Pravila poslovanja koje se odnose na deponovanje finansijskih instrumenata kod depozitara u inostranstvu, u pogledu stručnosti, tržišnom ulgedu, o zakonskim i drugim propisima ili tržišnim praksama koje se odnose na držanje novčanih sredstava klijenata, a koje bi mogle imati negativne efekte na prava klijenata.

U slučaju da Banka deponuje novčana sredstva klijenta kod kreditne institucije ili banke koje su deo iste grupacije kao i Banka, iznos novčanih sredstava koji će biti deponovan kod svakog takvog subjekta, grupacije ili kombinacije grupe subjekata, ne može da prelazi 20% ukupnog iznosa tih sredstava, izuzev ukoliko Banka može dokazati da je to opravdano, s obzirom na prirodu, obim i složenost njegovog poslovanja, a i sigurnost tih lica, kada ne mora poštovati navedeno ograničenje.

Korišćenje finansijskih instrumenata klijenata

Član 75

Banka neće sklapati ugovore o transakcijama finansiranja hartija od vrednosti za finansijske instrumente koje drži za račun klijenta ili na drugi način koristiti takvim finansijskim instrumentima za vlastiti račun ili za račun bilo kog drugog lica ili klijenta Banke, osim ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- (1) klijent je dao izričitu prethodnu saglasnost za korišćenje instrumenata po tačno određenim uslovima, što potvrđuje svojim potpisom ili nekim drugim istovetnim mehanizmom;
- (2) upotreba finansijskih instrumenata klijenata ograničena je na tačno određene uslove s kojima je klijent saglasan.

Banka neće sklapati ugovore o transakcijama finansiranja hartija od vrednosti za finansijske instrumente koje drži za račun klijenta na zbirnom računu koji vodi treće lice ili na drugi način upotrebljavati finansijske instrumente na takvom računu za vlastiti račun ili za račun bilo kog drugog lica, osim ako je, pored uslova navedenih u stavu 1. ovog člana, ispunjen barem jedan od sledećih uslova:

- (1) svaki klijent čiji se finansijski instrumenti drže zajedno na zbirnom računu, mora dati izričitu prethodnu saglasnost, u skladu sa stavom 1. tačkom 1) ovog člana;
- (2) Banka ima uspostavljene sisteme i kontrole kojima se obezbeđuje da se upotrebljavaju isključivo finansijski instrumenti koji pripadaju klijentima koji su dali izričitu prethodnu saglasnost, u skladu sa stavom 1. tačkom 1) ovog člana.

Evidencije Banke uključuju podatke o klijentu prema čijim je uputstvima sprovedeno korišćenje finansijskim instrumentima, kao i o količini korišćenih finansijskih instrumenata koji pripadaju svakom klijentu koji je dao saglasnost, kako bi se omogućila pravilna raspodela mogućeg gubitka.

Banka će preduzeti primerene mere za sprečavanje neovlašćenog korišćenja finansijskih instrumenata klijenta za vlastiti račun ili za račun bilo kog drugog lica, kao na primer:

- (1) sklapanje ugovora s klijentima o merama koje će Banka preduzeti u slučaju da klijent nema dovoljno zaliha na računu na datum namirenja, npr. pozajmljivanje odgovarajućih hartija od vrednosti u ime klijenta ili zatvaranje pozicije;
- (2) pažljivo praćenje svoje predviđene sposobnosti izvršenja na datum namirenja, kao i uspostavljanja korektivnih mera ako se to ne može ostvariti; i
- (3) pažljivo praćenje i promptno zahtevanje neisporučenih finansijskih instrumenata nepodmirenih na dan namirenja i nakon toga.

Banka je uspostavila posebne mere za sve klijente kako bi se osiguralo da zajmodavac finansijskih instrumenata klijenta daje primerena sredstva obezbeđenja („kolateral“); za stalno praćenje primerenosti takvih sredstava obezbeđenja, kao i mere za održavanje ravnoteže s vrednošću instrumenata klijenta.

Banka je uvela posebne mere i mehanizme kojima obezbeđuje da ne sklapa ugovore koji su zakonom zabranjeni, a to su ugovori sa malim investitorima o prenosu vlasništva nad finansijskim obezbeđenjem u cilju osiguranja ili pokrivanja postojećih ili budućih, stvarnih, potencijalnih ili očekivanih obaveza klijenata.

Neprimereno korišćenje ugovora o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva

Član 76

Banka razmatra korišćenje ugovora o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva u kontekstu odnosa između obaveze klijenta prema Banci i imovine klijenta.

Pri razmatranju i dokumentovanju primerenosti upotrebe ugovora o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva, Banka uzima u obzir sve sledeće faktore:

- 1) da li postoji samo slaba veza između obaveze klijenta prema Banci i korišćenja ugovora o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva, uključujući i da li je verovatnost odgovornosti klijenta prema Banci mala ili neznatna;
- 2) da li obaveze klijenta znatno prelaze iznos novčanih sredstava ili finansijskih instrumenata klijenta koji podleže ugovorima o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva;
- 3) da li podležu svi finansijski instrumenti ili novčana sredstva klijenta ugovorima o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva, ne uzimajući u obzir kakvu obavezu svaki klijent ima prema Banci.

Pri korišćenju ugovora o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva Banka će profesionalnim investitorima i određenim profesionalnim investitorima naglasiti koji su uključeni rizici i efekat svakog ugovora o sredstvu obezbeđenja s prenosom prava vlasništva na finansijske instrumente i novčana sredstva klijenta.

Sistemi upravljanja u pogledu zaštite imovine klijenata

Član 77

Banka imenuje lice s obzirom na znanje i autoritet i posebnu nadležnost za pitanja u vezi s poštovanjem obaveza Banke u pogledu zaštite finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenta.

Izveštaji eksternih revizora

Član 78

U smislu člana 70. Pravilnika o pravilima postupanja investicionog društva prilikom pružanja usluga („Službeni glasnik RS“ broj 77/22) eksterni revizor Banke jednom godišnje izveštava Komisiju o usklađenosti poslovanja Banke na osnovu člana 170. Zakona, uzimajući u obzir samo one odredbe koje se odnose na kreditne institucije.

DODATNI PODSTICAJI

Član 79

Sve informacije o naknadama ili provizijama koje Banka upućuje svojim klijentima ili potencijalnim klijentima moraju biti istinite, jasne i da ne dovode u zabludu.

Banka neće plaćati ili primati naknade, provizije, niti pružati ili dobijati novčane ili nenovčane koristi u vezi sa pružanjem investicione usluge ili dodatne usluge, licu ili od strane lica koje nije klijent ili lice koje deluje za račun klijenta, izuzev kada je plaćanje ili korist:

- 1) namenjena poboljšanju kvaliteta relevantne usluge koja se pruža klijentu; i
- 2) ne utiče na obavezu Banke da deluje pravično, pošteno, u skladu s pravilima struke i u najboljem interesu klijenata.

Banka klijentu jasno obelodanjuje na iscrpan, tačan i razumljiv način, a pre početka pružanja investicione usluge ili aktivnosti odnosno dodatne usluge, postojanje, prirodu i iznos plaćanja ili koristi iz prethodnog stava, ili ako se iznos ne može odrediti, način izračunavanja tog iznosa. Banka, gde je to potrebno, obaveštava klijenta o mehanizmima za prenos na klijenta naknade ili provizije, novčane ili nenovčane koristi primljene u vezi sa pružanjem investicione usluge i aktivnosti i/ili dodatne usluge.

Stav 2. ovog člana ne primenjuje se na troškove koji su vezani za pružanje investicionih usluga, poput troškova držanja ili saldiranja, naknade regulatora ili pravnih troškova, a koji po svojoj prirodi ne mogu dovesti do sukoba sa obavezama Banke da postupa pravično, pošteno i profesionalno u skladu sa najboljim interesima svojih klijenata.

Smatra se da su naknada, provizija ili nenovčana korist osmišljene radi poboljšanja kvaliteta odgovarajuće usluge klijentu ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:

- 1) opravdanost zbog pružanja dodatne usluge ili usluge višeg nivoa određenom klijentu, srazmerno nivou primljenog podsticaja, na primer:
 - Pružanje pristupa, po konkurentnoj ceni, širokom rasponu finansijskih instrumenata koji bi verovatno zadovoljili potrebe klijenta, uključujući odgovarajući broj instrumenata trećih pružaoca proizvoda koji nisu usko povezani s Bankom, zajedno s pružanjem instrumenata za dodavanje vrednosti – na primer, instrumenta za objektivno informisanje koji klijentu pomažu da odluči o ulaganju ili mu omogućuju da prati, modeluje ili prilagodi raspon

finansijskih instrumenata u koje je uložio – ili pružanjem periodičnih izveštaja o rezultatima, troškovima i naknadama povezanim s finansijskim instrumentima;

2) postojanje direktne koristi za primaoca, njegove akcionare ili zaposlene samo uz uslov da je ta korist povezana s konkretnom korišću za relevantnog klijenta;

3) opravdanost zbog pružanja trajne koristi relevantnom klijentu u vezi s tekućim podsticajem.

Naknada, provizija ili nenovčana korist ne smatraju se prihvatljivima ako je pružanje relevantnih usluga klijentu pristrasno ili narušeno zbog naknade, provizije ili nenovčane koristi.

Banka će u svrhu dokaza da su sve plaćene ili naplaćene naknade i provizije, pružene ili stečene nenovčane koristi, osmišljene za poboljšanje kvaliteta relevantne usluge klijentu:

- 1) vođenjem internog popisa svih naknada, provizija i nenovčanih koristi koje je Banka primila od trećeg lica u vezi s pružanjem investicionih ili pomoćnih usluga; i
- 2) beleženjem informacija iz tačke 1) ovog stava, za plaćene i naplaćene naknade i provizije, kao i pružene i stečene nenovčane koristi Banke, i o poboljšavanju kvaliteta usluga pruženih relevantnim klijentima, kao i koje su mere preduzete kako se ne bi narušila obaveza Banke da postupa pošteno, pravedno, u skladu s pravilima struke i u skladu s najboljim interesima klijenta.

U vezi sa svakim plaćanjem upućenim trećem licu ili primljenim od trećeg lica, svakom nenovčanom koristi pruženom trećem licu ili stečenom od trećeg lica, Banka objavljuje klijentu sledeće informacije:

- 1) Pre nego što pruži relevantnu investicionu ili pomoćnu uslugu, Banka objavljuje klijentu informacije o predmetnom plaćanju ili koristi u skladu s stavom 3. Manje nenovčane koristi mogu se opisati generički. Za ostale nenovčane koristi koje je Banka stekla ili platila u vezi s investicionom uslugom pruženom klijentu cena se iskazuje zasebno i takve se koristi objavljuju zasebno;
- 2) Ako Banka nije mogla ex ante utvrditi iznos plaćanja koje treba isplatiti ili primiti odnosno koristi koje treba pružiti ili steći, pa je umesto toga klijentu objavila metod za izračunavanje tog iznosa, Banka svojim klijentima pruža ex post informacije o tačnom iznosu plaćanja koje je isplaćeno ili uplaćeno odnosno koristi koja je pružena ili stečena; i
- 3) Najmanje jedanput godišnje, sve dok prima (tekuće) podsticaje u vezi s investicionim uslugama koje pruža relevantnim klijentima, Banka obaveštava klijente pojedinačno o stvarnom iznosu uplaćenih ili isplaćenih plaćanja odnosno pruženih ili stečenih koristi. Manje nenovčane koristi mogu se opisati generički.

Banka se pri ispunjivanju tih zahteva pridržava svih pravila o troškovima i naknadama iz Zakona, pravilnika Komisije i ovih Pravila poslovanja.

UNAKRSNA PRODAJA

Član 80

Unakrsna prodaja, u smislu Zakona, je ponuda investicione usluge zajedno sa drugom uslugom ili proizvodom u sklopu paketa ili kao uslov za taj isti ugovor ili paket.

Član 81

Banka na unakrsnu prodaju primenjuje sve što je ovim Pravilima poslovanja uređeno u vezi sa pojedinačnim investicionim uslugama i proizvodima, opšte odredbe, kao i odredbe navedene u ovom Odeljku.

Član 82

U slučaju kada Banka investicionu uslugu nudi zajedno sa drugom uslugom ili proizvodom kao delom paketa ili kao uslov istog paketa, Banka će obavestiti klijenta da li je moguće zasebno kupiti pojedinačne komponente i za svaku komponentu Banka će pripremiti posebno evidenciju troškova i naknada.

Banka će agregirane informacije o troškovima i naknadama investicionih usluga i finansijskih instrumenata dostavljati klijentima zajedno sa postojećim redovnim izveštavanjima upućenim klijentu.

Ukoliko postoji verovatnoća da su rizici koji proizlaze iz paketa iz stava 1. ovog člana ponuđenih malom investitoru drugačiji od rizika povezanih sa pojedinačnim komponentama, Banka će pružiti adekvatan opis različitih komponenti paketa, kao i promene u rizicima koji nastaju iz njihovog uzajamnog delovanja.

Član 83

Banka će prilikom pružanja investicionih saveta i preporuke paketa povezanih usluga ili proizvoda u skladu sa prethodnim članom (paket usluga), voditi računa da celokupni paket povezanih usluga i proizvoda bude primeren za klijenta.

Banka pri proceni skupa usluga ili proizvoda predviđenog u skladu sa prethodnim članom (paket usluga), razmatra da li je celokupni objedinjeni paket prikladan za klijenta.

Ukoliko Banka smatra na osnovu podataka dobijenih u skladu sa prethodnim stavom ovog člana da neki proizvod ili usluga nije primeren za klijenta ili potencijalnog klijenta, o tome će ga upozoriti i upozorenje dostaviti u standardnoj formi.

PROCENA ZNANJA I STRUČNOSTI LICA KOJA PRUŽAJU INFORMACIJE O INVESTICIONIM PROIZVODIMA, INVESTICIONIM USLUGAMA ILI DODATNIM USLUGAMA

Član 84

Banka u vezi pružanja informacija klijentima:

- (1) obezbeđuje da se zaposleni koji pruža relevantne usluge klijentima procenjuje kroz uspešno sticanje primerenih kvalifikacija ili odgovarajućeg iskustva u pružanju relevantnih usluga klijentima;
- (2) revidira jednom godišnje, potrebe razvoja i sticanja iskustva zaposlenih u skladu sa procenom regulatornih izmena;
- (3) obezbeđuje da zaposleni poseduje odgovarajuće kvalifikacije i da se njihovo znanje i stručnost unapređuje kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje ili obuku;
- (4) Komisiji na zahtev dostavlja evidenciju kojom se dokazuje znanje i stručnost zaposlenih koji pružaju relevantne usluge klijentima. Navedena evidencija sadrži informacije koje omogućavaju Komisiji da proceni i proverí usklađenost sa primenljivim pravilnikom Komisije;
- (5) u slučaju kada zaposleni nije stekao potrebno znanje i stručnost u pružanju relevantnih usluga, obezbeđuje da taj zaposleni ne može pružati relevantne usluge. Međutim, u slučaju da zaposleni nije stekao odgovarajuće kvalifikacije ili odgovarajuće iskustvo za pružanje relevantnih usluga ili oboje, ovaj zaposleni može jedino da pruža relevantne usluge pod nadzorom. Stepén i intenzitet unutrašnje kontrole odražava relevantne kvalifikacije i iskustvo zaposlenog koji se nadzire i uključuje, po potrebi, nadzor tokom sastanaka s klijentima i druge oblike komunikacije poput telefonskih razgovora i elektronskih poruka;
- (6) obezbeđuje da, u situacijama pod tačkom 4) ovog stava, zaposleni koji kontroliše druge zaposlene poseduje znanje i stručnost koji se zahtevaju pravilnikom, kao i potrebne veštine i resurse za delovanje u svojstvu nadležnog internog kontrolora;

- (7) obezbeđuje da kontrola bude prilagođena uslugama koje zaposleni treba da pruža i da obuhvati zahteve pravilnika koji se odnosi na te usluge;
- (8) obezbeđuje da interni kontrolor preuzma odgovornost za pružanje relevantnih usluga kada zaposleni pod nadzorom pruža relevantne usluge klijentu, kao da interni kontrolor pruža relevantne usluge klijentu, uključujući odobravanje izveštaja o primerenosti u slučaju kada se radi o savetovanju, ukoliko je primenljivo;
- (9) obezbeđuje da zaposleni koji nije stekao odgovarajuće znanje ili stručnost u pružanju relevantnih usluga ne može pružati te relevantne usluge pod kontrolom tokom perioda dužeg od četiri godine (ili kraće u skladu sa zahtevima Komisije).

POSLOVNA TAJNA

Član 85

Banka je dužna da čuva kao poslovnu tajnu:

- 1) informacije o klijentima;
- 2) informacije o stanju i prometu na računima svojih klijenata;
- 3) informacije o uslugama koje pružaju klijentima;
- 4) druge informacije i činjenice koje saznaju prilikom pružanja usluga, a posebno insajderske i druge poverljive informacije.

Banka ne sme koristiti, odavati trećim licima niti omogućiti trećim licima korišćenje informacija iz stava 1. ovog člana.

Informacije iz stava 1. ovog člana se mogu stavljati na uvid i saopštavati trećim licima samo:

- 1) uz pisanu saglasnost klijenta;
- 2) prilikom nadzora koji vrši Komisija, Narodna banka Srbije u okviru svoje nadležnosti, Centralni registar ili organizator tržišta;
- 3) na osnovu naloga suda;
- 4) na osnovu naloga organa koji se bavi sprečavanjem pranja novca ili finansiranja terorizma;
- 5) na osnovu naloga drugog nadležnog državnog organa, u skladu sa zakonom.

SADRŽINA UGOVORA SA KLIJENTOM

Član 86

Banka je dužna da radi pružanja investicionih usluga sa klijentom zaključi pisani ugovor koji sadrži:

- 1) opis Usluga i zavisno od slučaja, prirodu i obim Usluga koje se pružaju;
- 2) prava i obaveze ugovornih strana, pri čemu ista mogu biti uređena pozivanjem na druga dokumenta koja su dostupna klijentu;
- 3) opis glavnih svojstava svih usluga iz člana 2. stav 1. tačka 3) podatčaka (1) Zakona (čuvanje i upravljanje finansijskim instrumentima za račun klijenta (kastodi usluge) i sa tim povezane usluge, kao što je administriranje novčanim sredstvima i sredstvima obezbeđenja, izuzev održavanja i vođenja računa hartija od vrednosti iz Glave XIV Zakona) koje se pružaju klijentu, uključujući, ako je primenljivo, ulogu Banke u pogledu korporativnih delatnosti u vezi sa instrumentima klijenta i uslovima prema kojima će transakcije finansiranja hartija od vrednosti, koje uključuju hartije od vrednosti klijenta, ostvariti povraćaj za klijenta;
- 4) ostale uslove pod kojima Banka pruža usluge klijentu;
- 5) izjavu klijenta da je upoznat sa sadržajem Pravila poslovanja i Pravilnikom o tarifi Banke pre zaključenja ugovora.

Kada ovlašteno investiciono društvo prima naloge klijenata Banke, ugovorne strane su klijent i Banka.

Banka zaključuje sa klijentima sve vrste ugovora koji su propisani Zakonom, aktima Komisije i ovim Pravilima poslovanja, kao i druge vrste ugovora na osnovu kojih pruža klijentu finansijske odnosno dodatne usluge.

Računi finansijskih instrumenata i novčani računi

Član 87

Na osnovu ugovora sa klijentom, Banka kod Centralnog registra otvara račun finansijskih instrumenata za klijenta, direktno ili posredstvom drugog člana Centralnog registra.

Na osnovu ugovora sa klijentom, Banka kod banke – člana Centralnog registra otvara novčani račun klijenta koji je odvojen od novčanog računa Banke, a posebna saglasnost klijenta ili ovlašćenje za otvaranje računa nije neophodna.

Banka može koristiti jedan ili više računa za novčana sredstva klijenata i dužno je da u kontinuitetu vodi tačnu evidenciju o sredstvima svakog klijenta koja se drže na zbirnom računu.

Klijent ima pravo da usluge otvaranja i vođenja novčanog računa koristi ili direktno kod banke – člana Centralnog registra ili kod Banke.

Ugovor o investicionim uslugama

Član 88

Ugovor o investicionim uslugama koji Banka zaključuje sa klijentom uređuje se prijem i prenos naloga klijenata koji se odnose na prodaju i kupovinu finansijskih instrumenata i izvršenje naloga za račun klijenta, kao i dodatnih usluga u vezi sa tim.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze između Banke i klijenta, a naročito:

- 1) uslovi, način i mesta prijema i opoziva naloga klijenta za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata;
- 2) vrste naloga koje klijent može ispostaviti Banci;
- 3) tržišta odnosno mesta izvršenja naloga klijenta i način izvršenja naloga, u skladu sa Politikama izvršenja naloga;
- 4) izveštavanje klijenta o izvršenju naloga;
- 5) pozivanje na dokumenta, dostupna klijentu, kojima su uređena prava i obaveze klijenta i Banke,
- 6) jezik i način komunikacije klijenta i Banke;
- 7) odredbe o čuvanju, obradi i zaštiti podataka klijenta;
- 8) maksimalni iznos provizija i naknada ili osnov za obračunavanje istih,
- 9) druga međusobna prava i obaveze.

Ugovor iz stava 1. ovog člana može da sadrži i bitne elemente ugovora o otvaranju računa finansijskih instrumenata i novčanih računa klijenta.

Ugovor o uslugama u vezi sa ponudom i prodajom finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa /usluge agenta emisije/

Član 89

Ugovor o uslugama agenta emisije koji Banka zaključuje sa klijentima – izdavaocima finansijskih instrumenata uređuje se organizovanje izdavanja finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze Banke i klijenta, a naročito:

- 1) organizovanje poslova izdavanja finansijskih instrumenata;
- 2) organizovanje poslova uključivanja finansijskih instrumenata na odgovarajuće tržište;
- 3) visinu i način obračuna naknade i troškova za obavljanje poslova agenta emisije;
- 4) druga međusobna prava i obaveze.

Ugovorom o obavljanju poslova agenta emisije između Banke i klijenta može se ograničiti obaveza Banke na:

- 1) određenu količinu finansijskih instrumenata koja se izdaju, odnosno da li se obaveza agenta odnosi na jednu ili više emisija finansijskih instrumenata;
- 2) određenu vrstu posla koju obavlja agent emisije (način organizovanja poslova izdavanja i/ili uključivanja finansijskih instrumenata na odgovarajuće tržište).

Ugovor o pružanju usluga korporativnog agenta

Član 90

Ugovorom o pružanju usluga korporativnog agenta koji Banka zaključuje sa klijentom, kao posebnom vrstom ugovora o uslugama agenta emisije, uređuju se međusobna prava i obaveze između klijenta i Banke, i to:

- 1) pred Centralnim registrom:
 - (1) otvaranje i vođenje emisionog računa, depo računa i drugih računa klijenta, u skladu sa Pravilima Centralnog registra;
 - (2) podnošenje zahteva za dodelu identifikacione oznake finansijskim instrumentima (CFI kod i ISIN broj) i njihov upis na emisioni račun;
 - (3) podnošenje zahteva za izdavanje jedinstvene evidencije zakonitih imalaca finansijskih instrumenata;
 - (4) podnošenje zahteva i preduzimanje drugih radnji u vezi sa isplatom dividendi i drugih prinosa na finansijske instrumente;
 - (5) podnošenje zahteva za poništenje izdatih finansijskih instrumenata;
 - (6) sprovođenje postupka zamene finansijskih instrumenata;
 - (7) sprovođenje postupka otkupa sopstvenih akcija;
 - (8) sprovođenje ponude za preuzimanje čije objavljivanje je odobreno od strane Komisije, kao i postupka prinudne prodaje akcija i dr. postupaka u skladu sa Pravilima i drugim opštim aktima Centralnog registra;
 - (9) iznos provizija i drugih naknada ili osnov za obračun i naplatu istih;
- 2) pred Beogradskom berzom ili drugim organizatorom tržišta:
 - (1) podnošenje zahteva i druge dokumentacije za uključenje finansijskih instrumenata na odgovarajuće tržište;
 - (2) podnošenje izveštaja i obaveštenja koje je klijent dužan da objavljuje u skladu sa Zakonom i aktima Komisije na internet adresi organizatora tržišta;
 - (3) podnošenje zahteva za isključenje finansijskih instrumenata sa odgovarajućeg tržišta i sprovođenje drugih radnji u skladu sa Pravilima i drugim opštim aktima organizatora tržišta;
 - (4) iznos provizija, drugih naknada ili osnov za obračun i naplatu istih;
- 3) davanje saveta privrednim društvima u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom, spajanjem i kupovinom društava i sličnim pitanjima, kao i iznos naknade za navedene usluge.

Ugovor o pozajmljivanju

Član 91

Banka može pozajmljivati drugom klijentu, drugom investicionom društvu ili kreditnoj instituciji članu - Centralnog registra finansijske instrumente:

- 1) čiji je zakoniti imalac Banka;
- 2) čiji je zakoniti imalac klijent sa kojim Banka ima zaključen ugovor o vođenju računa finansijskih instrumenata, pod uslovom da sa tim klijentom zaključi ugovor o pozajmljivanju ili da ga je klijent ovlastio na to pisanim ovlašćenjem.

Banka može pozajmljivati finansijske instrumente od klijenta za svoj račun ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava 1. tačka 2. ovog člana.

Banka može za račun klijenta posredovati u zaključenju ugovora o pozajmljivanju finansijskih instrumenata.

Finansijski instrumenti na kojima je konstituisano pravo zaloge, odnosno čiji je promet ograničen, ne mogu biti predmet ugovora o zajmu.

Ispunjenje obaveza zajmoprimca mora biti obezbeđeno davanjem zaloge.

Ako zajmoprimac ne izmiri o dospelosti svoju obavezu nastalu iz ugovora o pozajmljivanju, zajmodavac može odrediti vrednost svog potraživanja u odnosu na vrednost finansijskih instrumenata koju su oni imali na dan zaključenja tog ugovora ili na dan ispunjenja obaveze zajmoprimca i prodati predmet zaloge u skladu sa pozitivnim propisima.

Ugovor o pozajmljivanju, odnosno ovlašćenje za pozajmljivanje, naročito, sadrži:

- 1) međusobna prava i obaveze ugovornih strana;
- 2) CFI kod i ISIN broj ili drugu međunarodno priznatu oznaku i količinu finansijskih instrumenata koji se mogu pozajmljivati, odnosno koji se pozajmljuju;
- 3) trajanje ugovora, a koje ne može biti duže od godinu dana;
- 4) vreme na koje se finansijski instrumenti klijenta mogu davati na zajam, odnosno vreme na koje se oni pozajmljuju;
- 5) ovlašćenje koje klijent daje Banci da izvrši prenos finansijskih instrumenata na koje se ugovor odnosi;
- 6) odredbe o naknadama, provizijama i uslovima plaćanja.

Banka je dužna da najkasnije narednog radnog dana od dana prenosa finansijskih instrumenata sa računa klijenta obavesti tog klijenta o datumu prenosa, količini prenetih instrumenata i vremenu na koje su instrumenti pozajmljeni.

MEĐUSOBNA PRAVA I OBAVEZE BANKE I KLIJENATA

Obaveze klijenta

Član 92

Banka ima pravo da zahteva od klijenta, a klijent je dužan da:

- 1) pre zaključenja ugovora sa Bankom stavi na raspolaganje Banci propisanu dokumentaciju radi identifikacije, kao i da obavesti Banku o svakoj promeni dokumentacije u roku od sedam dana od dana nastupanja promene;
- 2) stavi na raspolaganje Banci:
 - (1) finansijske instrumente koji su predmet naloga za prodaju odnosno novčana sredstva za izvršenje naloga za kupovinu finansijskih instrumenata;
 - (2) neophodne informacije i dokumentaciju radi kategorizacije klijenta;
 - (3) sve neophodne informacije radi procene podobnosti usluga i finansijskih instrumenata za klijenta, osim u slučajevima kada Banka nije dužna da vrši takvu ocenu;

3) poštuje odredbe Zakona i ovih pravila o zabrani manipulacije i zloupotrebe insajderskih informacija prilikom korišćenja investicionih odnosno dodatnih usluga Banke;

4) izvršava obavezu plaćanja provizije i drugih naknada Banci u skladu sa Pravilnikom o tarifi Banke i ugovorom zaključenim sa Bankom, kao i da

5) izvršava i druge obaveze preuzete ugovorom zaključenim sa Bankom, u skladu sa ovim pravilima i drugim internim aktima Banke na koja je dao saglasnost potpisivanjem ugovora sa Bankom.

Obaveze Banke

Član 93

Banka je dužna da:

1) pre zaključenja ugovora sa klijentom omogući klijentu uvid u ova Pravila poslovanja, Pravilnik o tarifi, pravilnike Banke o politici izvršavanja naloga i upravljanja sukobom interesa, a malom klijentu posebno da pruži informacije propisane ovim Pravilima poslovanja, kao i da obavesti klijenta o svakoj promeni tih akata u roku od sedam dana pre početka primene izmena;

2) obavesti klijenta o kategoriji u koju je razvrstan (profesionalni, određeni profesionalni ili mali investitor), nivou zaštite interesa i pravu klijenta da zatraži razvrstavanje u drugu kategoriju u skladu sa ovim Pravilima Poslovanja;

3) prima i izvršava naloge klijenata za kupovinu/prodaju finansijskih instrumenata u skladu sa ovim Pravilima poslovanja i Politikom izvršavanja naloga ili da odbije izvršenje naloga klijenata kojima bi bile prekršene odredbe Zakona ili učinjeno krivično odnosno drugo delo kažnjivo po zakonu;

4) sprovede procenu podobnosti usluga odnosno finansijskih instrumenata za klijenta, odnosno da upozori klijenta da nije dužna izvršiti takvu ocenu u skladu sa ovim Pravilima poslovanja;

5) obezbedi da Relevantna lica Banke poštuju Zakonom propisane zabrane manipulacije i zloupotrebe insajderskih ili povlašćenih informacija, kao i druga pravila poslovnog ponašanja u poslovanju sa klijentima;

6) obezbedi zaštitu finansijskih instrumenata i novčanih sredstava klijenta, u skladu sa ovim Pravilima poslovanja;

7) obaveštava klijenta o postojanju sukoba interesa između klijenta i Relevantnih lica Banke ili između klijenata međusobno, a koji je od značaja za donošenje investicione odluke klijenta;

8) čuva podatke o klijentu, kao poslovnu tajnu Banke;

9) izvršava i druge obaveze preuzete ugovorom zaključenim sa klijentom u skladu sa Zakonom, aktima Komisije, ovim Pravilima poslovanja i drugim internim aktima Banke.

PRAVILA POSLOVNOG PONAŠANJA PRILIKOM PRUŽANJA INVESTICIONIH USLUGA

Načela poslovnog ponašanja

Član 94

Relevantna lica Banke dužna su da se radi sprečavanja sukoba interesa u poslovanju sa klijentima Banke pridržavaju sledećih načela:

1) Načela zaštite interesa klijenta kao osnovnog principa u poslovanju Banke – prilikom pružanja Usluga klijentima, Banka je dužna da stavlja interese svojih klijenata ispred sopstvenih interesa i posluje pravično, pošteno i profesionalno, u skladu sa najboljim interesima klijenata poštujući načela utvrđena odredbama Zakona;

2) Načela savesnosti i profesionalizma – Relevantna lica su dužna da pružaju usluge klijentima Banke u skladu sa Zakonom i pravilima struke, poštujući pri tome osnovne principe

uspešnog finansijskog poslovanja (sigurnost, likvidnost, rentabilnost), s ciljem maksimiziranja prinosa za svoje klijente i Banke, uz uvažavanje primerenog stepena rizika;

3) Načela poštovanja stranaka i poslovnih partnera - u radu sa klijentima, akcionarima, i poslovnim partnerima, Relevantna lica su dužna da postupaju sa poštovanjem i nepristrasno, poštujući pri tome pravila struke, na način da ne bude povređeno lično i profesionalno dostojanstvo klijenata, akcionara i poslovnih partnera.

4) Načelo zabrane primanja poklona i drugih pogodnosti - Relevantna lica ne smeju u toku redovnog obavljanja svojih poslova zahtevati niti primati bilo kakve poklone ili druge pogodnosti od klijenata za sebe ili za treća lica koji utiču ili bi mogli uticati na donošenje klijentovih ili njihovih poslovnih odluka u korist poklonodavca.

INSAJDERSKE INFORMACIJE

Član 95

Insajderske informacije obuhvataju sledeće vrste informacija:

- (1) informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijskih instrumenata, a koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih finansijskih instrumenata ili na cenu povezanih izvedenih finansijskih instrumenata;
- (2) u vezi sa izvedenim finansijskim instrumentima na robu informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više takvih izvedenih finansijskih instrumenata ili na ugovore za robu na spot tržištu, a koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih izvedenih finansijskih instrumenata ili povezanih ugovora za robu na spot tržištu i ako se opravdano očekuje da se takve informacije objave ili postoji obaveza objave u skladu sa odredbama zakona ili podzakonskih akata, tržišnim pravilima, ugovorima, praksom ili običajima na relevantnim tržištima robnih izvedenih finansijskih instrumenata ili na spot tržištima robe;
- (3) za lica zadužena za izvršavanje naloga u vezi sa finansijskim instrumentima, insajderske informacije su i informacije o tačno određenim činjenicama dobijene od klijenta u vezi sa budućim naložima klijenta, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijskih instrumenata, a koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cene tih finansijskih instrumenata, cenu povezanih ugovora za robu na spot tržištu ili na cenu povezanog izvedenog finansijskog instrumenta.

Insajderske informacije su informacije koje bi, da su objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cene tih finansijskih instrumenata, povezanih izvedenih finansijskih instrumenata ili povezanih ugovora za robu na spot tržištu, odnosno informacije koje bi razuman investitor verovatno koristio kod donošenja odluke o ulaganju.

Insajderske informacije u smislu stava 1. ovog člana su informacije o tačno određenim činjenicama ako se njima ukazuje na niz okolnosti koje postoje ili za koje razumno može da se očekuje da će postojati, odnosno na događaj koji se dogodio ili se razumno može očekivati da će se dogoditi, kada su dovoljno konkretne da omoguće zaključivanje o uticaju tog niza okolnosti ili događaja na cene finansijskih instrumenata, povezanog izvedenog finansijskog instrumenta ili povezanih ugovora za robu na spot tržištu.

U slučaju dugotrajnog procesa čija je svrha ili posledica stvaranje određene okolnosti ili određenog događaja, te buduće okolnosti ili taj budući događaj, kao i međukoraci tog procesa mogu se smatrati insajderskim informacijama, pri tome se smatra da je međukorak u dugotrajnom procesu insajderska informacija ukoliko sama po sebi ispunjava kriterijume za insajderske informacije iz ovog poglavlja.

Ustaljene tržišne prakse su prakse koje se razumno očekuju na jednom ili više finansijskih tržišta u skladu sa propisanim postupkom, a koji Komisija bliže propisuje.

Za lica odgovorna za sprovođenje naloga u vezi sa finansijskim instrumentima, insajderske informacije su i informacije o tačno određenim činjenicama dobijene od klijenta u vezi sa budućim nalogima klijenta, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata ili na jedan ili više finansijskih instrumenata, a koje bi, da su javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cene tih finansijskih instrumenata ili na cenu izvedenog finansijskog instrumenta.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija

Član 96

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija je zabranjeno.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija predstavlja trgovanje lica koje ima insajderske informacije i na osnovu njih neposredno ili posredno, za sopstveni račun ili račun trećeg lica stiče ili otuđuje finansijske instrumente na koje se te informacije odnose.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija predstavlja i upotreba insajderskih informacija kod povlačenja ili izmene naloga u vezi sa finansijskim instrumentom na koji se informacije odnose, ako je nalog koji se povlači ili menja dat pre nego što je to lice posedovalo insajderske informacije.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija postoji i kada lice koje ima insajderske informacije:

- 1) na osnovu tih informacija preporučuje drugom licu sticanje ili otuđenje finansijskih instrumenata na koje se ove informacije odnose, ili podstiče to lice da izvrši takvo sticanje ili otuđenje, ili
- 2) na osnovu tih informacija preporučuje drugom licu povlačenje ili izmenu naloga u vezi sa finansijskim instrumentima na koje se ove informacije odnose, ili podstiče to lice da izvrši takvo povlačenje ili izmenu naloga.

Trgovanje na osnovu insajderskih informacija postoji, ako lice koje koristi preporuke ili podstičaje zna ili bi moralo znati da se one zasnivaju na insajderskim informacijama.

Ovaj član se primenjuje na svako lice koje poseduje insajderske informacije putem:

- (1) Članstva u upravi izdavaoca;
- (2) Učešća u kapitalu izdavaoca;
- (3) Pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili drugih dužnosti;
- (4) Krivičnih dela koje je počinilo.

Ukoliko je lice iz stava 5. ovog člana pravno lice, zabrana se odnosi i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o vršenju transakcije (odluka o sticanju, otuđenju, povlačenju ili izmeni naloga) za račun pravnog lica o kome je reč.

Odredbe ovog člana se primenjuju i na svako drugo lice koje ima insajderske informacije, ako su ta lica znala ili su morala znati da su to insajderske informacije.

Odredbe ovog člana se ne primenjuju na transakcije koje se obavljaju prilikom izvršavanja dospele obaveze sticanja ili otuđenja finansijskih instrumenata, kada je takva obaveza rezultat ugovora koji je zaključen pre nego što je lice posedovalo insajderske informacije.

Zakonito ponašanje

Član 97

Neće se smatrati da je pravno lice upotrebilo insajderske informacije ili da je trgovalo na osnovu insajderskih informacija koje poseduje ili je posedovalo ako:

- (1) je uspostavilo, sprovedo i održalo odgovarajuće i efikasne mehanizme i postupke koji efikasno obezbeđuju da fizičko lice koje je donelo odluku o sticanju ili otuđenju finansijskog instrumenta na koje se informacije odnose, kao i druga fizička lica koja su uticala na tu odluku, nisu posedovala insajderske informacije; i
- (2) nije ohrabrivalo, davalo preporuku, podsticalo ili na drugi način uticalo na fizičko lice koje je u ime pravnog lica steklo ili otuđilo finansijske instrumente na koje se informacije odnose.

Ne podrazumeva se da je lice koje ima insajderske informacije upotrebilo te informacije ili da je stoga trgovalo na osnovu insajderskih informacija kada je to lice:

- 1) za finansijski instrument na koji se odnose informacije, market mejker ili lice ovlašćeno da deluje kao druga ugovorna strana, a sticanje ili otuđenje finansijskog instrumenta na koji se informacije odnose je zakonito izvršeno u okviru uobičajenog obavljanja funkcije market mejkera ili druge ugovorne strane za taj finansijski instrument; ili
- 2) ovlašćeno da izvršava naloge treće strane, a sticanje ili otuđenje finansijskih instrumenata na koje se nalog odnosi zakonito obavlja u toku uobičajenog obavljanja posla, profesije ili dužnosti tog lica.

Činjenica da lice poseduje insajderske informacije ne podrazumeva da je lice upotrebilo te informacije, kada to lice transakciju vrši radi sticanja ili otuđenja finansijskih instrumenata, u okviru ispunjavanja obaveze koja je dospela u dobroj veri, a ne u cilju izbegavanja zabrane trgovanja na osnovu insajderskih informacija i ako:

- 1) ova obaveza proizilazi iz datog naloga ili sporazuma sklopljenog pre nego što je to lice došlo u posed insajderske informacije; ili
- 2) je transakcija izvršena radi ispunjavanja obaveze propisane zakonom ili podzakonskim aktom koja je nastala pre nego što je to lice došlo u posed insajderske informacije.

Sama činjenica da lice ima insajderske informacije ne podrazumeva da je lice trgovalo na osnovu insajderskih informacija, kada je to lice steklo te insajderske informacije tokom preuzimanja ili spajanja sa privrednim društvom i da koristi te insajderske informacije isključivo u svrhu postupka spajanja ili preuzimanja, pod uslovom da su insajderske informacije objavljene ili su na drugi način prestale da budu insajderske informacije u trenutku odobrenja spajanja ili prihvatanja ponude društva od strane akcionara. Odredbe ovog stava ne primenjuju se na sticanje ispod kontrolnog praga.

Činjenica da lice koristi sopstveno znanje da se odlučilo da stekne ili otuđi finansijske instrumente pri njihovom sticanju ili otuđenju, ne podrazumeva da je lice upotrebilo insajderske informacije.

Nezavisno od odredbi ovog člana, i dalje može da se smatra da je došlo do povrede zabrane trgovanja na osnovu insajderskih informacija, ako Komisija utvrdi da je za te naloge za trgovanje, transakcije ili postupke postojao nezakonit razlog.

Nezakonito otkrivanje insajderskih informacija

Član 98

Zabranjeno je svakom licu da:

- (1) Otkriva i čini dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu, osim ako se informacija otkrije i učini dostupnom u redovnom poslovanju, profesiji ili dužnosti;
- (2) Preporučuje ili navodi druge osobe da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi finansijske instrumente na koje se ta informacija odnosi;
- (3) Preporučuje drugom licu povlačenje ili izmenu naloga u vezi sa finansijskim instrumentima na koje se insajderske informacije odnose, ili podstiče to lice da izvrši takvo povlačenje ili izmenu naloga.

Nezakonito otkrivanje insajderskih informacija je i kada lice koje daje preporuke ili vrši podsticanje zna ili bi moralo znati da se davanje preporuka ili vršenje podsticanja zasniva na insajderskim informacijama.

Razmena informacija se odnosi na sve oblike komunikacije (sastanci, telefonski razgovori, elektronska komunikacija, dostavljanje zapisnika sa sastanka i dr).

Zaposlenim licima u Banci, kao i sa njima povezanim licima je zabranjeno da:

- (1) Vršе odnosno pokušavaju da vrši insajdersko trgovanje;
- (2) Preporučuju ili navode druge osobe da vrše insajdersko trgovanje;
- (3) Protiv propisa koriste insajdersku informaciju.

Sprečavanje sukoba interesa

Član 99

Banka ne može svoje interese stavljati ispred interesa klijenata.

Banka je dužna da svoje poslovanje organizuje tako da na najmanju moguću meru svede moguće sukobe interesa čije postojanje može štetiti interesima klijenta, a koji se mogu javiti između:

- 1) interesa Banke, relevantnog lica i svih lica blisko povezanih sa njima, sa jedne strane i interesa klijenata Banke, sa druge strane;
- 2) interesa klijenata Banke međusobno.

Banka donosi, primenjuje i redovno ažurira politiku upravljanja sukobom interesa. U skladu sa odredbama Zakona, Banka je dužna da:

- (1) utvrdi okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa na štetu jednog ili više klijenata, a u vezi sa pojedinačnom uslugom pruženom za ili od strane Banke;
- (2) kao članica grupe, utvrdi sve okolnosti koje su poznate ili su joj morale biti poznate, a koje mogu dovesti do sukoba interesa koji proizlazi iz strukture i poslovnih aktivnosti drugih članova grupe;
- (3) utvrdi postupke koje je potrebno da poštuje i mere radi sprečavanja sukoba interesa ili upravljanja njima.

Pre pružanja usluge klijentu, Banka je dužna da upozna klijenta sa mogućim vrstama i izvorima sukoba interesa koji regulisani Pravilnikom o upravljanju sukobima interesa.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana mora da sadrži, uzimajući u obzir razvrstavanje klijenata, dovoljno informacija na osnovu kojih će klijent biti u mogućnosti da donese odluke u vezi sa uslugama u okviru kojih se pojavljuje sukob interesa.

Banka u posebnom dokumentu koji je sastavni deo ovih Pravila poslovanja, Pravilnik o politikama upravljanja sukobom interesa detaljnije uređuje pitanja u vezi sprečavanja sukoba interesa.

Zabranjene aktivnosti relevantnih lica

Član 100

Banka donosi, primenjuje i redovno ažurira odgovarajuće mere kojima se sprečavaju Relevantna lica da preduzimaju zabranjene aktivnosti koje bi mogle dovesti do sukoba interesa ili koja, na osnovu aktivnosti koje Relevantna lica obavljaju u ime Banke, imaju pristup povlašćenim informacijama u smislu Zakona ili drugim poverljivim informacijama koje se odnose na klijente ili

transakcije sa klijentima ili za klijente i da vrše zloupotrebu tih informacija radi ostvarenja sopstvene koristi, i to:

- 1) da zaključuje lične transakcije koje ispunjavaju barem jedan od sledećih kriterijuma:
 - tom je licu zabranjeno sklapanje takvih transakcija u smislu odredbi Zakona koje se odnose na zloupotrebe na tržištu;
 - transakcija uključuje zloupotrebu ili nepropisno objavljivanje poverljivih informacija;
 - transakcija je u sukobu ili postoji verovatnoća da može da dođe u sukob sa obavezom Banke na osnovu Zakona;
- 2) da savetuje ili nagovara drugo lice na zaključivanje transakcije sa finansijskim instrumentima, na način koji prelazi ovlašćenja relevantnog lica ili nije propisan ugovorom o pružanju usluga;
- 3) da otkriva drugom licu bilo koje informacije ili mišljenja, osim u okviru redovnog ovlašćenja ili u okviru ugovora o pružanju usluga, ako Relevantno lice zna, ili bi trebalo znati, da će takvo postupanje uticati na to drugo lice da:
 - zaključi transakciju sa finansijskim instrumentima koja bi da predstavlja ličnu transakciju Relevantnog lica bila podložna zabrani,
 - savetuje ili nagovara treće lice na zaključivanje takve transakcije.

Banka obezbeđuje:

- 1) da su Relevantna lica upoznata sa zabranjenim aktivnostima i merama Banke u vezi sa ličnim transakcijama i odgovarajućim obaveštavanjima;
- 2) da je odmah obaveštena o svim ličnim transakcijama;
- 3) da kada poverava poslove drugom licu, pružalac usluga vodi evidenciju ličnih transakcija Relevantnih lica pružaoca usluge i da informacije o ličnim transakcijama, na zahtev, odmah dostavi Banci;
- 4) vođenje evidencija o svim ličnim transakcijama, a koje moraju uključiti sva odobrenja ili zabrane u vezi sa ličnim transakcijama.

Odredbe ovih Pravila poslovanja o ličnim transakcijama se ne odnose na:

- lične transakcije izvršene na osnovu usluge upravljanja portfoliom na diskrecionoj osnovi, u okviru koje ne postoji prethodna komunikacija u vezi sa transakcijom između lica ovlašćenog za upravljanje portfoliom i Relevantnog lica ili drugog lica za čiji je račun transakcija izvršena;
- lične transakcije sa investicionim fondovima sa javnom ponudom ili alternativnim investicionim fondovima koji podležu nadzoru u skladu sa propisima Republike Srbije kojim se za njihovu imovinu zahteva jednako vredni ekvivalentni nivo raspodele rizika, ukoliko relevantno lice i svako drugo lice, za čiji račun je transakcija izvršena, nije uključeno u upravljanje tim subjektom.

Odredba ovih Pravila poslovanja se odnose i na lica sa kojima je Relevantno lice u odnosima bliske povezanosti.

Banka u svemu postupa u skladu sa odredbama definisanim Zakonom, podzakonskim aktima Komisije, ovim Pravilima poslovanja i drugim internim aktima Banke.

Procedure čuvanja poslovne tajne i sprečavanje zloupotrebe poverljivih ili insajderskih informacija

Član 101

Radi sprečavanja sukoba interesa, a u svrhu ograničavanja protoka informacija između različitih organizacionih jedinica Banke, u organizacionoj strukturi se primenjuje takozvani mehanizam kineskog zida (Chinese Wall), koji omogućuje pristup poverljivim ili insajderskim

informacijama isključivo onim relevantnim osobama u organizacionim jedinicama kojima su takve informacije opravdano potrebne pri izvršavanju njihovih poslovnih i profesionalnih obaveza.

U slučaju da je uspostavljeni mehanizam čuvanja informacija iz stava 1. ovog člana nedovoljan za upravljanje potencijalnim sukobom interesa u određenoj situaciji, Banka će preduzeti dodatne mere, odnosno, nakon razmatranja svih činjenica u vezi dostupnosti informacija relevantnim osobama, uspostaviće ograničenje protoka informaciju za određenu transakciju na viši **nivo**.

Evidencija usluga i aktivnosti koje dovode do štetnog sukoba interesa

Član 102

Banka vodi i redovno ažurira evidenciju svih vrsta investicionih usluga i aktivnosti odnosno dodatnih usluga koje pruža odnosno obavlja Banka ili neko u ime Banke, a u kojima se pojavio sukob interesa koji može da dovede do rizika od nastanka štete za interese jednog ili više klijenata ili se, u slučaju usluge ili aktivnosti koja je u toku, sukob interesa može pojaviti.

Najmanje jednom godišnje se sačinjava izveštaj u pisanoj formi o relevantnim informacijama vezanim za ovu evidenciju i dostavlja nadležnim rukovodiocima.

POSTUPANJE PO PRITUŽBAMA KLIJENATA

Član 103

Banka je dužna da uspostavlja, primenjuje, održava i redovno ažurira delotvorne, efikasne i transparentne procedure za prihvatljivo i ažurno postupanje Banke po pritužbama klijenata odnosno potencijalnih klijenata i obezbeđuje mogućnost vanskudskog rešavanja potrošačkih sporova u vezi sa pružanjem Usluga, u skladu sa zakonima kojima se uređuju posredovanje u rešavanju sporova i arbitraža.

Pritužbe klijenata odnosno potencijalnih klijenata zbog eventualnog nepropisno obavljenog posla od strane Banke podnose se na standardiziranom obrascu za pritužbe koji je dostupan u službenim prostorijama Banke i na internet stranici Banke.

Pritužbe se besplatno podnose Banci.

Obrazac pritužbe klijenti mogu popuniti, potpisati, te dostaviti Banci lično ili putem pošte u sedište Banke. Banka će razmotriti primljene pritužbe, te obavestiti podnosioca pritužbe o preduzetim aktivnostima u vezi sa rešavanjem pritužbe.

Pri rešavanju pritužbi Banka komunicira sa klijentima odnosno potencijalnim klijentima jasno, jednostavno, lako razumljivim jezikom i odgovara na pritužbu bez nepotrebnog odlaganja.

Banka će uputiti klijente odnosno potencijalne klijente da mogu pritužbu uputiti subjektu za alternativno rešavanje sporova, odnosno da klijent može podneti tužbu („*građansku tužbu*“) nadležnom sudu.

Banka nije dužna da postupi po anonimnim i nepotpunim pritužbama.

Banka čuva dokumentaciju o svim pritužbama i merama koje su na osnovu njih preduzete, na način i u rokovima propisanim aktom Komisije i internim aktima Banke.

ZABRANA MANIPULACIJE NA TRŽIŠTU

Manipulacije na tržištu

Član 104

Manipulacija na tržištu obuhvata sledeće radnje:

1) Izvršavanje transakcije, ispostavljanje naloga za trgovanje ili drugi postupak koji:

- (1) daje ili bi verovatno dao neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni finansijskog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu;
- (2) održava ili bi verovatno održavao cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu na neuobičajenom ili veštačkom nivou, osim ukoliko lice koje učestvuje u transakciji, dajući nalog za trgovanje ili učestvujući na drugi način, dokaže da su ta transakcija, nalog ili postupak izvršeni iz zakonitih razloga i da su u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama na tom tržištu;

2) Izvršavanje transakcije, ispostavljanje naloga za trgovanje ili druge aktivnosti ili postupci koji utiču ili mogu uticati na cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, pri čemu se upotrebljavaju fiktivna sredstva ili drugi oblici obmane ili prevare;

3) Širenje informacija putem sredstava javnog informisanja, uključujući i internet i sva druga sredstva kojima se daju, odnosno kojim bi se mogli davati lažni ili obmanjujući signali u pogledu ponude, potražnje ili cene finansijskog instrumenta, ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, ili drže ili bi mogle držati na neuobičajenom ili veštačkom nivou cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, uključujući i širenje glasina, a od strane lica koje je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu, kada lica koja su prenela informacije stižu, za sebe ili drugo lice, prednost ili korist od širenja tih informacija;

4) Prenosjenje lažnih ili obmanjujućih informacija ili davanje lažnih ili obmanjujućih osnovnih podataka u odnosu na referentnu vrednost kada je lice koje je prenelo informaciju ili dalo osnovni podatak znalo ili je moralo znati da su oni lažni ili obmanjujući, ili svaki drugi postupak kojim se manipuliše izračunavanjem referentne vrednosti.

U radnje i postupke koji se smatraju manipulacijama na tržištu naročito se ubraja sledeće:

1) Aktivnosti jednog ili više lica koja sarađuju kako bi obezbedila dominantan položaj nad ponudom ili tražnjom finansijskog instrumenta ili povezanim ugovorima za robu na spot tržištu koji posredno ili neposredno utiču ili bi mogli uticati na utvrđivanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja;

2) Kupovina ili prodaja finansijskih instrumenata na početku ili pred kraj trgovačkog dana, koja ima ili bi mogla imati obmanjujući uticaj na investitore koji donose odluke na osnovu prikazanih cena, uključujući početne ili cene na zatvaranju;

3) Ispostavljanje naloga na mesto trgovanja, uključujući svako njegovo povlačenje ili izmenu, upotrebom bilo kog raspoloživog sredstva trgovanja, uključujući elektronska sredstva, kao što su strategije algoritamskog i visokofrekventnog trgovanja, i koje imaju jednu od posledica iz stava 1. tačke 1) i 2) ovog člana, putem:

- (1) Ometanja ili usporavanja funkcionisanja sistema trgovanja na mestu trgovanja ili je verovatno da će tako delovati;
- (2) Otežavanja prepoznavanja stvarnih naloga u sistemu trgovanja na mestu trgovanja, ili je verovatno da će tako delovati, uključujući unošenje naloga koji dovode do preopterećenja ili destabilizacije knjige naloga;
- (3) Stvaranja ili je verovatno da će doći do stvaranja lažnih ili pogrešnih signala u vezi sa ponudom ili cenom finansijskog instrumenta i potražnjom za njim, posebno unošenjem naloga kojim se pokreće ili pojačava trend;

4) Iskorišćavanja povremenog ili redovnog pristupa tradicionalnim ili elektronskim sredstvima javnog informisanja iznošenjem mišljenja o finansijskom instrumentu ili povezanom ugovorom za robu na spot tržištu (ili indirektno o njegovom izdavaocu), i to tako što je to lice prethodno zauzelo poziciju u tom finansijskom instrumentu ili povezanom ugovoru za robu na spot tržištu i ostvarivalo korist nakon uticaja koje je iznošenje mišljenja imalo na cenu tog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, a da istovremeno javnosti nije objavilo postojanje sukoba interesa na odgovarajući i efikasan način.

Ukoliko je lice iz ovog člana pravno lice, ovaj član se odnosi i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o vršenju transakcije za račun pravnog lica o kome je reč.

Zabrana manipulacija na tržištu

Član 105

Manipulacije na tržištu su zabranjene. Zabranjeno je i podsticanje drugog lica i pomaganje drugom licu da vrši manipulaciju.

Lica koja učestvuju u manipulacijama na tržištu solidarno su odgovorna za štetu koja nastane kao posledica manipulacije na tržištu.

Zaposleni u Banci su dužni da se pridržavaju postupaka, sistema i mera koje imaju za cilj efikasno i stalno praćenje svih primljenih i prenetih naloga i svih izvršenih transakcija u svrhu otkrivanja i identifikacije naloga i transakcija koji bi mogli predstavljati trgovanje ili pokušaj trgovanja na osnovu insajderskih informacija ili manipulacije na tržištu ili pokušaj manipulacije na tržištu, odnosno otkrivanje i sprečavanje manipulacije na tržištu, a koje su propisane Zakonom, podzakonskim aktima Komisije, ovim Pravilima poslovanja, internim aktima Banke i aktima organizatora tržišta.

Banka ove mere i postupke najmanje jednom godišnje procenjuje i po potrebi ažurira, o čemu se vodi evidencija u pisanom obliku, a informacije se čuvaju najmanje pet godina.

Interna kontrola Odeljenja primenjuje jasno definisanu ulogu i ima široka ovlašćenja, u sprovođenju mera i postupaka za otkrivanje i sprečavanje manipulacija na tržištu, dobro poznavanje organizacije, tehnologije i procedure poslovanja.

Odeljenje je obavezno da, na osnovu dostupnih podataka, obavesti Komisiju i nadležnu organizacionu jedinicu Banke o slučajevima za koje opravdano sumnja da se radi o manipulacijama na tržištu i zloupotrebi tržišta.

Sva Relevantna lica u Banci dužna su da obraćaju pažnju i prijavljuju internom kontroloru aktivnosti za koje se može opravdano posumnjati da predstavljaju aktivnosti koje se smatraju manipulacijom na tržištu.

Obaveštavanje o sumnjivim transakcijama

Član 106

Svi zaposleni u Odeljenju, koji opravdano sumnjaju da bi transakcija mogla predstavljati trgovanje na osnovu insajderske informacije ili da se radi o manipulaciji na tržištu, dužni su da bez odlaganja, a najkasnije do kraja radnog dana, o tome obaveste internog kontrolora.

Obaveštenje o sumnjivoj transakciji, odnosno kada postoji sumnja na manipulaciju na tržištu, podnosi se na obrascu koji je objavljen na internet stranici Komisije i koji je propisan od strane Komisije. Svaki obrazac se posebno numerise rednim brojem koji dodeljuje interni kontrolor, a na osnovu evidencije sumnjivih transakcija koju vodi.

Interni kontrolor je dužan da odmah po prijemu obaveštenja o sumnji na manipulaciju na tržištu izvrši kontrolu date planirane odnosno izvršene transakcije i sačini izveštaj koji odmah prosleđuje rukovodiocima i nadležnoj organizacionoj jedinici Banke.

Ukoliko interni kontrolor utvrdi da postoje opravdani razlozi za sumnju, dužan je da bez odlaganja obavesti Komisiju, rukovodioce i nadležnu organizacionu jedinicu Banke i dostavi sve podatke u skladu sa relevantnim propisima, na adresu elektronske pošte Komisije: zloupotrebe@sec.gov.rs.

Ukoliko interni kontrolor nakon izvršene kontrole utvrdi da ne postoji opravdanost sumnje na manipulaciju na tržištu, dužan je da o tome sačini službenu belešku u kojoj će obavezno navesti razlog za neprijavljivanje transakcije Komisiji, kao i dati predlog mera za dalje praćenje naloga vezanog za dato obaveštenje o sumnji i datog klijenta.

Član 107

Banka ne sme da obavesti ni jedno drugo lice o obaveštenju iz prethodnog člana ovih Pravila poslovanja, što se posebno odnosi na lice u čije su ime dati nalozi odnosno obavljene transakcije ili strane povezane sa tim licem, osim lica kojima se obaveštenje dostavlja na osnovu Zakona, podzakonskih akata Komisije i ovih Pravila poslovanja.

Ispunjavanje ovog zahteva ne izlaže lice koje je izvršilo obaveštavanje nikakvoj vrsti odgovornosti, pod uslovom da lice koja je dostavilo obaveštenje deluje u dobroj veri.

Obaveštavanje Komisije i nadležne organizacione jedinice Banke u skladu sa relevantnim propisima i ovim Pravilima poslovanja dostavljeno u dobroj veri, ne predstavlja kršenje bilo kog ograničenja otkrivanja informacija propisanog ugovorom ili bilo kojim propisom te ne podleže nikakvoj vrsti odgovornosti za lice koje je dalo takvo obaveštenje.

Komisija, radi zaštite uzbunjivača, odnosno lica koja prijave zloupotrebu na tržištu za koju su saznala u obavljanju svog posla, od odmazde, diskriminacije ili drugog nepoštenog postupanja prema njima, je uspostavila posebnu telefonsku liniju, adresu elektronske pošte i „online“ obrazac preko koga se može podneti prijava. O postojanju uzbunjivača neće biti obavešteno lice na koje se prijava odnosi.

Član 108

Banka čuva dokumentaciju koja se odnosi na planirane i izvršene transakcije kod kojih je postojala sumnja na manipulacije na tržištu, a o kojima su obaveštenja poslata Komisiji, u skladu sa relevantnim propisima i internim aktima Banke.

Banka najmanje sedam godina čuva informacije na osnovu kojih je sprovedena analiza naloga i transakcija, koji bi mogli predstavljati zloupotrebe na tržištu ili pokušaj zloupotreba, i ove informacije se dostavljaju Komisiji na njen zahtev. Banka obezbeđuje poverljivost prikupljenih podataka i dostavljenih prijava.

Prihvaćene tržišne prakse

Član 109

Zabrana manipulacije se ne primenjuje na aktivnosti iz člana 276. stav 1. tačka 1) Zakona, kada lice koje zaključuje transakciju, daje nalog za trgovanje ili na neki drugi način postupa, dokaže da je ta transakcija, nalog ili postupak izvršen iz zakonitih razloga i u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama utvrđenim u skladu sa ovim članom.

Komisija može da utvrdi prihvaćenu tržišnu praksu, uzimajući u obzir sledeće kriterijume:

- 1) da li nivo transparentnosti tržišne prakse prema tržištu visok;
- 2) da li tržišna praksa obezbeđuje visok nivo sigurnosti delovanja tržišnih mehanizama i odgovarajuću interakciju ponude i tražnje;
- 3) da li tržišna praksa pozitivno utiče na likvidnost i delotvornost tržišta;
- 4) do koje mere praksa uzima u obzir mehanizme trgovanja relevantnog tržišta i omogućava učesnicima na tržištu da na odgovarajući i pravovremeni način reaguju na novu situaciju na tržištu koja je nastala zbog te prakse;
- 5) da tržišna praksa posredno ili neposredno ne ugrožava integritet povezanih tržišta, bilo da su regulisana ili ne, za taj finansijski instrument;
- 6) ishod svakog postupka u vezi tržišne prakse koju je sprovela Komisija ili drugi nadležni organ, posebno ako su se tržišnom praksom prekršila pravila ili propisi čiji je cilj sprečavanje zloupotrebe tržišta ili kodeksa ponašanja, bez obzira na to da li se odnosi na relevantno tržište ili posredno ili neposredno povezana tržišta;
- 7) strukturne karakteristike relevantnog tržišta, uključujući i činjenicu da li je tržište regulisano ili ne, vrste finansijskih instrumenata kojima se trguje i vrsta učesnika na tržištu, uključujući i meru u kojoj mali investitori učestvuju na relevantnom tržištu.

Komisija redovno, a najmanje na svake dve godine, preispituje prihvaćene tržišne prakse, pri čemu uzima u obzir značajne izmene tržišnog okruženja, kao što su izmene pravila trgovanja tržišne infrastrukture da bi odlučila da li će prakse zadržati, ukinuti ili izmeniti uslove za njihovo prihvatanje.

Komisija na svojoj internet stranici objavljuje spisak prihvaćenih tržišnih praksi.

Komisija bliže uređuje kriterijume, postupak i uslove za uvođenje prihvaćenih tržišnih praksi, kao i uslove za njihovo održavanje, prekidanje ili izmenu uslova za njihovo prihvatanje.

DRUGA PITANJA OD ZNAČAJA ZA RAD BANKE

Opšti uslovi za obavljanje poslova

Član 110

Banka svoju delatnost obavlja, po dobijanju dozvole za pružanje Usluga od strane Komisije, a po ispunjenju uslova u pogledu kadrovske, organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti i drugih uslova u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima Komisije i internim aktima Banke.

Poslovni odnos u pružanju Usluga iz stava 1. ovog člana, između Banke i klijenata uspostavlja se na osnovu kategorizacije i ugovornog odnosa sa klijentom.

Član 111

Banka ispunjava sledeće organizacione uslove:

- 1) uspostavlja, sprovodi i održava postupke odlučivanja i organizacionu strukturu u kojima se jasno i na dokumentovan način utvrđuju linije izveštavanja i dodeljuju funkcije i nadležnosti;
- 2) osigurava da su njena Relevantna lica upoznata sa postupcima koje je potrebno poštovati za pravilno izvršavanje njihovih nadležnosti;
- 3) uspostavlja, sprovodi i održava primerene mehanizme unutrašnje kontrole, čija je namena osiguravanje usklađenosti sa odlukama i postupcima na svim nivoima Banke;
- 4) zapošljava lica sa veštinama, znanjem i stručnošću koji su potrebni za izvršavanje poslova koje su im dodeljene;
- 5) uspostavlja, sprovodi i održava efikasno unutrašnje izveštavanje i saopštavanje informacija na svim relevantnim nivoima Banke;
- 6) održava primerenu i urednu evidenciju svog poslovanja i unutrašnje organizacije;
- 7) obezbeđuje da ako relevantna lica obavljaju poslove više funkcija to ih ne sprečava niti bi moglo da spreči da izvršavaju bilo koju od tih funkcija na ispravan, pošten i profesionalan način;
- 8) obezbeđuje adekvatne i efikasne tehničke uslove, kao i efikasnu kontrolu i zaštitu informacionih sistema.

Pri ispunjavanju uslova iz stava 1. ovog člana Banka uzima u obzir prirodu, obim i složenost poslovanja Banke, prirodu i raspon Usluga koje se obavljaju u toku poslovanja.

Banka uspostavlja, sprovodi i održava sisteme i postupke koji su primereni za zaštitu sigurnosti, celovitosti i poverljivosti informacija, uzimajući u obzir vrstu informacija o kojima je reč.

Banka uspostavlja, sprovodi i održava primerenu politiku kontinuiteta poslovanja čiji je cilj da osigura, u slučaju prekida rada sistema i postupaka, zaštitu bitnih podataka i funkcija i održavanje Usluga ili, kada to nije moguće, blagovremenu obnovu tih podataka i funkcija i blagovremen nastavak svih usluga i aktivnosti.

Banka uspostavlja, sprovodi i održava računovodstvene politike i postupke koji omogućuju da na zahtev Komisije blagovremeno dostavi finansijske izveštaje koji daju istinit i veran prikaz finansijskog položaja Banke i koji su u skladu sa svim važećim računovodstvenim standardima i pravilima.

Banka prati i redovno ocenjuje primerenost i efikasnost svojih sistema, mehanizama unutrašnje kontrole i postupaka utvrđenih u skladu sa ovim članom i donosi odgovarajuće mere za uklanjanje svih nedostataka.

Rukovodioci utvrđuju, nadgledaju, odgovaraju za organizaciju i sprovođenje pružanja investicionih i dodatnih usluga i aktivnosti i odgovorni su za sprovođenje sistema upravljanja koji obezbeđuje efikasno i odgovorno vođenje Odeljenja, uključujući podelu dužnosti unutar Odeljenja i sprečavanje sukoba interesa na način kojim se podržavaju integritet tržišta i interesi klijenata.

Poslovi interne kontrole

Član 112

Banka uspostavlja, sprovodi i održava primerene politike i postupke namenjene otkrivanju eventualnog rizika neispunjavanja obaveza Banke na osnovu Zakona, kao i povezanih rizika, i uspostavlja primerene mere i postupke u cilju svođenja takvih rizika na najmanju moguću meru i omogućava Komisiji da efikasno koristi svoja ovlašćenja na osnovu Zakona.

Banka je dužna da uspostavi trajnu, efikasnu i nezavisnu funkciju koja se bavi poslovima interne kontrole koja je zadužena za:

1) Praćenje i redovnu procenu primerenosti i efikasnosti mera i postupaka koje:

(1) Banka radi u cilju minimiziranja rizika neusklađenosti poslovanja sa relevantnim propisima, kao i drugih povezanih rizika;

(2) Banka preduzima u vezi sa uočenim propustima Banke u poštovanju i pridržavanju obaveza utvrđenih relevantnim propisima;

2) Savetovanje rukovodioca i drugih relevantnih lica o načinu primene relevantnih propisa.

Banka je dužna da omogući nezavisnost funkcije interne kontrole na način da:

1) imenuje lice odgovorno za poslove interne kontrole i izveštavanje rukovodioca;

2) obezbedi da lica uključena u poslove interne kontrole ne budu uključena u obavljanje usluga ili aktivnosti koje nadziru;

3) obezbedi da način određivanja plata internih kontrolora ne umanjuje niti je verovatno da bi mogao umanjivati njihovu objektivnost.

Banka je dužna da za internog kontrolora imenuje lice koje ima dovoljno znanja i iskustva, adekvatna sredstva i ovlašćenja.

Interni kontrolor je dužan da izveštava rukovodioce, barem jedanput godišnje, o sprovođenju i efikasnosti sveukupnog pružanja Usluga i kontroli aktivnosti, o utvrđenim rizicima, u vezi sa rešavanjem pritužbi klijenata, kao i o preduzetim postupcima za rešavanje pritužbi ili planiranim postupcima.

Banka uzima u obzir prirodu, obim i složenost poslovanja Banke, kao i prirodu i raspon Usluga koje se obavljaju u toku poslovanja.

Upravljanje rizicima

Član 113

Banka identifikuje, procenjuje i meri rizike kojima je izložena u svom poslovanju i upravlja tim rizicima u procedurama koje propisuje posebnim internim aktom, u skladu sa Zakonom i drugim propisima, standardima i pravilima struke. Bančin sistem upravljanja rizicima je integrisan u sve poslovne aktivnosti.

Banka preduzima sledeće mere upravljanja rizikom:

- 1) uspostavlja, sprovodi i održava primerene politike i postupke upravljanja rizikom kojima se utvrđuju rizici koji se odnose na aktivnosti, procese i sisteme Banke i određuju prihvatljiv nivo rizika za Banku;

- 2) donosi efikasne mere, procese i mehanizme za upravljanje rizikom koji se odnosi na aktivnosti, procese i sisteme Banke, s obzirom na taj prihvatljivi nivo rizika;
- 3) prati sledeće:
 - (1) Primerenost i delotvornost politika i postupaka za upravljanje rizikom koji proističu iz ovih vrsta aktivnosti;
 - (2) Nivo usklađenosti relevantnih lica sa merama, procesima i mehanizmima donesenim u skladu sa ovim članom Pravila poslovanja,
 - (3) Primerenost i delotvornost mera preduzetih za uklanjanje mogućih nedostataka u tim politikama, postupcima, merama, procesima i mehanizmima, uključujući propuste relevantnih lica u vezi sa poštovanjem tih mera, procesa i mehanizama ili pridržavanjem tih politika i postupaka.

Banka, srazmerno svojoj prirodi, obimu i složenosti poslovanja, kao i prirodi i rasponu Usluga koje obavlja u poslovanju, uspostavlja i održava funkciju upravljanja rizikom koja funkcioniše nezavisno i u okviru koje se obavljaju sledeće aktivnosti:

- 1) sprovođenje politike i postupaka iz ovog člana;
- 2) dostavljanje izveštaja i savetovanje rukovodilaca Banke.

Banka uspostavlja funkciju upravljanja rizikom u okviru nadležne organizacione jedinice Banke, u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima Komisije i internim aktima Banke.

Unutrašnja revizija

Član 114

Banka, kada je to prikladno i srazmerno s obzirom na prirodu, obim i složenost njenog poslovanja, kao i prirodu i raspon Usluga koje obavlja u toku poslovanja, uspostavlja i održava funkciju unutrašnje revizije, koja je posebna i nezavisna od ostalih funkcija i aktivnosti Banke, a koja ima sledeće nadležnosti:

- 1) uspostavljanje, sprovođenje i održavanje plana revizija kako bi se ispitala i procenila primerenost i delotvornost sistema, mehanizama i mera unutrašnje kontrole Banke;
- 2) davanje preporuka na osnovu rezultata rada izvršene revizije i provera poštovanja tih preporuka;
- 3) izveštavanje rukovodioca o pitanjima koja se odnose na unutrašnju reviziju.

Banka može uspostaviti funkciju unutrašnje revizije u okviru nadležne organizacione jedinice Banke, u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima Komisije i internim aktima Banke.

Ostale nadležnosti¹

Član 115

Unutrašnjim aktima i sistematizacijom Banke uređuje se način upravljanja Bankom, odnosno Odeljenjem, odvojenost funkcija, objektivnost, zakonitost, odgovornost i sukob interesa, kao i druga organizaciona pitanja, kao i procenjivanje i periodično preispitivanje efikasnosti i sprovođenje politika, mehanizama i postupaka koji se primenjuju kako bi se ispunile obaveze na osnovu Zakona i preduzimanje odgovarajućih mera kako bi se uklonili eventualni nedostaci.

Pri dodeljivanju važnih funkcija, jasno se određuju lica koja su nadležna za nadzor i održavanje poslovanja Odeljenja. Evidencija dodele važnih funkcija je tačna i ažurirana.

¹ Pravilnik o organizacionim uslovima za pružanje investicionih usluga, obavljanje investicionog aktivnosti I dodatnih usluga i upravljanje rizicima, tkz. "nadležnost višeg rukovodstva"

Banka osigurava da, u skladu sa unutrašnjim aktima Banke, nadležna lica primaju pisane izveštaje o pitanjima iz prethodnog člana (Unutrašnja revizija), a najmanje jedanput godišnje, u kojima se posebno navodi da li su u slučaju eventualnih nedostataka preduzete odgovarajuće mere za njihovo uklanjanje.

Banka obezbeđuje da se nadzornoj funkciji redovno dostavljaju izveštaji u pisanoj formi o pitanjima iz prethodnog člana (Unutrašnja revizija), ako ta nadzorna funkcija postoji, u skladu sa unutrašnjim aktima Banke.

Poslovni prostor

Član 116

Banka je dužna da pruža Usluge u okviru zasebne organizacione jedinice i ima obavezu poštovanja organizacionih uslova iz Zakona, podzakonskih akata Komisije i ovih Pravila poslovanja.

Kadrovska osposobljenost

Član 117

Zaposleni Banke moraju imati odgovarajuće kvalifikacije, znanje i iskustvo potrebno za kvalitetno obavljanje Usluga koje se pružaju klijentima.

Banka je u obavezi da za obavljanje poslova brokera, ima zaposlena lica sa dozvolom za obavljanje navedenih poslova, s tim da ta lica moraju da ispunjavaju i druge uslove u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima Komisije i internim aktima Banke.

Banka je dužna da obezbedi da zaposleni budu upoznati, razumeju i primenjuju interne politike i procedure Banke koje su osmišljene kako bi se obezbedila usklađenost sa Zakonom. S ciljem osiguranja srazmerne primene zahteva znanja i stručnosti, Banka je dužna da obezbedi da zaposleni poseduju potreban stepen znanja i stručnosti za izvršavanje svojih dužnosti koji odražava obim i stepen pruženih relevantnih Usluga.

Nadležna organizaciona jedinica vrši procenu i pregled usklađenosti sa ovim zahtevom, te po potrebi predlaže drugim organizacionim jedinicama Banke adekvatne obuke i usavršavanja zaposlenih

Banka je u obavezi da utvrdi odgovornosti zaposlenih i da po potrebi, obezbedi da, u skladu sa Uslugama koje pruža i internom organizacijom, postoji jasna razlika u opisu odgovornosti između uloga savetovanja i pružanja informacija.

Informacioni sistemi

Član 118

Informacioni sistem Banke mora biti, pouzdan, efikasan i siguran, kao i da obezbeđuje zaštitu podataka o ličnosti s obzirom na obim i složenost Usluga koje Banka obavlja.

Banka je dužna da obezbedi efikasnu kontrolu i zaštitu informacionih sistema, koji moraju da obezbeđuju sigurnost, potpunost i tajnost podataka, a naročito:

- 1) zaštitu hardvera i softvera od neovlašćenog pristupa podacima i to detaljnim nadzorom (procedure za registrovanje, analizu i kontrolu svake aktivnosti u sistemu), kontrolom pristupa preko dodele ovlašćenja i autorizacije korisnika;
- 2) adekvatnu obuku zaposlenih u vezi sa korišćenjem tog sistema i procedurama koje su utvrđene za njegovu zaštitu;

- 3) da samo ovlašćena lica, o kojima Banka vodi posebnu evidenciju, imaju pristup informacionom sistemu i mogućnost unosa, izmene i upotrebe podataka;
- 4) da svako lice koje ima pristup radnoj stanici mora da ima korisničko ime i šifru i dostupnost samo funkcijama koje su neophodne za vršenje posla tog lica, s tim da jedno korisničko ime i šifru može da koristi samo jedno lice;
- 5) da se u informacione sisteme unose samo podaci koji su odobreni na način utvrđen aktima Banke;
- 6) da su u informacione sisteme uneti svi podaci čiji je unos odobren;
- 7) da se redovno vrši provera tačnosti unetih podataka.

Izvodi iz informacionih sistema Banke moraju imati datum i vreme sastavljanja i potpis ovlašćenog lica.

Banka uspostavlja funkciju sigurnosti i pouzdanosti informacionih sistema u okviru nadležne organizacione jedinice Banke, u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima Komisije i internim aktima Banke.

Mere za obezbeđivanje kontinuiteta poslovanja

Član 119

Banka je dužna da donese, primenjuje i redovno ažurira mere i postupke koji će osigurati kontinuitet poslovanja informacionog sistema, a naročito:

- 1) zaštitu sistema hardverskim i softverskim rešenjima, pouzdanim sistemima za neprekidno napajanje, rezervnim telekomunikacionim vezama i uređajima;
- 2) pouzdanost informacionog sistema:
 - (1) formiranjem istovremeno duplih podataka na serverima i obezbeđenjem rezervnog servera,
 - (2) sačinjavanjem najmanje dve kopije podataka na kraju svakog radnog dana, pri čemu se jedna kopija čuva u službenim prostorijama, a druga kopija na drugoj lokaciji.

Banka je dužna da donese, primenjuje i redovno ažurira mere koje će osigurati kontinuitet poslovanja u vanrednim okolnostima, a koje uključuju blagovremeno uspostavljanje funkcija i pristupa informacijama i blagovremeni nastavak pružanja Usluga ako, u vanrednim okolnostima, nije moguće nesmetano poslovanje.

Banka uspostavlja funkciju obezbeđivanje kontinuiteta poslovanja u okviru nadležne organizacione jedinice Banke, u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima Komisije i internim aktima Banke.

Računovodstvene procedure

Član 120

Banka je dužna da propiše, primenjuje i redovno ažurira računovodstvene procedure koje omogućavaju blagovremeno dostavljanje finansijskih izveštaja, koji odražavaju istinit i veran prikaz finansijske situacije Banke i koji su u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i pravilima.

Banka je dužna da vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izveštaja, sprovodi u skladu sa Zakonom i zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Banka uspostavlja funkciju računovodstvenih procedura u okviru nadležne organizacione jedinice Banke, u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima Komisije i internim aktima Banke.

Poveravanje i obim značajnih poslovnih procesa

Član 121

Poslovni proces se smatra značajnim ako bi greška ili propust u njegovom obavljanju bitno narušili sposobnost Banke da neprekidno ispunjava uslove i obaveze prema rešenju Komisije ili ostale obaveze na osnovu Zakona ili njegovu finansijsku stabilnost ili pouzdanost i kontinuitet njegovih Usluga.

Sledeći procesi se ne smatraju značajnima u smislu odredbi stava 1. ovog člana:

- 1) pružanje savetničkih usluga Banci i drugih usluga koje ne čine deo investicionog poslovanja Banke, uključujući pravno savetovanje Banke, osposobljavanje zaposlenih u Banci, usluge fakturisanja i osiguranja poslovnih prostora i zaposlenih u Banci;
- 2) kupovina standardizovanih usluga, uključujući usluge informisanja o tržištu i pružanje informacija o cenama.

Član 122

Kada Banka poverava značajne poslovne procese ostaje u potpunosti odgovorna za ispunjavanje svih svojih obaveza u skladu sa Zakonom, uz poštovanje sledećih uslova:

- 1) da poveravanje poslovnih procesa ne dovodi do delegiranja nadležnosti rukovodioca u okviru Odeljenja u smislu Pravilnika o organizacionim uslovima;
- 2) da ne menjaju odnos i obaveze Banke prema svojim klijentima u skladu sa uslovima Zakona;
- 3) da nisu ugroženi uslovi koje Banka mora poštovati prema odobrenju za rad u skladu sa članom 148. Zakona;
- 4) da se ne menja nijedan od uslova pod kojima je Banci izdato odobrenje za rad.

Banka prema pružaocu usluga značajnih poslovnih procesa postupa u skladu sa načelima pažnje dobrog stručnjaka pri sklapanju ili raskidu bilo kojeg ugovora za poveravanje poslovnih procesa ili upravljanju njima i preduzimaju potrebne mere kako bi se osiguralo da su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) pružalac usluga ima sposobnost, mogućnost, dovoljno resursa i odgovarajuću potpurnu organizacionu strukturu za to da izvršava poverene procese i sva odobrenja za rad koja su zakonski propisana za pouzdano i profesionalno izvršavanje poverenih procesa;
- 2) pružalac usluga pruža poverene usluge efikasno i u skladu sa primenjivim propisima i regulatornim zahtevima, a u tu svrhu Banka utvrđuje metode i postupke za procenu nivoa uspešnosti pružaoca usluga i za kontinuiranu proveru usluga koje on pruža;
- 3) pružalac usluga propisno nadzire izvršavanje poverenih procesa i primereno upravlja rizikom povezanim sa poveravanjem poslovnih procesa;
- 4) preduzima primerene mere, ako postoji verovatnoća da pružalac usluga ne može izvršavati procese efikasno i u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima;
- 5) efikasno nadzire poverene procese odnosno usluge i upravlja rizicima povezanim sa poveravanjem, a u tu svrhu Banka zadržava stručno znanje i resurse potrebne za efikasan nadzor poverenih procesa i upravljanje tim rizicima;
- 6) pružalac usluga obaveštava Banku o svim okolnostima koje mogu imati bitan uticaj na njegovu sposobnost izvršavanja poverenih procesa efikasno i u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima;
- 7) prema potrebi Banka ima mogućnost odmah da raskine ugovor o poveravanju poslovnih procesa ako je to u interesu njenih klijenata, bez posledica za kontinuitet i kvalitet pružanja usluga klijentima;
- 8) pružalac usluga sarađuje sa Komisijom u vezi sa poverenim procesima;
- 9) Banka, njeni revizori i Komisija imaju efikasan pristup podacima koji se odnose na poverene procese, kao i relevantnim poslovnim prostorima pružalaca usluga kada je to potrebno radi efikasnog nadzora u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima Komisije, a Komisija se može koristiti tim pravom pristupa;

- 10) pružalac usluga štiti sve poverljive informacije koje se odnose na Banku i njene klijente;
- 11) Banka i pružalac usluga uspostavljaju, sprovode i održavaju plan postupanja za oporavak od kriznih situacija i periodično proveravaju sigurnosnu opremu, kada je to potrebno s obzirom na proces, uslugu ili aktivnost koja je poverena;
- 12) Banka garantuje održavanje kontinuiteta i kvaliteta poverenih procesa odnosno usluga i u slučaju raskida ugovora o poveravanju prenosom poverenih procesa odnosno usluga drugom licu odnosno tako da ih Banka sama izvršava.

Prava i obaveze Banke i pružalaca usluga jasno su raspodeljene i utvrđene u pisanom ugovoru.

Banka zadržava svoje pravo na davanje uputstava, raskid ugovora, obaveštavanje o toku poslovnih procesa, kontrolisanje i proveru procesa, pristup knjigama i poslovnom prostoru u kome se ti procesi odvijaju, kao i sve druge obaveze u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima Komisije.

Ako su Banka i pružalac usluga članovi iste grupe, Banka može, radi usklađivanja sa ovim članom ovih Pravila poslovanja, uzeti u obzir činjenicu u kojoj meri Banka kontroliše pružaoca usluga odnosno može uticati na njegove postupke.

Provizije Banke i druge naknade

Član 123

Provizije Banke i druge naknade propisane su Pravilnikom o tarifi Banke i utvrđuju se do maksimalnog iznosa provizija odnosno naknada za obavljanje Usluga.

Visina brokerske provizije ili druge naknade koju klijent plaća Banci utvrđuje se ugovorom sa klijentom ili, na osnovu sporazuma sa klijentom u nalogu odnosno potvrdi o prijemu naloga.

Zaštita podataka o ličnosti

Član 124

Banka u cilju obavljanja svoje delatnosti obrađuje određene podatke o ličnosti klijenata i potencijalnih klijenata i drugih fizičkih lica u skladu sa internim aktom Banke kojim se reguliše zaštita podataka o ličnosti, Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i drugim propisima kojima se uređuje obrada podataka.

Preduslov za svako prikupljanje podataka o ličnosti je postojanje odgovarajućeg pravnog osnova u skladu sa Zakonom.

Banka je dužna da podatke o ličnosti obrađuje na zakonit, pošten i transparentan način. Obrada podataka o ličnosti mora u svemu biti u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, odnosno u skladu sa drugim propisima koji uređuju obradu podataka o ličnosti.

Sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma

Član 125

Banka je prema zakonu kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma je obveznik u pogledu radnji i mera za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma i dužna je da postupa po odredbama tog zakona, kao i internim aktima Banke koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Prilikom pružanja Usluga, Banka će pre uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom ili potencijalnim klijentom u cilju identifikacije i upoznavanja budućeg klijenta od njega prikupiti dokumentaciju u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i relevantnim internim aktima Banke.

Banka je dužna da odbije izvršenje naloga za kupovinu odnosno prodaju finansijskih instrumenata ukoliko ima razloga za osnovu sumnju da bi izvršenjem takvog naloga bile prekršene

odredbe zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma. U tom slučaju Odeljenje bez odlaganja obaveštava Komisiju i nadležnu organizacionu jedinicu Banke koja dalje postupa u skladu sa zakonom i internim aktima Banke.

Banka će izvršavati i sve druge obaveze propisane odredbama zakona koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 126

Sastavni deo ovih Pravila poslovanja su:

- 1) Pravilnik o politikama upravljanja sukobom interesa;
- 2) Pravilnik o politikama izvršavanja naloga;
- 3) Informacije koje se posebno pružaju klijentima.

Član 127

Ova Pravila poslovanja stupaju na snagu danom dobijanja saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti, a počinju da se primenjuju osam dana od dana objavljivanja na internet stranici Banke – www.aikbanka.rs, ali ne pre 31.03.2025. godine

Predsednik Izvršnog odbora

Petar Jovanović

Član Izvršnog odbora

Andrija Vuković